

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK  
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.  
OBNOVLJEN 2003.

# HRVATSKA RIJEČ



USPIJESNI U SVOME POSLU

ISSN 1451-4257  
9 771451 425001

BROJ  
614

Subotica, 16. siječnja 2015. Cijena 50 dinara.



PRIVATIZACIJA MEDIJA  
U SRIJEMU

DISNOTOR NA  
ETNO SALAŠU »BALAŽEVIĆ«

ZKVH  
NA NOVOJ ADRESI

INTERVJU  
PETAR KUNTIĆ



PRVA  
ŽENA  
NA ČELU  
HRVATSKE





# VOJVODANSKA Svaštara



# AKCIJA!

# SSG

## internet

već od  
**649** din



**TIPPNET**

SUBOTICA

KARADORDEV PUT 2

TEL: 024/555765

WWW.TIPPNET.RS

Јавно комунално предузеће „Суботицaгaс“ • Суботица  
Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat • Szabadka  
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ • Subotica

*Za Vaš topli dom*

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

**Dežurna služba : 024/641-211**



***Lijepa lica dobre književnosti!  
Nova knjiga u nakladi NIU »Hrvatska riječ«.***



***Knjiga se može nabaviti u NIU »Hrvatska riječ« po cijeni od 500 dinara.***



## AKTUALNO

**Aleksandar Vučić čestitao Grabar-Kitarović ..... 6-7**

## TEMA

Predsjednički izbori u Republici Hrvatskoj 2015.

**Kolinda Grabar-Kitarović prva žena na čelu Republike Hrvatske ..... 8-11**

## INTERVJU

Petar Kuntić, predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini

**Ključna pitanja se više neće stavljati pod tepih ..... 12-13**

## SUBOTICA

Poduzeće *Bane* ove godine obilježava 25 godina rada i postojanja

**Kvaliteta prepoznatljiva na tržištu .. 18-19**

## ŠIROM VOJVODINE

Moja priča: Stipan Štranger, poljoprivrednik iz Monoštora

**Plodovi zemlje i rada ..... 24-25**

Privatizacija medija u Srijemu

**Protivljenje privatizaciji lokalnih radija ..... 34-35**

## KULTURA

Nakon adaptacije prostorija

**ZKVH na novoj adresi ..... 48-49**

## SPORT

Martin Mačković, veslač

**Najbolji sportaš Subotice u 2014. godini ..55**

# Glavna »fora«

Stranke i političari lijeve provenijencije uobičajeno se predstavljaju kao tolerantniji, demokratičniji, miroljubiviji, manje isključivi i sve u svemu »građanskiji« (ma što to značilo) od stranaka desne provenijencije. Pa ipak predsjednički izbori u Republici Hrvatskoj na kojoj je pobijedila kandidatkinja Hrvatske demokratske zajednice **Kolinda Grabar-Kitarović** pokazali su da takva uopćavanja prije spadaju u domen mitova i predrasuda nego li stvarnih i isključivih obilježja ove ili one strane generalno. Osobito je to pokazala izborna noć i trenutak kada je trebalo čestitati pobjednici. U tome se trenutku predsjednik Republike Hrvatske u proteklom mandatu **Ivo Josipović** pokazao zaista kao, kratko rečeno, gospodin čovjek i uljudno čestitao pobjednici, kako to i dolikuje.

Ali kada je riječ o premijeru Hrvatske **Zoranu Milanoviću** i ministrici vanjskih poslova **Vesni Pusić** njihove se izjave nikako ne mogu svrstati u tolerantne i miroljubive. Interesantna je bila i rečenica iz izbornog stožera Ive Josipovića kako su »izgubili bitku, ali ne i rat«. Ako se k tomu doda kako je premijer Republike Srbije **Aleksandar Vučić** čestitao novoizabranoj predsjednici prije nego li je to učinio premijer Republike Hrvatske, onda cijela stvar izgleda još gore i vrlo su to uvjerljivi pokazatelji za mnoge analitičare da kohabitacija između novoizabrane predsjednice i Vlade RH neće dobro funkcionirati i da će vrlo brzo uslijediti prijevremeni parlamentarni izbori.

S druge strane ocjene i prognoze odnosa između Hrvatske i Srbije nakon pobjede Kolinde Grabar-Kitarović naginju pozitivnom, malo tko smatra da će se oni pogoršati, a ima i onih koji smatraju da će se oni izborom nove predsjednice i poboljšati ili u najmanju ruku biti pragmatičniji i otvoreniji.

Tako na primjer profesor **Predrag Simić** smatra da će nova predsjednica pridonijeti da odnosi Hrvatske sa Srbijom budu pragmatičniji, ali da će Hrvatska istodobno pokušati da bude dalje od Balkana i što bliže Europskoj uniji. Interesantni su bili i komentari prvoga govora novoizabrane predsjednice u srpskim medijima - glavna je »fora« bila kako je predsjednica govoreći o Hrvatima u Srbiji spomenula i Vojvodinu. Za neke je bio to lapsus, a za druge je to bila provokativna i skandalozna izjava. Premijer Vučić na ovu izjavu, kako je rekao lapsus, nije želio reagirati i poručio je da Beograd želi dobru suradnju sa Zagrebom. Poručio je to na zajedničkoj konferenciji nakon sastanka s predsjednikom Republike Srpske **Miloradom Dodikom** u Beogradu, kada je naglasio stajalište državnog vrha u Beogradu da »sve probleme u BiH treba rješavati mirnim putem i dogovorom svih triju naroda« u čemu će »i Republika Srpska i BiH« imati podršku Srbije. Što na koncu zaključiti, kad se iščitaju razno razna viđenja i tumačenja odaslanih poruka? Kako to da se entitet i država mogu spomenuti u jednoj rečenici, a pokrajina i država ne mogu? Čini se jedino to da se poruke tumače onako kako kome odgovara. Ništa novo, zar ne?

J. D.

## Čestitka HNV-a

Cijenjena gospođo Grabar-Kitarović,

Iznimna mi je radost i čast što Vam u ime Hrvatskoga nacionalnog vijeća u Republici Srbiji kao i u svoje osobno ime, mogu čestitati na pobjedi na izborima za predsjednika Republike Hrvatske, uvjeren da ćete dužnost obnašati u najboljem interesu Republike Hrvatske i svih njezinih građana, ali i svih Hrvata ma gdje živjeli uključujući i Hrvate u Vojvodini odnosno Republici Srbiji.

Subotica, 12. siječnja 2015.

dr. sc. Slaven Bačić, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća

## Čestitka DSHV-a

Poštovana predsjednice,

U ime Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i svoje osobno ime, srdačno Vam čestitam na pobjedi i izboru za predsjednicu Republike Hrvatske. Uvjeren sam da je Hrvatska s novom predsjednicom otvorila novo poglavlje u svom razvoju i da ćete uspješno voditi našu domovinu na putu razvoja kao i da ćete joj osigurati mjesto među najboljima gdje i pripada. Na tom putu i mi Hrvati iz Vojvodine, Srbije, biti ćemo Vam potpora, kao što smo bili i na dan izbora. Vjerujem da će te realizirati Vaš program i obećanja koja se tiču svih građanki i građana Hrvatske i omogućiti da se i mi Hrvati izvan granica svoje matice, osjećamo punopravnim građanima Hrvatske i da uživamo svoja prava ma gdje živjeli. Želim Vam da u narednom razdoblju ostvarite puno uspjeha u Vašem radu.

Predsjednik DSHV, dipl. ing. Petar Kuntić

SLAVEN BAČIĆ, PREDSJEDNIK HNV-a

## Jasni izričaji o pravima Hrvata

Prije svega, ovi su predsjednički izbori bili jedinstveni u najnovijoj hrvatskoj povijesti, jer su na njima prvi put do sada sudjelovala dva podjednako snažna kandidata, kao rezultat duboke podijeljenosti i polarizacije hrvatskoga društva. No, unatoč tomu i ovi su izbori, počevši od kampanje pa do prvih reakcija nakon objavljivanja službenih rezultata, potvrdili da, unatoč katkad oštrijim polemikama, Republika Hrvatska pripada krugu europskih zemalja koja dijeli suvremene civilizacijske demokratske standarde.

Gledano iz naše vizure, tj. hrvatske manjinske zajednice iz Hrvatskoj susjednih zemalja, ovi su hrvatski predsjednički izbori značajni ne samo po tome što je prvi puta neki kandidat dio svoje predizborne kampanje održao i u Srbiji, tj. Subotici, nego i što je u svojem prvom postizbornom obraćanju buduća predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović jasno izrekla da će ostvarivanje prava Hrvata u Vojvodini odnosno Srbiji, kao i u drugim susjednim zemljama, biti dio njezine politike, jednako kao i zaštita manjinskih prava u Hrvatskoj.

ZLATKO NAČEV, ČLAN IO HNV-a

## Pred predsjednicom veliki izazovi

Održavanje predsjedničkih izbora u Republici Hrvatskoj smatram izuzetno bitnim, kako za državljane Republike Hrvatske koji žive u matici, tako i za sve one koji žive izvan nje, pa svakako i za Hrvate u Republici Srbiji. Nažalost, gotovo redovita je situacija da Hrvati u

dijaspori nedovoljno konzumiraju svoje biračko pravo kada su u pitanju izbori u matičnoj državi. Takva situacija je bila i prilikom ovih izbora, a čemu svakako doprinosi obveza prethodne registracije birača, kao i činjenica da se izbori održavaju samo u diplomatsko konzularnim predstavništvima, što za veliki dio hrvatskih državljana koji žive u Srbiji, predstavlja problem. Činjenica da je razlika u glasovima svega oko 1,5 posto govori o podjednakoj kvaliteti kandidata i programa koje su zastupali.

Pred novoizabranom predsjednicom veliki su izazovi, naročito jer mandat započinje u kohabitaciji s Vladom, i iskreno bih volio da komunikacija na toj relaciji bude bolja nego što je to bilo u prijašnjim slučajevima. Osim rješavanja ozbiljnih unutarnjih problema, od predsjednice **Grabar-Kitarović**, očekujem i rad na rješavanju problema položaja hrvatske zajednice u Republici Srbiji, a poglavito na ispunjavanju odredbi sporazuma o zaštiti manjina koji su potpisale dvije Vlade, a koje se nažalost u Republici Srbiji sprovode u nedovoljnoj mjeri.

S. D.

ANTUN BOROVAC, ČLAN DSHV-a

## Živjeti bolje

»**B**io sam u Subotici prilikom posjeta **Kolinde Grabar-Kitarović** i mogu reći da me je oduševila, jer želi korektnu suradnju između država, što me je ohrabrilo da bi konačno mogli zajedno živjeti bolje. Da bi suradnja bila uspješna u tome moraju sudjelovati obje strane i mislim da to ipak neće tako brzo ići. I bivši predsjednik **Josipović** isticao je da ista prava kao Srbi u Hrvatskoj trebaju imati i Hrvati u Srbiji i mislim da će to biti početna točka razgovora«, kazao je **Antun Borovac**, član Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini iz Sombora. On je naveo i jedno konkretno otvoreno pitanje, a to je željeznička veza između Subotice i Vinkovaca, koja se ni poslije 20 godina ne može uspostaviti.

ANDREJ ŠPANOVIĆ, DOPREDSJEDNIK HNV-a

## Briga i odgovornost

Izbori u Republici Hrvatskoj su pokazali da je narod želio promjenu dosadašnje politike. Izborom žene za predsjednicu države, Hrvatska je pokazala da je moderna europska zemlja i da najodgovornije funkcije u državi podjednako uspješno mogu voditi i muškarci i žene. Nadam se da će se taj trend prenijeti i u našu zajednicu i da će žene kod nas, aktivno i u većem broju ući i u politiku. Gospođa Kolinda je pokazala još tijekom kampanje, brigu i odgovornost prema zajednici kada nas je posjetila u Subotici. Izbor **Kolinde Grabar-Kitarović**, sigurno će se pozitivno odraziti na položaj hrvatske zajednice u Srbiji – početak će se rješavati pitanja na kojima godinama inzistiramo, a na koja su se potpisom međudržavnog sporazuma obvezale obje strane, a to je položaj srpske zajednice u Hrvatskoj i hrvatske zajednice u Srbiji.

S. D.

## Održana IV. redovita sjednica Vijeća DSHV-a

IV. redovita sjednica Vijeća Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini održana je u petak, 9. siječnja, u glavnom uredu stranke u Subotici.

Na početku sjednice predsjednik DSHV-a, **Petar Kuntić**, podnio je Izvješće o radu u DSHV-u za 2014. godinu, koje je bilo fokusirano na rezultate izvanrednih parlamentarnih izbora u Republici Srbiji te gubitak parlamentarnog statusa DSHV-a i izbore za novi saziv Hrvatskog nacionalnog vijeća te pobjede *Hrvatske liste dr. Slaven Bačić*, čiji je stožer činio upravo Demokratski savez Hrvata u Vojvodini.

Vijećnici su potom usvojili Plan aktivnosti za 2015. godinu s naglaskom na izborima u svim mjesnim organizacijama DSHV-a zakazanim za četvrti kvartal tekuće godine.

Vijećnici su prihvatili Izvješće o materijalno-financijskom poslovanju u 2014. godini, koje je podnijela glavna knjigovođa DSHV-a, te donijelo Plan prihoda i rashoda u 2015. godini prilagođen novim uvjetima poslovanja usljed smanjenja prihoda zbog gubitka statusa parlamentarne stranke.

Na IV. redovitoj sjednici vijećnici DSHV-a su većinom glasova raspustili mjesne organizacije Bezdan i Vrdnik.

Vijećnici DSHV podržali su organizacijski odbor VIII. Prela mladeži i njihovo nastojanje za organiziranje prela ali, kao i prošle godine, usljed izrazito smanjenog priliva financijskih sredstava DSHV nije u mogućnosti pružiti financijsku potporu ovoj manifestaciji mladih.

Na kraju sjednice predsjednik DSHV-a pozvao je vijećnike DSHV-a na povećano angažiranje glede II. kruga izbora za predsjednika Republike Hrvatske, da iziđu na izbore i podrže predsjedničku kandidatkinju **Kolindu Grabar-Kitarović**.

## Aleksandar Vučić čestitao Grabar-Kitarović

Predsjednik vlade Srbije **Aleksandar Vučić** čestitao je novoizabranoj hrvatskoj predsjednici **Kolindi Grabar-Kitarović** izbornu pobjedu, a građanima Hrvatske izbor nove predsjednice i poručio da Beograd želi dobru suradnju sa Zagrebom.

Vučić je na zajedničkoj tiskovnoj konferenciji nakon sastanka s predsjednikom Republike Srpske **Miloradom Dodikom** u Beogradu istaknuo da Srbija neće reagirati na lapsuse, aludirajući na izjavu u izbornoj noći Grabar-Kitarović o brizi za hrvatsku zajednicu u susjednim zemljama, gdje je uz Srbiju spomenula i Vojvodinu.

»Moj odgovor nekim dobronamjernim ljudima koji traže oštru i žestoku reakciju na namjerne lapsuse moram reći: neće dobiti tu reakciju«, rekao je Vučić.

»To što se ponekad pravimo da ne čujemo i ne reagiramo na svaku provokaciju odraz je snage Srbije i odgovornosti, a ne njezine slabosti, odraz i želje da imamo što bolje odnose u regiji«, istaknuo je srbijanski premijer.

Vučić i Dodik istaknuli su u utorak da je »stabilnost u regiji od ključne važnosti«, te da Srbija i Republika Srpska nikoga neće provocirati niti odgovarati na provokacije.

»Srbija drži da smo svi dovoljno mali da jedino zajedno možemo doći do većeg i ozbiljnijeg tržišta i boljih rezultata u našim gospodarstvima«, rekao je Vučić i naglasio stajalište državnog vrha u Beogradu da »sve probleme u BiH treba rješavati mirnim putem i dogovorom svih triju naroda« u čemu će »i Republika Srpska i BiH« imati podršku Srbije.

Vučić je ponovio da Srbija podržava teritorijalnu cjelovitost BiH i entitet Republiku Srpsku u okviru BiH te da je »obveza Srbije« da takvu poziciju štiti.

»I Republika Srpska i BiH imat će našu podršku. Srbija kao jamac Daytonskog mirovnog sporazuma podržava teritorijalnu cje-

lovitost Republike Srpske i teritorijalnu cjelovitost BiH. Važno je da se svi problemi rješavaju dogovorom triju naroda i mirnim putem«, istaknuo je Vučić.

## Vučić: Odluka ICTY-ja o Šešelju očekivana

Predsjednik vlade Srbije **Aleksandar Vučić** izjavio je u utorak da nije očekivao odluku Haaškog suda kojom bi se haaškom optuženiku i vođi Srpske radikalne stranke (SRS) **Vojislavu Šešelju** naredilo da se vrati u pritvor.

Vučić je ocijenio kako takva odluka Haaga neće imati posebnog značenja za život u Srbiji.

»Ako su donijeli odluku da ga puste, zašto bi ga sad vraćali nakon mjesec dana. Nisam vidio tu odluku i ne znam točno o čemu je riječ, ali nisam ni očekivao da Haaški sud odluči drugačije«, rekao je Vučić na zajedničkoj tiskovnoj konferenciji.

Vučić je ponovio svoju raniju poruku kako Šešelju želi dobro zdravlje i rekao da je zaokupljen drugim problemima.

»Mi mu želimo dobro zdravlje, ali imamo i druge probleme s kojima se moramo suočavati i o kojima moramo misliti«, rekao je Vučić.

Sudsko vijeće Međunarodnog suda za ratne zločine u bivšoj Jugoslaviji (ICTY) odbilo je zahtjev tužiteljstva da s privremene slobode vrati u pritvor Vojislava Šešelja, optuženog za ratne zločine nad Hrvatima i Bošnjacima u Hrvatskoj i u BiH te nad vojvođanskim Hrvatima, priopćio je u utorak Haaški sud.

Šešelj je 12. studenoga po odluci sudskog vijeća privremeno oslobođen iz pritvorske jedinice u Scheveningenu zbog zdravstvenih razloga, a u pritvoru je, bez izricanja presude, proveo gotovo 12 godina. Za njegovo privremeno puštanje na slobodu glasovali su sutkinja **Flavia Lattanzi** i sudac **Jean-Claude Antonetti**, a toj se odluci usprotivio sudac **Mandiaye Niang**.

## Grabar-Kitarović: Šešelju je mjesto u Haagu

Novoizabrana hrvatska predsjednica **Kolinda Grabar-Kitarović** izrazila je u utorak žaljenje odlukom Haaškog suda koje je odbilo zahtjev tužiteljstva da s privremene slobode vrati u pritvor **Vojislava Šešelja**, smatrajući kako je Šešelju mjesto u Haagu, te je istaknula da će nakon polaganja predsjedničke zakletve ako zatreba otići u New York i razgovarati s glavnim tajnikom UN-a **Ban Ki-moonom**.

»Žao mi je da je Haaški sud donio tu odluku. Držim da je Šešelju mjesto u Haagu. Žao mi je da Haaški sud u 12 godina nije donio nikakvu presudu i mislim da je to sramota za taj sud«, rekla je Grabar-Kitarović novinarima upitana kako komentira odluku Sudskog vijeća Međunarodnog suda za ratne zločine u bivšoj Jugoslaviji (ICTY)175, prenosi Hina.

Grabar-Kitarović je istaknula da će kada položi predsjedničku zakletvu, ako zatreba odmah otići u New York i razgovarati s glavnim tajnikom UN-a Ban Ki-moonom te se obratiti Općoj skupštini UN-a.

»Na ovome ne treba stati jer je Šešelj osoba koja podrija međudržavne odnose, a izaziva mržnju, velikosrpske tendencije i to je nedopustivo«, rekla je Grabar Kitarović.





PREDSJEDNIČKI IZBORI U REPUBLICI HRVATSKOJ 2015.

# Kolinda Grabar-Kitarović prva žena na čelu Republike Hrvatske

*U tijesnoj utrci, Hrvatska je prošle nedjelje dobila prvu predsjednicu \* S osvojenih 50,74 posto glasova birača, Kolinda Grabar-Kitarović je pobijedila s malom razlikom u drugom krugu predsjedničkih izbora, budući da je njen rival Ivo Josipović dobio 49,26 posto glasova*

U drugom krugu predsjedničkih izbora u Republici Hrvatskoj, koji su održani 11. siječnja, pobijedila je **Kolinda Grabar-Kitarović** s osvojenih 50,74 posto glasova, dok je drugi predsjednički kandidat **Ivo Josipović** osvojio 49,26 posto glasova. Na ove izbore je izašlo 59 posto birača. To je za oko 450.000 birača više, nego u prvom krugu, koji su održani koncem

prošle godine. U izbornoj noći, a nakon objave privremenih, još neslužbenih rezultata izbora, ali koji su sa sigurnošću ukazivali na njenu pobjedu, u izbornom stožeru Hrvatske demokratske zajednice, Kolinda Grabar-Kitarović je dala tri obećanja: da će odmah početi raditi za Hrvatsku, da će se dalje ići bez podjela i kao treće – da će primijeniti svoj program za bolju Hrvatsku. Ivo Josipović je česti-

tao novoizabranom predsjednici i poručio: »Istina, razlika je mala, ali to je bit demokracije, da pobjedu nosi onaj tko dobije više glasova«.

Novoizabrana predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović na novu dužnost po zakonu stupa posljednjega dana mandata predsjednika u odlasku Ive Josipovića, koji je petogodišnji predsjednički mandat preuzeo 19. veljače

2010. godine. Tradicionalno, svečanost inauguracije predsjednika Republike održava se na Trgu svetog Marka u Zagrebu, a do danas je održano pet takvih ceremonija.

**POBJEDNIČKI GOVOR  
KOLINDE GRABAR-  
KITAROVIĆ**

»Prvo bih htjela reći kako sam krećući u ovu bitku stalno



čula kako ću je izgubiti, ali sam ja znala da ću je dobiti. Na isti način ćemo raditi za Hrvatsku. Bit će Hrvatska među najrazvijenijim zemljama Europske unije i svijeta. To vam obećavam», počela je svoj pobjednički govor predsjednica Grabar-Kitarović u izbornoj noći. »Nema mje-

21. stoljeću, stvarala hrvatsku državu, danas ima svoju predsjednicu Republike. Hrvatski narod kada osjeti da je potrebno donosi prave odluke i danas je donio pravu odluku«, rekao je Karamarko i zahvalio se svima koji su podržali Grabar-Kitarović.

## KOHABITACIJA

Izborom Kolinde Grabar-Kitarović za predsjednicu, Hrvatska nakon tri godine ponovno ulazi u razdoblje kohabitacije. Riječ je o stanju u kojem funkciju predsjednika države obnaša osoba iz jedne, dok Vladu čine predstavnici druge političke opcije. Hrvatska će iskusiti kohabitaciju s Grabar-Kitarović (HDZ) i premijerom Zoranom Milanovićem (SDP) u glavnim ulogama, a uz njih važne osobe za kohabitaciju bit će i ministrica vanjskih i europskih poslova Vesna Pusić (HNS), te ministar obrane **Ante Kotromanović**.

sta trijumfalizmu, nego veselju i radosti. Posao nas čeka već večeras. Idemo raditi za boljitak domovine«, dodala je Grabar-Kitarović i zahvalila se HDZ-u i svima koji su joj pomogli.

Predsjednica je pozvala one koji su dali glas Josipoviću da budu dio njenog tima. »Svi mi želimo bolju Hrvatsku. Dosta je podjela. Ujedinimo se. Ujedinimo svoje domoljublje. Ljubav i vjeru prema domovini. Borit ćemo se za hrvatske nacionalne interese, jer ovo je Hrvatska, a ne regija. Brinut ćemo o našoj Hrvatskoj, o našim ljudima, o našim umirovljenicima i nezaposlenima. Mi smo ti koji će izvući zemlju iz krize.«

Novoizabrana predsjednica je rekla da će primjena njenog programa omogućiti rast i razvoj, socijalnu stabilnost i dostojan život u Hrvatskoj, najavila je nultu stopu tolerancije prema korupciji, a susjedne države je pozvala na dijalog oko rješavanja otvorenih pitanja.

»Imamo predsjednicu!« uzviknuo je na početku svog obraćanja predsjednik HDZ-a **Tomislav Karamarko** u izborom stožeru.

»Najveća hrvatska stranka koja je pod vodstvom **Franje Tuđmana**, najvećeg Hrvata u

»Ona je predsjednica koja neće biti samo eksponent HDZ-a na Pantovčaku, radit će s budućom hrvatskom vladom koja dolazi krajem godine na dobrobit hrvatskog naroda, najavio je Karamarko.

»**DEMOKRATSKA UTA-KMICA**«, ... »**HAJDUČIJA**« I »**RETORIKA**«

Šesti, najneizvjesniji izbori za predsjednika Hrvatske, ovaj su put za Ivu Josipovića značili poraz. Josipović je u izbornoj noći čestitao novoizabranoj predsjednici Grabar-Kitarović i rekao prilikom obraćanja u svom stožeru da je ona pobijedila u demokratskoj utakmici.

»Imali smo napornu kampanju, sučeljavanja i međusobna oponiranja, ali demokracija je pobijedila... Pobjedu nosi onaj tko dobije više glasova. Hvala svima koji su mi pomagali da budem uspješan predsjednik Hrvatske. Zahvaljujem preko milijun građana koji su mi dali svoj glas. To je naša zajednička snaga. Vrijednosti za koje smo se zajedno borili i dalje su tu i dalje su izazov. Borimo se i dalje za ono što smo zajedno sanjali i vjerujemo u našu Hrvatsku«, poručio je Ivo Josipović, koji

nakon pet godina odlazi s mjesta predsjednika države.

Premijer **Zoran Milanović**, (SDP), kojem će Josipovićev poraz sigurno biti uteg za parlamentarne izbore ove godine, priznao je kako je očito i sam krivo prognozirao da veća izlaznost znači pobjedu njihova kandidata.

»Ovo je bila sektaška kampanja. Kandidatkinja HDZ-a bila je militantni vojnik svoje stranke, tako se predstavljala. Ponavljala je stalno istih sedam rečenica, kao apartčik svoje stranke. Ako je ovo volja naroda, onda dobro. Ako su presudili glasovi iz dijaspose, ja s tim nemam problema.«

Na pitanje hoće li sazvati sjednicu Vlade, ako to zatraži predsjednica, Milanović je rekao da ne zna kako bi izgledao sastanak Vlade koji sazove predsjednik.

»Vlada je daleko najodgovornija. Ako završi pobjedom Grabar-Kitarović mi smo jedina brana od povratka kriminal-

»Grabar-Kitarović će inzistirati na rješavanju pitanja nestalih osoba u procesu eurointegracija Republike Srbije, ali i na izjednačenom statusu Hrvata u Srbiji s položajem Srba u Hrvatskoj«, kaže potpredsjednik beogradskog Centra za spoljnu politiku Dragan Đukanović, podsjećajući na predizbornu izjavu novoizabrane predsjednice.

ne zadruge na vlast. Vlada će trajati do kraja mandata, koalicija je čvrsta i to čvršća od one **Račanove**. Ovo je konačno sad država. Nema natrag, samo naprijed...«, rekao je Milanović, nazivajući kandidatkinju HDZ-a, ljude oko nje i ono što predstavlja »hajdučijom«.

Ministrica vanjskih i europskih poslova **Vesna Pusić** je u izbornoj noći, kada je bilo jasno da će pobijediti kandidatkinja Grabar-Kitarović, čestitala na pobjedi, ali je i izjavila sljedeće: »Morat će promijeniti svoju politiku. Neće moći biti predstavnica najkonzervativnijeg dijela HDZ-a. Morat će ujediniti zemlju. Ako nije to u stanju, onda će samo huškati svoju

stranku da pokuša destabilizirati zemlju. Ono što je zagovarala – povratak u nacionalizam i 90-te, tome u Hrvatskoj nema mjesta«, prenose hrvatski mediji.

## GLASOVI ZA KANDIDATE U ŽUPANIJAMA I DIJASPORI

Prema još uvijek neslužbenim podacima, Kolinda Grabar-Kitarović je osvojila najviše glasova u 14 županija i inozemstvu, a Ivo Josipović u šest županija i gradu Zagrebu. U odnosu na prvi krug izbora, jedini preokret se dogodio u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, koju je u drugom krugu Grabar-Kitarović »preotela« Josipoviću, pobijedivši za 124 glasa. U Zagrebu, u kojemu je najveći broj birača, Josipović je pobijedio s 51,89 posto, za njega je glasovalo 216.290 birača, dok je Grabar-Kitarović dobila 200.573 glasa.

Kandidatkinja HDZ-a je pobjedu i najbolje rezultate ostvarila u Ličko-senjskoj

županiji, gdje je osvojila 67,11 posto glasova, zatim u Splitsko-dalmatinskoj (62,12 posto), Vukovarsko-srijemskoj (59,49 posto), Šibensko-kninskoj (59,07 posto), Zadarskoj (58,54 posto), i Dubrovačko-neretvanskoj županiji (57,97 posto). U Požeško-slavonskoj županiji dobila je 56,37 posto glasova, Karlovačkoj 55,87 posto, Sisačko-moslavačkoj 53,72, te Virovitičko-podravskoj i Osječkoj po 53,50 posto.

Za Josipovića su u drugom krugu većinom glasovali u Varaždinskoj županiji (64,23 posto), Koprivničko-križevačkoj (53,43 posto), Krapinsko-zagorskoj (52,95 posto), Primorsko-goranskoj



Ivo Josipović u izbornom stožeru

(61,67 posto), Međimurskoj (72,60 posto), te u Istarskoj, gdje je ostvario najbolji rezultat osvojivši čak 79,47 posto glasova.

Kolinda Grabar-Kitarović premoćno je pobijedila u drugom krugu predsjedničkih izbora u inozemstvu, gdje je osvojila 91,11 posto glasova, dok je Ivo Josipović osvojio 8,89 posto glasova.

Na glasovanje u 50 država u inozemstvu na ukupno 92 biračka mjesta, izašlo je 37.128 birača, od koji je 33.737 glasovalo za HDZ-ovu kandidatkinju, a 3.291 za Ivu Josipovića. Grabar-Kitarović je pobijedila u 28 država, Josipović je dobio više glasova u 19 država, dok su u tri (Indonezija, Izrael, Ukrajina), dobili jednak broj glasova, no za pobjednicu ovogodišnjih predsjedničkih izbora se najviše glasovalo u državama s najbrojnijom dijasporom, Bosni i Hercegovini, Njemačkoj i Australiji, a najveći broj glasova je dobila i u susjednim državama Sloveniji, Crnoj Gori, Italiji i Mađarskoj, prenosi *Jutarnji list*.

Srbija je jedina susjedna država u kojoj je Josipović bio bolji od Grabar-Kitarović, osvojivši 54,03 posto glasova,

nasuprot 45,97 posto HDZ-ove kandidatkinje.

Oduzmu li se glasovi koje su Grabar-Kitarović i Josipović dobili u dijaspori, Grabar-Kitarović bi ponovno pobijedila, ali s osjetno manjom prednošću.

#### OCJENE IZBORA HRVATSKIH POLITIČKIH ANALITIČARA

Političke analitičare nije iznenađila pobjeda HDZ-ove

ničava činjenica da je njezina pobjeda tijesna, niti činjenica da su određenu ulogu imali glasovi Hrvata koji ne žive u Hrvatskoj.

Gjenero je rekao da je na pobjedu Grabar-Kitarović utjecalo to što iza nje stoji politička organizacija koja je sve snažnija i ona se pobrinula ne samo za ključni kontingent njenih glasova, nego za to da joj se ne odliju glasovi desne margine. Josipović je, po njegovom stajalištu, prije svega izgubio što je u izbore

računati na to da će se Josipović vratiti u članstvo u stranci i povesti rat protiv Milanovića, koji je, objektivno, ključni krivac njegovog izbornog poraza.

Politolog **Boško Picula** smatra da će pobjeda HDZ-ove kandidatkinje na predsjedničkim izborima definitivno dinamizirati političku scenu, jer je Hrvatska ušla u godinu u kojoj bi se trebali održati parlamentarni izbori.

»Ovo je poticaj HDZ-ovoj koaliciji da još uvjerljivije nastupi na tim izborima«, kaže Picula, koji smatra da je HDZ pobjedom na predsjedničkim izborima gotovo osigurao pobjedu i na parlamentarnim izborima, a s druge strane, kako kaže Picula, vladajuća Kukuriku koalicija će se u posljednjoj godini mandata suočiti s problemom legitimizacije prema biračima.

»Ovo je poruka Josipoviću, koliko i cjelokupnoj vlasti, jer su ih birači percipirali kao jednu cjelinu«, kaže Picula i navodi kako su »izbori pokazali da je hrvatsko biračko tijelo potpuno podijeljeno, što se tiče podrške kandidatima, a tu nije samo riječ o podršci kandidatima, nego i o političkoj podjeli zemlje na pola«.

Više od 60.000 glasača koji su izašli na birališta odlučili su poništiti listić, a budući da se radilo o izborima na kojima je Kolinda Grabar-Kitarović pobijedila s malo glasova razlike, ovi su birači mogli preokrenuti ili učvrstiti postignuti rezultat. **Ivan Vilibor Sinčić**, trećeplasirani kandidat iz prvog kruga izbora, pozvao je svojih gotovo 300.000 glasača da u drugom krugu ponište listić.

predsjedničke kandidatkinje Kolinde Grabar-Kitarović, a ove izbore su okarakterizirali kao uvertiru u parlamentarne izbore, na kojima prognozira pobjedu iste političke opcije, prenosi Hina.

Politički analitičar **Davor Gjenero** kaže da je rezultat očekivano tijesan, ali »treba zaboraviti kolika je razlika. Legitimitet buduće predsjednice, ne ograni-

čava činjenica da je njezina pobjeda tijesna, niti činjenica da su određenu ulogu imali glasovi Hrvata koji ne žive u Hrvatskoj.

čava činjenica da je njezina pobjeda tijesna, niti činjenica da su određenu ulogu imali glasovi Hrvata koji ne žive u Hrvatskoj. Ovaj politički analitičar je ocijenio da nakon promjene na Pantovčaku, slijede promjene i turbulencije u SDP-u: »Čini mi se da unatoč tvrdoj retorici Vlade i premijera o tome kako su zadnja obrana demokracije, možemo računati na to da počinje raskol u SDP-u. Možemo



Komentirajući izborni rezultat, koji je bio neizvjestan do samog kraja, profesor sa zagrebačkog Fakulteta političkih znanosti, **Zdravko Petak**, je rekao da se to moglo očekivati. »Sve prognoze su govorile da će biti izuzetno tijesan rezultat. Nije iznenađenje tijesna pobjeda Grabar-Kitarović.«

Upitan što po njegovom mišljenju slijedi nakon promjene na Pantovčaku, Petak je rekao da će nakon te promjene sigurno biti nova situacija i za Vladu.

»Kolinda Grabar-Kitarović je više puta istaknula da će ona na neki način, unutar ovlasti koje joj Ustav dopušta, pokušati 'politički prodrmati tu Vladu'.«

Petak kaže da je ključno vidjeti hoće li predsjednica Grabar-Kitarović i Vlada naći zajednički konsenzus.

»Do sada nikakvog ozbiljnijeg razgovora i suradnje o onim strateškim pitanjima razvoja Hrvatske između vladajuće koalicije i HDZ-a nije bilo. To je taj novi moment koji može biti posljedica ovih izbora.«

Upitan što je po njegovom mišljenju uzrok gubitka izbora Josipovića, Petak je rekao da su to apsolutno rezultati Vlade i činjenice da su birači koji su htjeli promjenu na Pantovčaku, izrazito loše ocjenjivali Vladu.

»Podrška Vladi je 20 posto, ocjene Vlade su izrazito loše, a Josipović je bio kandidat te političke opcije.«

## OCJENE IZBORA SRBIJANSKIH POLITIČKIH ANALITIČARA

Nova predsjednica Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović, doprinijet će da odnosi Hrvatske sa Srbijom budu pragmatičniji, ali će Hrvatska istovremeno pokušati biti dalje od Balkana i što bliže Europskoj uniji, ocijenio je profesor Fakulteta političkih nauka u Beogradu, **Predrag Simić**.

»Ne očekujem posebne komunikacije u odnosu sa Srbijom, usprkos predizbornim najava-

ma Grabar-Kitarović. Odnos će biti mnogo pragmatičniji, jer je tako bilo i s prethodnom Vladom HDZ-a, u kojoj su Srbi u Hrvatskoj sudjelovali«, rekao je Simić za agenciju *Beta*.

Simić je naveo kako »Grabar-Kitarović, kao bivša veleposlanica u SAD i pomoćnica generalnog tajnika NATO-a za javnu diplomaciju, odgovora ambicijama hrvatske desnice da bude bliža Europi i Americi«, a istaknuo je da je njena pobjeda »polukorak koji otvara put povratku HDZ-a na vlast na narednim republičkim izborima ove godine«, jer »ona je svojom pobjedom preporodila stranku, koja je već uglavnom bila otpisana s političke scene. Hrvatska pokazuje izuzetnu političku zrelost i obje strane su nastupale s jasnim problemima«.

Pobjeda Kolinde Grabar-Kitarović na predsjedničkim izborima neće donijeti neku

slu normalnog funkcioniranja«, rekao je Đukanović.

## SVJETSKE AGENCIJE O IZBORIMA: NEZADOVOLJSTVO GRAĐANA ZBOG EKONOMSKE KRIZE

Svjetske agencije ističu da je pobjeda Kolinde Grabar-Kitarović u utrci za predsjednika Hrvatske odraz nezadovoljstva građana Hrvatske zbog ekonomske krize i da je pobjeda kandidatkinje HDZ-a dobar pokazatelj u kom pravcu će ići najavljeni parlamentarni izbori.

»Grabar-Kitarović iz konzervativnog, oporbenog HDZ-a može očekivati nekoliko mjeseci napete kohabitacije s Vladom koju predvode socijaldemokrate, prije nego što krajem 2015., budu održani republički izbori«, piše Reuters. Iako je funkcija predsjednika uglavnom ceremonijalna, ova britanska agen-

poboljšanju stanja u državi, jer je »ovu lukavu diplomatkinju na predsjedničku dužnost doveo samo razočaranje Vladom i Vladin neuspjeh«, dok *New York Times* piše da su »izbori održani u klimi dubokog pesimizma, kada je u pitanju hrvatsko gospodarstvo. Najmlađa članica Europske unije ima jedno od najslabijih gospodarstava, nezaposlenost je gotovo dvadeset posto, a među mladima 41,5 posto«. *New York Times* iznosi i sljedeću ocjenu: »U pobjedničkom govoru Grabar-Kitarović iz oporbenog HDZ-a dala je naslutiti povratak nacionalističkoj politici, kakva je zemljom dominirala u vrijeme raspada Jugoslavije.«

Berlinski *Tagesspiel* »izbornu senzaciju« i »težak poraz vladajućih socijaldemokrata« objašnjava teškom gospodarskom situacijom, dok *Frankfurter Allgemeine Zeitung* piše kako je

## MOJA RETORIKA NIJE NACIONALISTIČKA

Novoizabrana predsjednica Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović je odbacila komentare *New York Timesa* da je pod pozivom na zajedništvo obnovila nacionalističku retoriku iz 90-tih godina, kao i izjavu šefice diplomacije Vesne Pusić da će kao predsjednica morati promijeniti nacionalističku retoriku u građansku. Glede pisanja *New York Timesa*, Grabar-Kitarović je rekla kako je »članak promašio temu« i da je ona mislila na zajedništvo građana, jer je zemlja duboko podijeljena, dok je komentirajući izjavu Pusićeve odgovorila da joj »nije jasno kako jedna ministrica u Vladi može slati izabranoj predsjednici poruku na takav način. Moja retorika nije bila nacionalistička, nego domoljubna«. Također, Grabar-Kitarović je ocijenila i da su izjave Milanovića u izbornoj noći da je HDZ »hajdučija«, tek »zastareli govor i plašenje naroda utvarama«.

suštinsku promjenu politike Zagreba prema Beogradu, smatra potpredsjednik Centra za spoljnu politiku **Dragan Đukanović**, ali veće promjene očekuje u samoj Hrvatskoj i smatra da će vrlo brzo biti raspisani prijevremeni parlamentarni izbori.

»Čini mi se da odnosi između Srbije i Hrvatske neće biti poremećeni«, kaže sugovornik Tanjuga i naglašava da vjeruje kako će vrlo brzo biti raspisani parlamentarni izbori u Hrvatskoj, jer »imajući u vidu političke sustave u zemljama jugoistočne Europe, kohabitacija nije nekakvo trajno rješenje, a posebno nije djelotvorno u smi-

cija navodi da bi njena pobjeda mogla označiti povratak HDZ-a na vlast. Reuters smatra da je njenoj pobjedi najviše doprinijelo rasprostranjeno nezadovoljstvo zbog teške ekonomske situacije i nezaposlenosti i Hrvatskoj.

I BBC navodi da je pobjeda Grabar-Kitarović znak da hrvatska gravitira ka desnici, jer koaliciona Vlada lijevog centra nije uspjela zaustaviti šestogodišnju recesiju, kao i da je postojeća ekonomska kriza nanijela štetu prilikom izbora Josipoviću, iako je većinom mandata uživao veliku popularnost među građanima.

*Die Welt* piše da izbor nove predsjednice neće pridonijeti

»konzervativna Kolinda Grabar-Kitarović u nedjelju potpuno neočekivano pobijedila na predsjedničkim izborima, a najveća oporbena stranka sad želi njezin uspjeh iskoristiti za osvajanje vlasti na republičkim izborima«.

Njemačka agencija *DPA* prenosi da je trijumf Grabar-Kitarović ojačao poziciju glavne konzervativne stranke, HDZ-a, uoči parlamentarnih izbora, a »glavno pitanje je sad može li«, kako ga naziva *DPA* »'ratoborni' socijaldemokratski premijer Milanović izdržati do kraja mandata?«

**Zvonko Sarić**

PETAR KUNTIĆ, PREDSEDNIK DEMOKRATSKOG SAVEZA HRVATA U VOJVODINI

# Ključna pitanja se više neće stavljati pod tepih

Razgovor vodila: Jasminka Dulić

»**O**no što smo se nadali, što smo svi u stranci i očekivali to se dogodilo – nova predsjednica Republike Hrvatske je **Kolinda Grabar-Kitarović** i nadamo se da će obavljati dužnost predsjednice naše matične države na onoj razini kako je do sada obavljala sve visoko pozicionirane dužnosti koje je imala u svojoj karijeri«, prvi je komentar predsjednika Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, **Petra Kuntića** nakon održanog drugog kruga predsjedničkih izbora.

Pobjednica predsjedničkih izbora u Hrvatskoj Kolinda Grabar-Kitarović prva je među predsjedničkim kandidatima u Republici Hrvatskoj koja je posjetila ovu stranku tijekom predizborne kampanje, a DSHV joj je pružio podršku prije izbora pozivajući svoje članove i simpatizere da glasuju za nju.

**HR:** Na predsjedničkim izborima podržali ste pobjednicu izbora Kolindu Grabar-Kitarović, kandidatkinju Hrvatske demokratske zajednice. Što vas je opredijelilo za to?

DSHV u posljednjih godinu dana ima sve bolju i bolju suradnju s Hrvatskom demokratskom zajednicom koja više nije na razini protokola već na razini ozbiljnije suradnje, bez obzira na to što je HDZ momentalno u oporbi. Shodno tome i, tada predsjednička kandidatkinja, Kolinda Grabar-Kitarović je boravila u prostorijama stranke obratila se članovima i simpatizerima što je ulilo nadu ovdšnjem puku da nas neće zaboraviti, da misli ozbiljno. A da misli ozbiljno svakako govori i to da je prva u povijesti ovoga naroda koja je izravno tijekom kampanje posjetila političku stranku Hrvata – DSHV u njezinom sjedištu u Subotici.

**HR:** U prvom svom govoru nakon proglašenja pobjede na izbori-



**Kolinda Grabar-Kitarović je boravila u prostorijama DSHV-a i obratila se članovima i simpatizerima što je ulilo nadu ovdašnjem puku da nas neće zaboraviti, da misli ozbiljno. A da misli ozbiljno govori i to da je prva u povijesti ovoga naroda koja je izravno tijekom kampanje posjetila političku stranku Hrvata – DSHV \* Hoće li se odnos Beograda prema Zagrebu mijenjati vjerojatno ne ovisi ni od hrvatske manjine u Srbiji niti od srpske manjine već od strateških interesa države Srbije**

ma Kolinda Grabar-Kitarović je rekla da će se zalagati za prava manjina u Hrvatskoj, ali isto i za ostvarenje prava Hrvata u Vojvodini, odnosno Srbiji.

To je staro pitanje koje opterećuje bilateralne odnose između dvije države. Tu se prvenstveno misli na provedbu međudržavnog sporazuma o zaštiti Srba u Hrvatskoj i Hrvata u Srbiji i implementaciju toga sporazuma koji je jasan i nedvojben. Dakle, ništa više od toga, a ništa ni manje.

**HR:** U Srbiji se međutim često u medijima govori kako Srbi u Hrvatskoj imaju manje prava nego li sve manjine u Srbiji pa tako i Hrvati.

Naravno da neće govoriti obratno jer je to sve dio politike. Ali kada se sve to stavi na papir i kada se podvuče crta onda je situacija sasvim drugačija, posebice u sferi financiranja manjinskih institucija gdje je situacija, ako se računa po jednome pripadniku srpske manjine u odnosu na pripadnika hrvatske manjine 1 prema 33 na štetu Hrvata u Srbiji. Također jedna od ključnih natuknica u sporazumu i jedan od ključnih dijelova govora Kolinde Grabar-Kitarović i razmišljanja tijekom njene kampanje odnosio se na garantirane mandate za manjine. Dakle, sve je već poznato i ničeg novoga nema.

**HR:** Da, sva su ta pitanja već dugo u opticaju u javnosti – očekujete li da će ipak biti promjene i da će se novoizabrana predsjednica zalagati za poboljšanje položaja Hrvata u Srbiji kako je obećala?

Nju zasigurno nitko neće trebati učiti kakvi su europski standardi u obnašanju vlasti glede svih građana Republike Hrvatske. Ona će sigurno ura-

diti sve ono što joj Ustav i zakoni Hrvatske pružaju ali nemojmo zaboraviti da je ona bila na listi trenutačno najjače političke opcije u Hrvatskoj, to je HDZ, i u tom kontekstu smatram da se mogu naći rješenja i za postojeće probleme.

Ipak, zasigurno da mi nismo u fokusu aktualnih političkih pitanja buduće predsjednice. Mi smo jedna od manjina koja ima određene probleme, a u kontekstu dobrih odnosa i poboljšanja odnosa sa Srbijom zasigurno se neće ići u ponovno otvaranje svih tih rana koje su bile na ovim prostorima. Ali sigurno je, i u to sam uvjeren poznavajući osobno predsjednicu, ova se pitanja neće niti stavljati pod tepih.

**HR:** Očekujete li neke konkretne promjene u ovoj godini?

U prvoj godini mandata se ne očekuje nešto spektakularno zbog toga što će inauguracija biti tek u drugom mjesecu i zatim će se službe i ljudi postaviti koji će voditi sve to i proći će prva polovica godine. U drugoj polovici godine očekujem da će biti sjednica Međuvladine mješovite komisije i kroz to očekujem da će se određena pitanja potegnuti i s Pantovčaka. Dakle, ništa spektakularno ne očekujem ove godine, ali već od sljedeće godine očekujem da će se nešto rješavati, pogotovu nakon parlamentarnih izbora u Hrvatskoj sada kad je već evidentno da će doći do promjene političkog vodstva Hrvatske.

**HR:** Planirate li posjet Zagrebu uskoro i susret s predsjednikom Hrvatske?

Kada smo ulazili u suradnju i kada smo se prije izbora jasno izjasnili za koga smo na temelju toga smatramo da smo dio tima koji je pobijedio i na osnovu toga

očekujemo i neke benefite. No ne mora to biti odmah.

**HR:** A koje aktivnosti karakteriziraju sadašnji trenutak u samom DSHV-u?

Ove godine nas očekuju izbori za nove sazive mjesnih zajednica u Gradu Subotici koji je kulturni, politički i gospodarski centar Hrvata u Srbiji. Nije svejedno kako će se odvijati ti izbori jer su oni i uvertira i pokazatelj lokalnih izbora koji će uslijediti nakon sljedeće godine. Stalo nam je da se tu pokažemo u što boljem svjetlu i zato smo tu i već određene korake učinili. Nadam se da ćemo proći bolje nego na prošlim izborima za Savjete mjesnih zajednica i plan nam je da idemo na izbore u skoro svim mjesnim zajednicama gdje postoji interesiranje. Nakon debakla na parlamentarnim izborima na kojima zaista osim opredjeljenja da idemo u koaliciju koja je osvojila premalo glasova da bi predstavnik DSHV-a ušao u parlament ni na što drugo nismo mogli utjecati, zatim nakon pobjede naše liste predvođene dr. **Slavnom Bačićem** – DSHV i hrvatske udruge na izborima za HNV gdje smo mogli utjecati, dokazali smo da smo veoma »živi« kao stranka. I na koncu opredijelili smo se i u pogledu predsjedničkih izbora u Republici Hrvatskoj iako na njih nismo mogli značajnije utjecati jer je veoma mala izlaznost Hrvata ovdje. Ipak smo se unaprijed stavili na stranu opcije koja jedina zaista razumije naše probleme i zato jer svaki puta imamo sugovornika kojima ne treba tri puta objašnjavati u čemu je suština nekog problema ovdje. Dakle, po toj dinamici, nakon debakla na parlamentarnim izborima vraćanja nazad poslije izbora za novi saziv HNV-a i kao dio koalicije koja je podr-

žala Kolindu Grabar-Kitarović očekujem i dobre rezultate na izborima za novi saziv mjesnih zajednica. A vidjet ćemo hoće li to biti striktno pod imenom DSHV ili ćemo širiti taj naš front koji se pokazao vrlo uspješan na prošlim izborima pod opcijom »hrvatska lista« ili neki drugi naziv gdje će se moći uključiti i ugledni pojedinci koji nisu članovi stranke i udruge koje to žele.

**HR:** Kako pak ocjenjujete trenutačnu situaciju u Srbiji generalno i u pogledu odnosa republičke Vlade prema hrvatskoj nacionalnoj manjini?

Što se tiče republičke vlasti i odnosa prema Hrvatima – hrvatskoj državi i hrvatskoj manjini taj je odnos na nižoj razini nego što je bio u vrijeme prethodne vlasti jer je predsjednik **Tadić** imao vrlo dobru suradnju s predsjednikom **Josipovićem** i zapravo svima nama se činilo da je ta osovina Zagreb – Beograd bila ključna u stabilizaciji čitave regije. Sada je aktualna vlast kao svog strateškog partnera odabrala Mađarsku i stabilnost regije se bazira na osovini Budimpešta – Beograd. Hoće li se taj odnos prema Zagrebu mijenjati vjerojatno ne ovisi ni od hrvatske ni od srpske manjine već od strateških interesa države Srbije. Izvršna vlast i njen predsjednik realno radi maksimalno u ovim uvjetima da se država pokuša izvući iz veoma teške gospodarske situacije i mislim da su te namjere premijera časne i da nema nekih radnji za koje mi ne znamo. Bojim se ipak da čitav taj aparat koji treba pratiti tako hrabre odluke premijera nije tomu dorastao i da će morati zasigurno to poboljšati novom rekonstrukcijom Vlade. Jedino što mi se ne sviđa je da se u narod polako uvlači strah za egzistenciju i od onoga što će biti sutra.



TATJANA HORVAT, DOBITNICA NAGRADE FARMER GODINE ZA OBLAST VOĆARSTVA, KOJU DODJE

# Obiteljski po životno opr

**N**a stranicama *Hrvatske riječi* već je bilo riječi o obiteljima u kojima se s pokoljenja na pokoljenje prenosi obrtnički ili neki drugi posao. Priča **Tatjane Horvat** iz Subotice savršeno se uklapa u tu sliku: rođena je, kako kaže, »gotovo u voćnjaku« budući se njezin otac **Branko** – koji i danas živi u Gornjem Tavankutu – voćarstvom bavi od sedamdesetih godina prošloga stoljeća. Stoga i obrazovni put kao da je bio unaprijed zacrtan: nakon osnovne škole slijedila je srednja Poljoprivredna škola, a zatim i Poljoprivredni fakultet, gdje je završila zaštitu bilja.

Ono po čemu je priča Tatjane Horvat ipak malo specifična jest činjenica da je sredinom prošle godine od strane komisije *Bance Intese* u konkurenciji 237 prijavljenih poljoprivrednika na natječaj izabrana za *Farmera godine* u oblasti voćarstva. Recimo i to da *Banca Intesa* ovo zvanje dodjeljuje drugu godinu i za oblasti povrtlarstva, ratarstva i stočarstva, a dobitnici su **Milan Tomović** iz Koštunića, **Stipan Štranger** iz Monoštora i **Miklós Balassa** iz Čantavira. U obrazloženju komisije navodi se da su pobjednici izabrala na temelju godišnjih rezultata koje su ostvarili kroz proizvodnju, uključenost članova obitelji u proizvodni proces, posjedovanje skladišnog prostora i primjenu modernih tehnologija.

**IAKO ISPLATIVA, ULAGANJA VEĆINI NEDOSTUPNA**

Međutim, ova nagrada Tatjani Horvat sredinom prosinca sigurno ne bi bila uručena da prethodno nije prošla na početku opisani put. Gledano iz današnje perspektive, njezina logika je jednostavna – i točna: lakše je nastaviti nešto nego počinjati ni iz čega.

Nastavak u ovom slučaju znači zapravo uključivanje Tatjane Horvat u zajednički posao s ocem u voćnjaku površine 45 hektara, od čega je 40 hektara jabuke i 5 bresaka. Od toga, kaže ona oko trećinu čini *zlatni delišes*, a zatim slijede *gala*, *crveni delišes*, *fudži*, dok je *ajdareda*, *jonagolda* i ostalih starijih sorata sve manje, dok su s proizvodnjom dvije-tri sorte breskve tek na početku.

*Tatjana Horvat se nakon završene srednje*

*Poljoprivredne škole i Poljoprivrednog fakulteta uklju-*

*čila u posao koji od sedamdesetih godina prošlog sto-*

*ljeća vodi njezin otac Branko \* Skupa rade 45 hektara*

*voćnjaka u Gornjem Tavankutu, a najveći dio proizvod-*

*nje jabuka plasiraju u Rusiju i, dijelom, u Grčku*



JELJUJE BANCA INTESA

# Posao odredio redjeljenje

## NOVČANA NAGRAĐA I PUT U PARIZ

Osim prigodne novčane nagrade za kupovinu repromaterijala ili stočne hrane, dobitnike nagrade *Farmer godine* u veljači očekuje i studijsko putovanje na Međunarodni sajam poljoprivrede u Pariz. Dok Tatjana Horvat kaže kako je veoma zadovoljna ovim, drugim, dijelom nagrade, Miklós Balassa kaže kako je već bio na tom sajmu i da će to zadovoljstvo prepustiti svom sinu, koji se na obiteljskom imanju u Čantaviru bavi proizvodnjom mlijeka.

Ipak, uključivanjem kćeri u očev posao u voćnjaku donio je i određene promjene. Držeći se logike da se bez praćenja modernih trendova u svijetu ne može napredovati, Tatjana Horvat kaže da je došlo izmjena, od sortimenta i gustoće sadnje (broja stabala po hektaru), preko tehnologije u prehrani i zaštiti voćaka, pa do uvođenja sustava za natapanje i podizanje protugradnih mreža. Zanimljivost u ovom dijelu priče nije toliko činjenica da je Branko Horvat sve to prihvatio kao nešto normalno, nego kćerkine riječi da otac i danas prati moderne trendove u voćarstvu, pri čemu nerijetko i prednjači u odnosu na nju.

»Tata je vrlo inovativan i često je upravo on taj koji prvi progura neku ideju meni, bez obzira što sam mlađa, tako da tu nema nikakvih problema«, objašnjava sugovornica.

Komentirajući činjenicu da je u subotičkom ataru – od oko 2.800 hektara – protugradnim mrežama pokriveno tek nešto više od 1 posto (!) površina, Tatjana Horvat kaže kako ovdje zacijelo nije riječ o tomu da naši voćari ne prate moderne tehnologije nego isključivo o tomu da za takvo što nemaju novca. Da je to tako svjedoči i podatak da je za opremanje jednog hektara ovim sustavom potrebno izdvojiti bar 20.000 eura, a to ni u razvijenim zemljama, a napose kod nas, nije mali novac.

»To su jako velika ulaganja i treba dosta vremena da se ta sredstva vrate. Osim toga, voćnjaci u okolici Subotice nalaze se na pijesku tako da se već u startu ne može očekivati rod kao

u Italiji ili Austriji, primjerice, što dodatno usporava proces vraćanja uložених sredstava. Drugo, država u ovakvim slučajevima vrlo malo pomaže, odnosno sufincira, i uvijek je pitanje hoćete li dobiti novac na koji računate tako da je i to jedan od razloga zašto se ovdasnji voćari ne mogu ili se teško odlučuju upuštati u ovakvu vrstu ulaganja«, kaže Tatjana, dodajući da oni koji imaju protugradne mreže od njih nedvojbeno imaju velike koristi, ne samo kada je riječ o zaštiti protiv tuče nego i zbog toga što sprječavaju veće ožegotine ploda što svakako podiže njihovu kakvoću.

### U SE I U SVOJE RADNIKE

Kada smo već kod uloge države, sugovornica kaže da je ona i na drugim poljima prilično pasivna. Primjerice, kao i kada je riječ o ratarstvu ili stočarstvu,

ni voćari nisu odveć zadovoljni sustavom poticaja, koji je, kako kaže Tatjana Horvat, znatno niži u odnosu na zemlje u okruženju i Europskoj uniji. Naravno, to se rezultira time da je sama proizvodnja domaćih voćara znatno skuplja, što ih u startu čini nekonkurentnima u odnosu na svoje kolege gdje je uloga države u tomu mnogo aktivnija. Zbog toga se, kaže ona, mnogi voćari i dalje oslanjaju na banke koje – i pored načelno visokih kamata – nerijetko imaju mnogo više sluha za poljoprivrednike u odnosu na samo resorno ministarstvo.

Međutim, po onoj »dok jednom ne smrkne, drugom ne svane«, uvođenje sankcija Europske unije Rusije domaćim voćarima dobro je došlo. Tatjana Horvat kaže da najveći dio proizvodnje jabuka već godinama izvoze u Rusiju, a od prošle godine i u Grčku. Ipak, ona dodaje

kako su se stvari i s izvozom u Rusiju promijenile: dok je ranije prolazila gotovo sva proizvedena roba, onedavna je i to tržište – baš poput zapadnog – postalo vrlo probirljivo, tako da se mogu izvesti jabuke isključivo najbolje kvalitete. Zanimljivo, na upit koje su sorte najviše tražene, sugovornica kaže da nema pravila, odnosno da »popularnost« ovisi od godine do godine.

Za posao na tolikoj površini, bez obzira na svu postojeću mehanizaciju, svakako nije dovoljno dvoje-troje ljudi s gospodarstva Horvat. Iako, je u medijima često bilo riječi o tomu kako je teško doći do radne snage koja bi se bavila fizičkim poslovima, Tatjana Horvat kaže da kod njih to nije slučaj. Osim sumještana iz Tavankuta, za veće sezonske poslove kakvi su (upravo aktualna rezidba) ili pak branje, angažiraju se i radnici iz okolnih sela, pa čak i nešto udaljenijih, poput Bajše, primjerice.

Riječi pohvale Tatjana Horvat ima kada se razgovor povede o sadnom materijalu. Kako kaže, imamo ga dovoljno i dobrog je kvaliteta, bez obzira je li riječ o rasadnicima u Subotici ili šire po Vojvodini i Srbiji.

»I kod nas se u tom smislu može dobro poslovati. Može se, naime, napraviti dogovor što se želi i tijekom godine otići u rasadnik i vidite točno ono što ste tražili. Istina, mnogi kupuju i u inozemstvu; i ja sam pred dvije godine kupila *fudži* u Hrvatskoj, ali to ne mijenja na suštini onoga što sam rekla o domaćem sadnom materijalu i rasadnicima«, kaže Tatjana Horvat.

Z. R.

### ZIMA I ŠTETNICI

Iako su dobro došle, veoma niske temperature s kraja prošle i početka ove godine, neće u značajnijoj mjeri utjecati na smanjenje štetnika u voćnjacima. Tatjana Horvat kaže kako oni uvijek nađu načina skriti se u koru ili na neko drugo mjesto dok za njih traju pogubne temperature. »Njih ima, i uvijek će ih biti«, kaže ona. Međutim, stručnjaci upozoravaju i na ekstremno veliki broj glodavaca, kojih se u posljednjih dvije godine namnožilo preko mjere i kojih, osim na poljima, ima i u voćnjacima. Niske temperature utjecale su na to da se i oni kratko vrijeme pritaje, a koliko su utjecale i na smanjenje njihova broja, vidjet će se vrlo brzo po svježoj zemlji na i oko rupa (što znači da su se ponovno aktivirali). Također, kod koštice voća uvijek je prisutna i opasnost od razvoja monilije, čijih ostataka od prošle godine ima i na tzv. mumificiranim plodovima. Aktiviranje ove bolesti može se očekivati tijekom cvjetanja, a jedan od ekoloških načina sprječavanja njezina razvoja je i orezivanje.

# Mjesto poklada u suvremenom svijetu?

**EVA PAŠTROVIĆ,**  
umirovljenica, Sombor

## Zaboravljeni običaji



**P**oklade i korizma već dugo nemaju smisao i značaj koji su imali ranije, niti se obilježavaju na način kako smo mi to radili.

Običaj je bio takav da se subotom prije poklada išlo na prelo u Hrvatski dom i to je ono što se jedino održalo do danas. Ostajalo se na prelu praktički do zore. Utorkom se održavao običaj sahranjivanja *begeša*. A od čiste srijede do Uskrsa nije bilo igranki, već se samo negdje na polovici korizme održavao *kokica bal*, na kome se sala kitila vijencima od nanizanih kokica. Održavali su se jedino *brančevi*, kućna druženja koja su se priređivala uvijek u drugoj kući. Od čiste srijede do Uskrsa se postilo, a na čistu srijedu u kotlu se sa masnom sodom iskuvalo posuđe, kako ne bi ostalo masnoće ni u tragovima. Tijekom korizme, sveku večer molila se krunica, po jedna desetina. Na *veliki četvrtak* navečer, okupljali smo se kod križa i molili cijelu krunicu i opet isto tako na *veliki petak*. Uoči poklada je bio običaj i da se ispred kuće ili salaša veže velika ljuljaška.

Sve ovo što sam ispričala moje je sjećanje na poklade i korizmu iz moje mladosti, od prije 60 i više godina. Nažalost, godinama unazad nema više tih običaja o pokladama i korizmi, niti ovi novi naraštaji shvaćaju značaj poklada i korizme.

Od običaja ostalo je jedino prelo koje se održava u Hrvatskom domu u Somboru. Nema više *kokica bala*, nema *brančeva*, rijetki su i oni koji poste u korizmi. Zaboravili smo još jedan dio svojih običaja i tradicije i ostalo nam je da se samo još kroz ovakve priče podsjetimo na to kako je nekada bilo.

Z. V.

**DARIJA MENĐAN,**  
kućanica, Sot

## Velika radost



**N**ekada su se u Sotu svečano obilježavale poklade i svi skupa, posebno mladi, pripremali su se za te dane. Bila je to tada najveća radost u selu. Moje bake su mnogo pričale o običajima vezanim za poklade, a mi djeca smo te običaje učili od njih. Tada sam shvatila koliko su ti običaji značajni i mi smo ih prihvatili, dok danas polagano blijede. Našoj djeci je sada važnija ova suvremena tehnologija i koliko god se mi trudili da ih nešto naučimo o tomu, ne vrijedi, njima je to dosadno. Moja generacija se i dan danas sjeća tih lijepih dana, kada smo se oblačili u nošnje i tako obučeni šetali po selu. Svi mještani bi tada izlazili iz kuća vidjeti nas, slikali bi nas i čašćavali kolačima. Neki bi se maskirali i s velikim šibama nas dočekivali, vijali, a ponekad i išibali. Kada je moja baka bila mlada, kako sam zapamtila iz njene priče, muškarci su se maskirali u kauboje i indijance i tako bi jahali po selu. Neki drugi su pravili svatove i tada bi se muškarci preoblačili u žene, žene u muškarce i tako bi cijela povorka išla kroz selo, što je seljane posebice nasmijavalo i radovalo. Ne smatram da je to neki loš običaj, jer su tih dana nekada svi bili radosni i veseli i na neki način se odmorili od sumorne svakodnevice. Kada bi zvonilo u utorak navečer zazvonilo, to bi značilo da je kraj i da od sutra sve kreće po starom, pa su zato ljudi često pjevali: *Poklade su i ludi dani* ili *Poklade su mило lane moje, barem da su u godini dvoje*. Žao mi je što se ti običaji nisu zadržali u našem selu do današnjih dana da se ljudi i na taj način malo proveše i rasonode.

S. D.

**RUŽA SILAĐEV,**  
umirovljenica i spisateljica,  
Sonta

## Samo nostalgijčna sjećanja



**O**pokladama suvremenog doba baš i ne možemo puno govoriti. Kad sam bila vrlo mlada djevojka i ranije, u Sonti se držalo do poklada. Lude zabave su počinjale već od prvoga dana pokladnoga tjedna. Iz djetinjte dobi u sjećanju mi je *debeli četvrtak*, kojem bismo se najviše radovali. Po običaju, u našem mjestu toga dana bi valjalo devet puta *madžariti*. Stari (djed po ocu) bi na dvorištu naložio veliku vatru, priredio za svakog ukućana po jedan ražanj. Na vrhove bi nabadao komade slanina, a mi bismo ih pržili na vatri i mast *nakapavali* na komade kruha, koje bi nam odrezala *majka* (baba po ocu). Razumljivo, veliki domaći kruh bio je ispečen toga jutro. Uz kruh i slaninu, jeli bismo i krumpire ispečene u pepeli. Iz ranih djevojačkih dana za poklade me vežu i igranke u Omladinskom domu i sahranjivanje *begeša*. Najveselije bi bilo u pokladnu subotu, nedjelju, ponedjeljak i utorak. To su bili dani za svakojake šale, pjesme i plesove. U utorak u 23 sata bi zazvonila zvona s crkve i tada bi svirci najglasnije zaszvirali, a svi bi se uhvatili u kolo. U 23.30 bi glazba utihnula, *begeš* bi se položio na pozornicu, a ostala glazbala preko njega. Sve bi se pokrilo krušnim *tarkom* na kojega bi se postavila boca vina. Svi bismo kleknuli i izmolili Oče naš, a od pola noći bi započeli veliku pokoru. Danas su ti običaji izumrli, za poklade nas vežu poglavito vjerski osjećaji i lijepa sjećanja. Dobro da je sve ostalo bar zapisano, a iskreno se nadam i da će te bilješke potaknuti naše kulturne djelatnike i na obnovu ove tradicije.

I. A.



**RAZGOVOR POVODOM  
NOVOG ČASOPISA:**

**LAZO VOJNIĆ HAJDUK,  
GLAVNI UREDNIK REVIJE DUŽIJANCA**

# Pisana artikulacija svetkovine bunjevačkih Hrvata

*Cilj časopisa je informirati javnost o djelovanju UBH Dužijanca  
te svim članovima naše zajednice dati mogućnost sudjelovanja  
u artikuliranju i oblikovanju svetkovine Dužijance*



**K**rajem prošle godine izišao je prvi broj *Revije Dužijanca*, ilustriranog časopisa Udruge bunjevačkih Hrvata *Dužijanca* za kulturu življenja. Tim povodom razgovarali smo s glavnim urednikom *Revije*, **Lazom Vojnićem Hajdukom**.

**HR: Koja je bila ideja pokretanja *Revije*?**

Prigodom osnivanja UBH *Dužijanca* usvojene su i Temeljne postavke razvojnog programa u formi dokumenta koji je objavljen u prigodnoj knjižici. Ondje se, između ostalog, udruga usvajanjem tog dokumenta opredjeljuje i odlučuje izdavati časopis, dva broja godišnje, s namjerom informirati javnost o svom djelovanju i otvoriti kulturni prostor i pisanom riječju, svim članovima naše zajednice dati mogućnost sudjelovati u artikuliranju i oblikovanju svetkovine *Dužijance*. To podrazumijeva i pisanom riječju graditi svoj nacionalni identitet, koji pomalo nestaje, a s druge strane, napose svojim kritikama, zapažanjima, primjedbama i prijedlozima pridonositi izgradnji i afirmiranju žetvenih svečanosti *Dužijance* u Subotici.

**HR: Kažite nam nešto više o prvom broju *Revije* – sadržaj,**

**suradnici, kako se revija financira...?**

U planu nam je bilo do kraja 2014. godine izdati prvi broj časopisa. Vodstvo UBH *Dužijanca* povjerilo je taj posao meni. Taj izbor me baš i nije obradovao jer je to posao stručan i specifičan te traži određeno iskustvo. Ništa od toga nisam imao, ali sam znao tko to zna i počeli smo u kolovozu prošle godine raditi na koncepciji i općenito na izgledu časopisa. Tromjesečni naporni rad urodio je plodom. Rezultati su pred nama. Javnost će reći svoje, a mi ćemo uvažiti i primijeniti sve što je moguće provesti. Sadržaj u *Reviji* ima nekoliko tematskih cjelina: tema broja, intervjui, *Dužijanca* na sjeveru Bačke, Duhovno stvaralaštvo, Povijesna i druga istraživanja, Muzealija, Recenzije, Etno pabirci. Tribina, opažanja, komentari, rasprave, Iz tiska, Leksikon i dr. Pozivam i čitatelje *Hrvatske riječi* da se uključe u one dijelove *Revije* gdje osjećaju da će moći dati doprinos u izgradnji identiteta bunjevačkih Hrvata. Budući da *Revija* pripada osnovnoj djelatnosti Udruge i samo financiranje je izvršeno sredstvima predviđenim i dodijeljenim u tu svrhu.

**HR: Osim tekstova koji se bave različitim aspektima *Dužijance* ili pojedinim dijelovima kulturne baštine bunjevačkih Hrvata i koji čine veliku većinu sadržaja prvoga broja, u *Reviji* nalazimo i na nekoliko tekstova koji kritiziraju rad vodstva hrvatske zajednice u Republici Srbiji. Kažite nam više o ovom aspektu *Revije*.**

U časopisu se nalaze također i tekstovi koji su kritički osvrt na događanja koja možda više pripadaju domeni nekulture nego kulture, ali smatram da se mora čuti i druga strana. Ne smiju se zataškavati eklatantne pogreške i samovolja pojedinaca koji remete normalan ritam života u jednoj zajednici. Oni se moraju evidentirati, pokazati javnosti i ukazati na zablude koje nas vode u bespuće. Takvih tekstova ima i bit će, a trebalo bi da i u drugim medijima postoji otvoren prostor na ukazivanje krivih putova pojedinaca koji vode zajednicu. Niti jedan tekst nije usmjeren na instituciju ili organizaciju, niti se kritike upućuju tim subjektima. Jasno je kako su se neki prepoznali, pa su digli glas i u čudu se pitaju što je sad ovo, a zaboravljaju u svojoj umišljenoj veličini

da je to u suvremenim demokratskim društvima sasvim normalan način korigiranja samovolje i tlačenja cijele zajednice. Želimo otvoreno govoriti o svim problemima i događajima. Mora se čuti i mišljenje koje može poboljšati i koristiti zajedničkom životu. Cilj ovakve postavke je vrlo jednostavan: stvoriti uvjete, izraziti stajalište, osigurati mjesto za različite vidove i dati »oporbi« pravo glasa, kako dnevna politika nikada više ne bi došla u mogućnost izravno se miješati svojim uplivima u kulturni život našeg etniciteta.

**HR: Kada možemo očekivati idući broj?**

*Revija* će izlaziti dva puta godišnje i to jedan broj u prvoj polovici godine, koji će najaviti *Dužijancu* u 2015. godini, a drugi broj u godini predviđamo za pred kraj godine.

**HR: Gdje se *Revija* može nabaviti?**

*Revija Dužijanca* može se nabaviti u knjižari *Danilo Kiš* i u *Suvenirnici* ispod Gradske kuće u Subotici. Inače, časopis će 20. siječnja biti javno predstavljen u čitaonici Gradske knjižnice u Subotici.

D. B. P.

PODUZEĆE *BANE* OVE GODINE OBILJEŽAVA 25 GODINA RADA I POSTOJANJA

# Kvaliteta prepoznatljiva na tržištu

*Vlasnik i direktor poduzeća Bane Branko Vaci prisjetio se skromnih početaka 90-ih godina kada je započeo obiteljski biznis te današnjih vremena u kojima je ova firma s 40 zaposlenih prepoznata u Makedoniji, Crnoj Gori i Kosovu, i pronalazi svoj put na tržišta Hrvatske, Austrije, Švicarske, Mađarske, Rumunjske*

Subotičko poduzeće *Bane* ove godine obilježava 25 godina svog rada i postojanja, a za to vrijeme od malog obiteljskog biznisa izraslo je u kompaniju s proizvodnjom kupatilskog namještaja, kuhinja po mjeri i opremanja kućnih i poslovnih enterijera prepoznatljive kvalitete. S 40 zaposlenih i vlastitim prodajnim salonima u Subotici, Novom Sadu i Beogradu, poduzeće *Bane* je 2014. godinu završilo s ostvarenim izvozom u vrijednosti od oko 300.000 eura i približno jednako tolikim prometom na domaćem tržištu.

## POČETAK POSLA S DRVAROM

»Kada sam devedesetih godina počeo ovaj posao nisam niti pomišljao da ćemo dovdje stići. Bilo je to vrijeme kada su mnogi počinjali privatne poslove, te smo supruga i ja željeli neki privatni biznis. Najprije smo planirali otvoriti trgovinu mješovitom robom, ali nismo uspjeli naći dobru lokaciju. Budući da sam završio strojarstvo, a supruga je građevinski inženjer, otvorili smo stovarište građevnog materijala, premda su nam mnogi predviđali da ćemo zatvoriti veoma brzo jer smo se nalazili na kraju grada, i govorili su nam – tko će vam doći ovdje kupovati. Supruga, a niti ja, doista nismo imali pojma

niti što ćemo niti kako, jedino smo željeli nešto raditi«, prisjeća se **Branko Vaci** vlasnik i direktor poduzeća *Bane*.

Ipak, bila su to vremena kada se puno gradilo, a kupci su dolazili ne samo iz Subotice nego i iz Malih Pijaca, Horgoša,

## PRVA PROIZVODNJA

Ratne godine i pad životnog standarda odražavali su se i na poslovanje, te u drvari najprije proširuju ponudu na sanitarnu keramiku i pločice, a ubrzo počinju i vlastitu proizvodnju. Vaci

u Bosanskom Novom koja nikada nije mogla napraviti dovoljno wc dasaka koliko se tražilo na tržištu. Krenuli smo u taj posao, ali nismo imali pojma u što ulazimo. Tada su se jako teško nabavljali materijali poput mediapana, a šarke za wc daske



Tavankuta. Drvara *Bane* bilo je jedno od dva privatna stovarišta građevnog materijala u Subotici i svakodnevno se isporučivalo po 36 kubika šljunka i šleper cementa. Vaci kaže da danas vjerojatno sva subotička stovarišta zajedno ne prodaju toliku količinu.

se prisjeća da je njegova supruga željela da se počne s nekom vrstom proizvodnje, premda ni tada nisu znali što bi to trebalo biti. »U to vrijeme smo imali jednog gosta iz Bosne, koji je bježeći pred ratom boravio kod nas, naveo nam je primjer tvrtke

i danas je jako teško naći, čak i putem interneta. Ipak smo uspjeli prevazići probleme i krenulo je«, priča Vaci te dodaje kako su uskoro kupci počeli tražiti i kupatilski namještaj, te je poduzeće počelo i s tom proizvodnjom.



Već 2000. godine poduzeće Bane je dobilo prvu nagradu u Beogradu na Sajmu namještaja za kupatilski namještaj *Gracia extra*, koji je i danas, poslije 15 godina, atraktivnog dizajna i dobro se prodaje.

### AQUA HOME BY BANE

Međutim, iste godine Vaci je postao zastupnik za Srbiju slovenske tvrtke *Colpa san* za koju će raditi do 2012., nakon koje ponovno nastavlja s intenzivnijom vlastitom proizvodnjom. Uskoro zahvaljujući slučajnom susretu na Sajmu građevine u Beogradu, uspostavlja poslovnu suradnju s kupcem iz Makedonije, koji je i danas jedan od najvećih kupaca tvrtke *Bane*.

Poslije dva i pol desetljeća postojanja, poduzeće *Bane* je počelo razvijati vlastiti brend *Aqua Home* koji označava izlazak tvrtke na inozemno tržište, te je sada puni naziv prodajnih salona *Aqua Home by Bane*. Osim tržišta Makedonije, Crne Gore i Kosova, tvrtka *Bane* pronalazi svoj put na tržišta EU. Naime, u tijeku je registriranje i kontroliranje kvalitete proizvoda za hrvatsko i tržište EU, te će ove godine krenuti izvoz za Švicarsku, Austriju i Mađarsku, pronađeni su potencijalni kupci u Rumunjskoj, a također će započeti plasman na tržištu BIH. Branko Vaci očekuje da će ove godine popuniti svoje proizvodne kapacitete i uvesti drugu smjenu u pogonima, kao i da će trebati daljnja ulaganja u proizvodnju poput kupnje novih strojeva.

### VISOKA KVALITETA I DOBAR DIZAJN

»Poslije 25 godina mi se ne borimo više s cijenama, u našoj tvrtki je cilj kvaliteta proizvoda kao najvažnija odlika prepoznatljivosti na tržištu. Naš dizajn i kvaliteta je potvrđena na ovim tržištima i sada biramo kupce, jer ne želimo da se naša roba nalazi u svakoj prodavaonici«, kaže Vaci.

Iza tvrtke *Bane* danas stoje značajni poslovni uspjesi i impozantne referencije: opremanje Hotela *Splendid* u Bečićima, jednog od najrepresntativnijih hotela na ovim prostorima, opremanje aerodroma u Beogradu, poslovnica Mts, Vip, Telenor, nedavno završen *Hotel ratnih vojnih invalida* u Igalu, samo su neki od uspješno realiziranih poslova. »Želio bih da u sljedećih 25 godina budemo vodeća tvrtka u proizvodnji kupatilskog namještaja, da budemo tvrtka prema kojoj će se s poštovanjem odnositi i da u prvom redu to znači visoku kvalitetu i dobar dizajn«, kaže Branko Vaci i sa zadovoljstvom ističe da su i njegova djeca zainteresirana za razvoj tvrtke, najstarija kćerka **Marija** vodi salon u Beogradu, najmlađi sin **Ivan** je

druga godina arhitekture, dok je kćerka **Antonija** završila psihologiju i trenutačno nije angažirana u obiteljskom biznisu.

### DRŽAVA MALO SKRBI O DOMAĆIM PROIZVOĐAČIMA

Kada je riječ o potpori države privatnom biznisu, Vaci kaže da je razočaran poslovnim ozračjem jer inozemni investitori dobivaju velike subvencije i povlastice dok se o domaćim proizvođačima malo skrbi. On navodi primjer kupnje novih strojeva, bez kojih se ne može biti konkurentan na tržištu i širiti proizvodnju, ali to za gospodarstvenike ponekad znači i trostruko veće bankarske hipoteke u odnosu na vrijednost strojeva. Također je, kako kaže,

sve veći problem stručnost radnika, s jedne strane jer mnogo mladih odlazi u inozemstvo ali i zbog toga što je tijekom školovanja malo prakse i mladi ne nauče zanat.

»U pogonu tvrtke imamo 28 stolara, i želio bih da zaposleni budu ponosni što rade u tvrtki *Bane*, da plaće budu veće od prosjeka u Srbiji jer mislim da to možemo uraditi, ali moramo mijenjati filozofiju i naći neka tržišta koja mogu platiti to što mi radimo. Zahvalan sam svima koji su nam ukazali povjerenje i kupovali svih ovih 25 godina kod nas, i nadam se da ćemo u sljedećih 25 godina imati veću bazu kupaca jer je akcent naše proizvodnje na kvaliteti i odgovornosti«, kazao je Branko Vaci.

S. M.

Temeljem članka 25. i 29. Zakona o procjeni uticaja na životni okoliš (Službeni glasnik RS br.135/04 i 36/09), Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj:

## OBAVJEŠTAVA

Gradska uprava, Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj izdala je Rješenje br. IV-05/I-501-454/2014 od 30.12.2014. godine.

### SADRŽAJ ODLUKE I MJERE

Daje se suglasnost na Studiju o procjeni utjecaja zatečenog stanja na životni okoliš projekta: Kompleks Mlekara a.d., Tolminska br. 10, Subotica, izrađenu od strane DOO AGEMA, pod brojem SPU-005.01 RN 068, prosinac 2014.

Obvezuje se nositelj projekta Mlekara a.d, Tolminska br. 10, Subotica, da sprovede mjere zaštite životnog okoliša predviđene Studijom iz tačke I. ovog rješenja, a naročito:

- mjere predviđene u Poglavlju 10. (Opis preventivnih i sanacionih mjera) i
- mjere predviđene u Poglavlju 11. (Program praćenja uticaja na životni okoliš) po pitanju kvalitete otpadnih voda iz vlastitog pročistača, nivoa komunalne buke, emisije u zrak

### RAZLOZI ZA DONOŠENJE

Nositelj projekta Mlekara a.d, Tolminska br. 10, Subotica u postupku legalizacije objekta je dana 19.11.2014. godine, podnio je zahtjev za davanje suglasnosti na Studiju o procjeni utjecaja zatečenog stanja na životni okoliš za projekt: Kompleks Mlekara a.d, Tolminska br. 10, Subotica, pod brojem SPU-005.01 RN 068, prosinac 2014., izrađenu od strane DOO AGEMA.

Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj je sproveda postupak procjene utjecaja zatečenog stanja na životni okoliš, utvrđen Zakonom o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04, 36/09), prema kome je obavijestila zainteresirana tijela, organizacije i javnost, organizirala javni uvid i osigurala dostupnost podataka i dokumentacije iz Studije.

Rješenjem broj IV-05/I-501-454/2014 od 5.12.2014. godine obrazovana je Tehnička komisija sa zadatkom da ispita i utvrdi je li predmetna Studija izrađena u skladu s važećim propisima.

Imajući u vidu navedeno, a na osnovu sprovedenog postupka i prijedloga Tehničke komisije, dana je suglasnost na Studiju o procjeni utjecaja zatečenog stanja na životni okoliš projekta: Kompleks Mlekara a.d., Tolminska br. 10, Subotica, izrađenu od strane DOO AGEMA, pod brojem SPU-005.01 RN 068, prosinac 2014.



## VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merković i Milovan Miković

# KRONOLOGIJA od 16. do 22. siječnja

### 16. SIJEČNJA 1821.

Rođen je **Pál Jámor Hiador**, zapaženi pisac i prevoditelj, subotički župnik, ravnatelj ovdašnje gimnazije i zastupnik u Zemaljskom saboru Ugarske. Pisao je pjesme, prozu, publicistiku. Autor je više od dvadeset djela. Umro je 14. travnja 1897.

### 16. SIJEČNJA 1924.

U Horgošu je rođen **Aleksandar Tišma**, književnik, prevoditelj, akademik. Autor je više zbirki pjesama, pripovjedaka, romana i putopisa. U svojim proznim djelima, čvrsto utemeljenim u podneblje Vojvodine, ispisao je društvenu i niz osobnih drama, tijekom ratnih i poratnih godina obilježenih stradanjem nedužnih. Dobitnik je više uglednih domaćih i inozemnih književnih nagrada. Umro je 2001.

### 17. SIJEČNJA 1916.

Umro je **Antonije Hadžić Tona**, pravnik i spisatelj, istaknuti kulturni i javni djelatnik. Dugi niz godina bio je tajnik, a potom predsjednik Matice srpske u Novom Sadu, ravnatelj Srpskog narodnog pozorišta i dr. Pisao je prozu, kritiku i njegovao prijevod. Rođen je u Subotici, 20. veljače 1857.

### 17. SIJEČNJA 1995.

Ispred, i u zgradi, u kojoj je 13. rujna 1910. pionir kinematografije **Aleksandar Lifka**, otvorio prvi stalni kino u Subotici, započelo je obilježavanje stote obljetnice pokretnih slika – filma u nas. U dvorani nekadašnjeg kina, projicirani su filmovi iz zaostavštine Aleksandra Lifke, braće **Lumiere** i **Sergeja Eisensteina**.

### 18. SIJEČNJA 1970.

Utemeljeno je Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo *Bunjevačko kolo*, a za prvog predsjednika izabran je **Ivo Stantić**, pravnik i dugogodišnji sudac Privrednog suda u Subotici. Sredinom 90-tih društvo je preimenovano u Hrvatski kulturni centar *Bunjevačko kolo*, na čelu s odvjetnikom, **Belom Ivkovićem**

### 19. SIJEČNJA 1788.

Tijekom XVIII. stoljeća u Subotici su utemeljene tri bratovštine: Bratovština svetog Franje, Bratovština svetog Mihovila i Bratovština kršćanskog nauka, razvivši zapaženo dušobrižničko djelovanje među ovdašnjim pukom. Međutim, prema ukazu cara **Josipa II.**, kojemu su katolički redovi bili trn u oku, ove i druge bratovštine većinom bivaju ukinute ili lišene prava odgajanja mladeži, a njihova imovina mahom prelazi u ruke svetovnih vlasti.

### 19. SIJEČNJA 1951.

Novim sustavom prodaje, utvrđenim cijenama robe široke potrošnje, uvođenjem novčanih kupona umjesto potrošačkih bonova i točkica, postupno počinje ukidanje svih administrativnih ograničenja, uz otvaranje puta k ustaljenoj prodaji artikala široke potrošnje.

### 20. SIJEČNJA 1834.

Upravu, administraciju i pomoćno osoblje grada čini 82 viša i 149 nižih službenika, po nacionalnoj strukturi su: 134 Dalmata i Ilira (mahom Bunjevaca i nešto Srba), 75 Mađara, 17 Nijemaca, po 2 Čeha i Slovaka te jedna

Židovka. Prosječna plaća viših namještenika bila je 265 forinata, a nižih 58 forinata godišnje. Najvišu plaću primao je župnik – tisuću forinata, ali je on imao obvezu izdržavati i svoje kape-lane.

### 20. SIJEČNJA 1878.

Na osnivačkoj skupštini Subotičkog književnog kružoka (*Szabadkai irodalmi kör*) prihvaćen je statut ove nove asocijacije spisatelja i ljubitelja lijepe književnosti. Ministarstvo unutarnjih poslova Ugarske odobrilo je statut i djelovanje novog kružoka – 22. veljače 1878. godine.

### 21. SIJEČNJA 1871.

Održana je osnivačka skupština Subotičkog ženskog društva *Ljubav*, čiji je cilj bio: »... odgoj i pružanje pomoći siročadi nakon navršene šeste godine, naročito djevojčica...« Pravila su potpisale supruga **Petra Manića** (predsjednica), te supruge **Istvána Franzera** i **Ljudevita Parčetića**.

### 21. SIJEČNJA 1929.

Prema novoj administrativno-teritorijalnoj podjeli Subotica je ušla u Bačku oblast, koja će potom prerasti u Dunavsku banovinu sa sjedištem u Novom Sadu. Tada je ukinut i institut velikog župana (nadžupana), a također i status Subotice, kao slobodnog kraljevskog grada.

### 21. SIJEČNJA 1975.

Rođen je **Oliver Dulić**, liječnik i političar. Školovao se u Subotici i Beogradu gdje završava studij medicine. Bio jedan od vođa studentske oporbe Demokratske

stranke, a među ostalim i načelnik Sjevernobačkog okruga, predsjednik Skupštine Srbije te ministar za prostorno planiranje i zaštitu životne sredine.

### 21. SIJEČNJA 1977.

Tijekom istraživanja arhivske građe u Beču, **Gáspár Ulmer**, viši stručni suradnik Historijskog arhiva Subotica, otkrio je kartu Subotice iz 1697. godine. Na njoj se raspoznaju konture subotičke utvrde, danas Franjevačke crkve i samostana. Kartu je izradio inženjer **De Spaar**, časnik princa **Eugena Savojskog**, nakon što je pod Sentom porazio Osmanlije.

### 22. SIJEČNJA 1779.

Ukazom carice **Marije Terezije**, varoš Sveta Marija (Szent Mária, Subotica), proglašena je slobodnim kraljevskim gradom, nakon što je ispunila sve svoje ranije preuzete obveze. Time je uspješno okončano višegodišnje uporno nastojanje čelnštva Subotice o preuzimanju sudbine u vlastite ruke, ostvarivanjem najvišeg stupnja gradske samouprave i sukladno tomu raspolaganja gradskim prihodima.

### 22. SIJEČNJA 1906.

Umro je bajmački župnik **Nikola Kujundžić**, spisatelj i prevoditelj. Pisao je rodoljubljem nadahnute lirske i epske pjesme, pripovijesti, poučne i povijesne članke. Autor je glasovitih preljskih pjesama, među kojima se izdvaja antologijsko ostvarenje *Kolo igra tamburica svira*. Mnogi su mu stihovi umješno uglazbljeni (**Stipan Mukić**) te su i danas rado pjevani i slušani. Rođen je 9. veljače 1861.



POGLED S DRUGE STRANE:

ULICE, SJEĆANJA I STVARNOST

# Nestajanje kuća uz buđenje uspomena

*Za razliku od vremena od prije nekoliko desetljeća, kada su nicali kvartovi i naselja višekatnih objekata, kao što je nastao Radijalac, Teslino naselje, a zatim i Prozivka, danas se može dogoditi, takoreći, prekonoćna promjena izgleda, ali i (načina) života jedne stare ulice*

Nedavno je nekoliko fotografija s iste lokacije u Novom Sadu izazvalo bujicu suosjećajnosti, ražaljenosti i nad ulicama vlastitog grada, uspomena i svakojakih drugih emocija od potresnosti nesvakidašnjeg prizora. A mogao je biti prikazan prizor i iz svakog drugog manjeg ili većeg grada, emocije na slikama učinile su ga bliskim svakome tko je doživio rušenje ulice ili kuće svog djetinjstva.

Na fotografijama je ovjekovječena jedna parcela za gradnju, s tragovima polomljenih cigli i stare žbuke od srušenog objekta, već očišćena od krupnijeg otpada. Parcela je okružena visokim novoizgrađenim višekatnicama sve do granica dvorišta. A možda i preko tih granica, jer ograde nema, čine je visoko uzdignuti zidovi novih stambenih objekata. U dvorištu više nema stare kuće, niti kakvog drugog objekta, osim što su još u krajnjem dijelu toga prostora ostale niske šupe davno napravljene od letava, s nakrivljenim krovovima.

## TRENUTAK OPROŠTAJA

Bile bi to sasvim obične, takoreći, svakodnevne fotografije, koje je moguće načiniti u mno-

gim ulicama i gradovima, ali... U velikom praznom dvorištu s ostacima starih staza od opeke i komadića ploča, »uraslim« vremenom u tlo, oko kamere zabilježilo je starinski stol prekriven mušedom. Stol koji su, sudeći po njegovom izgledu, ukućani do nedavno ljeti postavljali u hladovinu, dok je kuće još bilo. A možda i nisu, možda je to bio stol za kojim se obitelj okupljala u objedima – pretpostavka je ostavljena svakom promatraču fotografija, po izboru i mašti. Tu je na slici i stolica, u dvorištu, nešto dalje.

Za stolom sjedi muškarac zrelih godina pogleda uprtog u bočni zid susjedne višekatnice, u nešto što samo on vidi na tom novom, još neomalanom zidu. Povijena ramena, ruke na stolu, sjedi na improviziranoj stolici od plastične kutije. Je li došao u nostalgичni posjet starom omiljenom mjestu prije nego što ga zauzme još jedna višekatnica, ili je to trenutak u kojem bi, moguće, konačno trebao poći i odvojiti se od bliskog i znanog? Na to fotografije snimljene s prozora ili terase susjedne visoke zgrade ne pružaju odgovor. Svakome tko ih vidi ostavljaju prostora za stvaranje ostatka priče i njenog nastavka, često tragom i vlasti-

tih sličnih proživljenih situacija, kada za sva vremena sa lica zemlje nestaje jedna ulica, kuća, kapija... i nastavlja živjeti samo u uspomenama.

»Au, tuga do neba...«, suosjećali su oni što su potresan oproštajni trenutak ugledali na fotografijama posredstvom interneta. »Svaki put kad dođem u svoj rodni grad shvatim: nedostaje još neki dio iz djetinjstva.«

»Ako si htio rasplakati me, uspio si.«

»Ovako je i s mojim gradom. Često gledam sa prozora svog novog stana u jednu staru kapiju, gledajući u sjećanju svog oca dok je svojim rukama pravi. Osjećam kako smo i mi, kao i gradovi, izgubili dio duše.«

»Danima se budiš snivajući kako ćeš zateći sve što je još do nedavno tu bilo. Ali više nije isto...«

## ZGRADE MEĐU PRIZEMNICAMA

»Ruše se kuće i ubija duša grada komad po komad, gazi se po znoju generacija koje su stvarale, mrve se bagerima uspomene, i suze i smijeh, sahranjuju noćni poljupci u kapijama, a rađa betonsko sivilo bez mjesta za uspomene«, jedan je od

nostalgичno i romantično obojenih komentara na ove fotografije usamljenog čovjeka na osamljenom zemljištu bivše kuće.

Komentar s kojim bi se složili i mnogi Subotičani čije su ulice proteklih godina promijenile izgled i boju umjetnim umetanjem višekatnice u ulicu ili kvart prizemljuša. S prozora tih neprimodno visokih zgrada u kvartu obiteljskih kuća, izgubila se privatnost i jednih i drugih. Za razliku od vremena od prije nekoliko desetljeća, kada su nicali kvartovi i naselja višekatnih objekata, kao što je nastao Radijalac, Teslino naselje, a zatim i Prozivka, danas se može dogoditi, takoreći, prekonoćna promjena izgleda, ali i (načina) života jedne ulice, kada se sruše dvije – tri kuće i na njihovom mjestu izdigne četverokatnica i petokatnica usred okolnih brojnih prizemnih objekata. Primjera za to ima po čitavom gradu, i bit će ih i dalje, jer masovne gradnje na cijelim blokovima terena više nema, niti tako snažnih investitora koji bi podigli čitava nova naselja. Podižu se samo pojedinačne nove zgrade u postojećim ulicama. Tamo gdje sruše jednu, dvije, tri stare kuće...

Katarina Korponaić

PREUREĐEN CJELOKUPAN PROSTOR *BUNJEVAČKOG KOLA*

# Kavana *Dukat* ponovno radi

*Dijalog i debate kroz tribine, koje će se održavati u ovim prostorijama, imat će cilj da se pogledamo u oči i upitamo se je li najvažnije to što smo Hrvati, pa smo na to ponosni, ili je još važnije što smo građani i imamo svijest i odgovornost za pokoljenja koja dolaze, kazao je dr. Tomislav Stantić*

U Hrvatskom kulturnom centru *Bunjevačko kolo* ponovno radi nekadašnji restoran *Dukat*, odnosno, točnije – Kavana *Dukat*. Upravo na tom nazivu ugostiteljskog objekta inzistira njegov voditelj **Andrija Bašić**. »U Subotici više nema ugostiteljskih prostora kavanskog tipa, stoga sam želio da se ovaj zove kavana budući da želimo ostati u domeni tradicionalnih jela«, objašnjava Andrija Bašić.

Gostima kavane bit će ponuđen meni s tradicionalnim jelima poput *bunjevačkog doručka* ili *bunjevačke užne, vojvođanskog*

slave rođendana mjesta je nešto manje, 100 do 120. »Pokušat ćemo oživjeti ovaj prostor i vratiti ljude u *Kolo*. Proveo sam svoje djetinjstvo ovdje, kasnije mladost uz diskoteku *Kolo*, i sada sam jako zainteresiran da se ponovno vrati to nekadašnje ozračje«, kaže Andrija Bašić.

## NOVO OZRAČJE

Na svečanom otvorenju Kavane *Dukat*, predsjednik HKC *Bunjevačko kolo* **Marinko Prčić** istaknuo je da je prošla godina i pored svih poteškoća i nedostataka sredstava uspješno okončana, jer je vodstvo ove ustanove uspjelo preurediti gotovo cjelokupni prostor – od pretresa krova, uređenja male dvorane, garderobe do rekonstrukcije grijanja i renoviranja restorana.

»Ponosni smo što smo istrajali i uspjeli u svemu ovome. Restoran ima višestruku namjenu, od toga da se u ovom prostoru okupljaju naši ljudi, mladi i osobito veterani, da bude otvorenog tipa, obilježen našim nacionalnim specijalitetima, da ovdje možemo dovesti goste, organizirati manifestacije. Očekujemo da će naši ljudi prepoznati u *Kolu* jedno sasvim novo ozračje, da će se vratiti oni koji su i nekada ovdje surađivali i veselimo se svakom tko želi pomoći«, kazao je Marinko Prčić.

Podsjećajući na probleme kada se HKC našao u stečaju te formiran konzorcij koji je uspio otplatiti dugove i stabilizirati financije, Prčić je istaknuo da *Kolo* ove godine obilježava 45 godina postojanja što je motiv za aktualno vodstvo da još većom

angažiranošću programe i sadržaje podigne na višu razinu.

## GRAĐANSKA INICIJATIVA HRVATA

Vijećnik Hrvatskog nacionalnog vijeća dr. **Tomislav Stantić**

je još važnije što smo građani i imamo svijest i odgovornost za pokoljenja koja dolaze. Debata neće biti samo ograničena na hrvatsku zajednicu, mislim da je bilo duboko pogrešno sve ove godine toliko se zatvarati i 'podizati robove' što između nacional-



Andrija Bašić

*ručka*, itd. »Kavana će biti otvorena za sve goste od veljače, a tijekom siječnja moguće su organizirane večeri i druženja. To je stoga jer imamo posla oko priprema za prelo, a treba i riješiti još neke detalje u kavani«, kaže Bašić. On dodaje da su kuhari provjereni profesionalci koji su i prije radili u restoranu, ali i da prikupljaju stare recepte i male tajne bunjevačke kuhinje kako bi ponuda bila što autentičnija. Za organizirane ručkove i večere prostor može primiti oko 150 osoba, a za tulum i pro-

kazao je da je ova institucija bila potpuno na koljenima i samo je zahvaljujući ljudima dobre volje postavljena na drugačije temelje funkcioniranja, te izrazio očekivanje da će to imati odjeka i u funkcioniranju cijele hrvatske zajednice. On je, naime, najavio pokretanje, kako je nazvao, Građanske inicijative Hrvata koja će kroz dijalog i debate biti poticaj za potpuno drugačije funkcioniranje i rad unutar hrvatske zajednice. »Dijalog i debate kroz tribine, koje će se održavati u ovim prostorijama, imat će cilj da se pogledamo u oči i upitamo se je li najvažnije to što smo Hrvati pa smo na to ponosni, ili

nih zajednica, što između jedne nacionalne zajednice i svih ljudi koji su građanski orijentirani«, kazao je Stantić ističući da će Građanska inicijativa Hrvata imati cilj da kroz otvoren dijalog »potraži najbolja rješenja koja mi kao građani možemo ponuditi politički«. On je organiziranje tribina najavio u suradnji s *Bunjevačkom maticom*, čiji su predstavnici bili i na otvaranju Kavane *Dukat*, te istaknuo da će HKC *Bunjevačko kolo* kao jedna ozbiljna institucija raditi na integraciji svoje zajednice ali i svih ljudi dobre volje.

S. M.



## U 2014. posao dobilo 4.600 osoba

Prema evidenciji Nacionalne službe za zapošljavanje u Subotici je broj nezaposlenih osoba u odnosu na 2013. godinu smanjen za nešto više od 10 posto, odnosno 4.600 osoba je dobilo posao od čega su nešto više od polovice žene. One su se mahom zapošljavale u proizvodnji, trgovini, šivačnicama.

Prema ocjeni Službe za zapošljavanje, Subotičani su u 2014. godini bili dovoljno aktivni kada je riječ o samozapošljavanju. Vlastiti biznis uz financijsku potporu u iznosu od 160 tisuća dinara pokrenulo je 77 nezaposlenih s evidencije – 15 njih republičkim sredstvima, a 62-oje pokrajinskim.

## Idejna rješenja uređenja središta grada

Uholu Otvorenog sveučilišta otvorena je izložba radova s Natječaja za idejno urbanističko-arhitektonsko rješenje uređenja Trga republike, Trga slobode i Korzo ulice, i natječaja za idejno urbanističko-arhitektonsko rješenje izgradnje i uređenja stambeno-poslovnog bloka u središtu Subotice. Oba natječaja raspisalo je Ravnateljstvo za izgradnju grada Subotice, a provodila ih je Inženjerska



komora Srbije. Za nagrade i otkupe isplaćeno je više od tri milijuna dinara. Za uređenje trgova prispjela su 22 rada, od kojih su tri nagrađena i tri otkupljena. Prvu nagradu osvojio je tim *Super prostor* iz Sombora. Na drugom natječaju za rješenje prostora oko ulice Petra Drapšina nagrađen je rad tvrtke *Portart* iz Beograda. Otvarajući izložbu gradonačelnik Subotice **Jenő Maglai** je izrazio očekivanje da će se konačno urbanističko rješavanje središta početi realizirati od 2016. godine

Izložba je otvorena do 18. siječnja.

## Novac se vraća u Fond

Gradskom Fondu za gospodarstvo 15 malih gospodarstvenika i poduzetnika duguje preko 200 tisuća eura koje su na ime kredita uzeli, a nisu vratili prethodnih godina. S 14 njih dogovoren je program i vraćanje duga, dok je jedan odbio dogovor oko vraćanja 23 tisuće eura i taj predmet će se rješavati sudskim putem. Grad će ove godine u Fond za gospodarstvo usmjeriti 10 milijuna dinara, a ovaj novac će otvoriti mogućnost za korišćenje sredstava iz pokrajinskog Garancijskog fonda i dobivanje kredita s povoljnim kamatama do 2 posto. Pomoćnik gradonačelnika za malo gospodarstvo **Ljuben Hristov** kaže da će uz pomoć Garancijskog fonda biti dostupni novi krediti za žensko poduzetništvo i nabavu opreme za tvrtke – kooperatorne kompanija u Industrijskoj zoni.

## Liječnici i sestre napuštaju posao i državu

Tijekom prošle godine subotički Dom zdravlja je napustilo 13 liječnika i 29 medicinskih sestara i tehničara. Pojedini su iskoristili priliku da po starom zakonu odu u mirovinu, dok su drugi bolji posao potražili u inozemstvu. Direktorica Doma zdravlja dr. **Mila Bogdanović Dujmić** kaže u izjavi za Radio Suboticu da je pred kraj godine primljeno deset liječnika i 15 sestara i tehničara. U Domu zdravlja su plaće smanjene, osoblje sa srednjom stručnom spremom prima u prosjeku 34 tisuće dinara, dok su prosječne plaće liječnika opće prakse 55.000 dinara.

## U »betlehemu« na Winterfestu skupljeno 123.000 dinara

Školskom centru za odgoj i obrazovanje slušno oštećenih osoba **Dositej Obradović** u Subotici darovani su LCD televizor, DVD player i računar. Sredstva za kupovinu prikupljena su na 4. *Winterfestu* koji se održavao u središtu grada, a dar je uručila ravnateljica JKP Subotičke tržnice **Ilinka Vukoja**.

Ona je istaknula je da su sredstva prikupljena od novca koji su građani ostavljali u »betlehemu« tijekom *Winterfesta*. »Sredstva za kupovinu ovog dara smo prikupili na *Winterfestu*. Možemo reći, sada na kraju *Winterfesta*, skupili smo jedan lijep iznos za ovaj dar. Preciznije, skupili smo 123 tisuće dinara i mogu reći da je to najveći iznos do sada prikupljen na *Winterfestu*. Vjerujem da je to zbog samih naših građana koji su uvijek bili solidarni, ali i zbog toga što su u našem poduzeću prepoznali partnera koji nikada nije iznevjerio njihova očekivanja«. Svih ovih godina održavanja *Winterfesta* prikupljeni novac usmjeravao se u humanitarne svrhe, napomenula je Ilinka Vukoja.

## Javni natječaji iz područja kulture

Gradonačelnik Grada Subotice **Jenő Maglai** raspisao je tri javna natječaja iz područja kulture od značaja za grad u 2015. godini. U pitanju su Javni natječaj za organiziranje manifestacija, Javni natječaj za programe i projekte očuvanja, unapređenja i razvitka kulture i umjetnosti i suvremenog umjetničkog stvaralaštva, i Javni natječaj za programe i projekte koji se odnose na književno stvaralaštvo, nakladništvo, digitalno stvaralaštvo i multimedije.

Tekstovi javnih natječaja i obrasci nalaze se na službenoj internetskoj stranici Grada: [www.subotica.rs](http://www.subotica.rs), u odjeljku natječaji i oglasi.

## Besplatna analiza zemljišta

Od 15. siječnja Poljoprivredna stručna služba počinje s besplatnom N-min analizom zemljišta. Po riječima direktora Službe **Damira Varge** do kraja veljače bit će urađeno više od 400 uzoraka. Prijave za analizu mogu se obaviti svakog dana od 7 i 30 do 14 sati, počevši od ponedjeljka, 12. siječnja, u prostorijama Poljoprivredne stručne službe, na trećem katu Otvorenog sveučilišta, a detaljnije informacije mogu se dobiti na telefon 555-932.

MOJA PRIČA: STIPAN ŠTRANGAR, POLJOPRIVREDNIK IZ MONOŠTORA

# Plodovi zemlje i rada

*U sezoni poljoprivrednih radova Stipan Štrangar radi i po 17-18 sati na dan \*  
No, posla za uspješnog poljoprivrednika ima tijekom cijele godine*

**P**oljoprivrednik **Stipan Štrangar** iz Monoštora počeo je s jutrom zemlje, a danas je najveći monoštorski poljoprivrednik koji obrađuje oko 350 hektara svojom suvremenom mehanizacijom. Njegova priča nije priča o uspjehu preko noći, to je priča o napretku korak po korak, danonoćnom radu i ulaganju svakog zarađenog dinara u zemlju i mehanizaciju.

## POLJOPRIVREDA – OBITELJSKI POSAO

Poljoprivredom su se bavili i Stipanovi roditelji, ali se on kao mladić ipak opredijelio, ne za ostanak na zemlji već, za rad u poduzeću *Brodoremontu* u Monošturu. »Bio je to početak 90-tih. Sjećam se da mi je prva plaća bila 120 maraka i već mi je tada bilo jasno da je to malo, pa sam odmah u arendu uzeo četiri jutra zemlje. Novac koji sam zaradio, a bilo je to tada tisuću njemačkih maraka, uložio sam u novu proizvodnju. Naredne godine to je već bilo 12 jutara, sljedeće 21 jutro, da bi za četiri godine uz posao u poduzeću stigao do 45 jutara. Nisam napuštao poduzeće nadajući se boljim danima, jer ipak je to bio lakši posao nego li rad na zemlji«, priča Stipan. U tom iščekivanju boljeg prošlo je 17 godina, a za tih 17 godina usporedo za metalotokarskim poslom u brodogradilištu naš sugovornik stigao je do 240 hektara zemlje, koje je obrađivao. »Sve to za izdržati bilo

je jako teško i kada bih se sada vratio u te godine opredijelio bih se za jedan od ta dva posla«, kaže ovaj mladi poljoprivrednik.

Kako je odrastao u poljoprivrednoj obitelji pitamo ga kada je bilo lakše raditi i živjeti od zemlje. Reći će da je nekada bilo

## PREDNOST RATARSTVU

Poljoprivredno gazdinstvo Stipana Štrangara bavi se ratarskom proizvodnjom, odnosno proizvodnjom pšenice, soje, sunčokreta i kukuruza. Za obraditi 350 hektara oranica treba i dobra

u proizvodnji paprike, jer mu predan rod nije nikada plaćen. Odustao je i od ideje da se bavi stočarstvom, jer bi svoju ratarsku proizvodnju potrošio kao hranu za stoku, koju niti može prodati po dobroj cijeni, a često puta ni naplatiti. Poslije toliko godi-



više fizičkog rada nego li danas, ali se tada moglo živjeti i od 15 hektara zemlje. »Danas jedna obitelj mora obrađivati oko 200 hektara da bi se moglo reći da mogu da žive od ratarske proizvodnje i da napreduju kao gazdinstvo.«

mehanizacija, pa Stipan svake tri godine kupi jedan novi traktor. »Imamo osam traktora i uvijek nam fali još jedan, a imamo i sve priključne strojeve«, kaže Stipan. Za sada ne planira neku drugu vrstu proizvodnje, djelmice i zbog lošeg iskustva koje je prije nekoliko godina imao

na rada u poljoprivredi reći će da nije pogriješio što se okrenuo poljoprivredi, a nije imao ni nekog izbora. Reći će da je u najboljim danima monoštorskog brodogradilišta, uz rad šest dana u tjednu, plaća bila 300 eura. »S tom plaćom ne bi imali dovoljno ni za život, a kamoli da školuje-



mo djecu. Nisu mi cilj kule i gradovi, već da osiguram školovanje svojoj djeci», kaže naš domaćin.

Za postići sve ovo treba itekako puno raditi, pa smo i u vrijeme ovog razgovora, iako nije sezona rada u poljoprivredi, Stipana zatekli u poslu. Kaže prija izlaska na njivu treba mehanizaciju pripremiti, a to se radi pred početak sezone poljoprivrednih poslova. U jeku poljoprivrednih radova radi i po 17-18 sati na dan. No, osim toga ima tu i drugih poslova, jer ipak je riječ o ozbiljnom poljoprivrednom gazdinstvu koje je u sustavu

državne zemlje na natjecajima poljoprivrednici teško mogu doći i kaže da je on jedini Monoštorac koji se zaista bavi poljoprivrednom koji licitira i zakupljuje državne oranice.

Ne bježi naš sugovornik od bankarskih kredita, ali kaže uvijek se zaduživao onoliko koliko može vratiti. Povoljni su oni krediti subvencionirani od strane države. Stipan svoju poljoprivrednu proizvodnju osigurava. Ističe još jednu važnu kariku, a to je Zemljoradnička zadruga *Ravangrad* iz Sombora s kojom uspješno surađuje.

## NAJ RATAR

Stipana Štrangara *Banca Intesa* proglasila je za *Intesa ratara* 2014. godine. Odabran je u konkurenciji 137 poljoprivrednika – ratara iz cijele Srbije. Jedna od nagrada je i posjet Međunarodnom poljoprivrednom sajmu u Parizu u veljači ove godine. Pitamo ga kako se postaje naj ratar. Odgovara da je možda prevagnulo to što je svaki kredit koji je koristio, a bilo ih je 15, vratio na vrijeme i uložio u ono za što su i namijenjeni – za investiranje u dalji razvoj gazdinstva. Kaže, nije se nadao ovom priznanju jer po njegovim riječima, ima mnogo jačih poljoprivrednika od njega.

PDV-a, pa je tu knjigovoda, porezne obveze, obveze prema bankama i još tko zna koliko drugih poslova oko kojih uspješno priskače supruga **Emina**.

## POTICAJI, DRŽAVNA ZEMLJA, KREDITI

Ovih tjedana aktualna je priča o novoj uredbi o poticajima, koja je isplatu subvencija ograničila na 20 hektara, a ne kao što je nekada bilo 100 hektara. Interesiralo nas je što Stipan, s obzirom na to da će direktno biti pogođen, misli o tome. »Da se mene pita ja bih te poticaje ukinuo totalno, pa se tako tu ne bi pojavljivali ljudi koji se nikada nisu bavili poljoprivredom i koji zemlju uzimaju samo zbog tih poticaja. Ne bave se poljoprivredom, ali su zato uspjeli podići cijenu zemlje i cijenu arende«, pojašnjava Stipan. On ističe da upravo zbog onih koji se ne bave poljoprivredom do

Stavljamo Stipana u poziciju nekoga tko kreira agrarnu politiku države i pitamo ga, iz kuta poljoprivrednika, što bi uradio. Ima jednostavan recept. Kaže da bi prvo trebalo osigurati da se cijene poljoprivrednih proizvoda, ali i cijene goriva i mineralnog gnojiva znaju barem godinu dana, a dobro bi bilo i pet godina unaprijed.

Za kraj razgovora ostavili smo pitanje o cijeni zemlje, koja je u jednom trenutku, za one oranice ekstra kvalitete, dostizala i 10.000 eura po hektaru. »Po meni cijena zemlje je precijenjena. U Mađarskoj i Hrvatskoj, koje su u Europskoj uniji, cijene zemlje su znatno niže, dvije, dvije i pol tisuće eura. U Baji je recimo jutro 3.000 eura, a u Monoštoru je 3.300 do 3.500 eura, a mi ipak nismo u Baji«, kaže Stipan, a nerealno visoku cijenu zemlje objašnjava time što je kupovina zemlje način za »pranje« novca.

**Zlata Vasiljević**

## MOJA PRIČA

Priča Stipana Štrangara iz Monoštora na sreću nije jedina. Ima još ljudi koji su u posao koji rade uložili ljubav, godine rada i truda. Neke od njih predstaviti ćemo u rubrici *Moja priča*, u narednim brojevima tjednika.

## TJEDAN U BAČKOJ

### O proračunu i oko njega

**D**obio je Sombor na izmaku prošle godine proračun za 2015. godinu. Sve u zakonskom roku. I tako, izvana gledano nema se tu što prigovoriti. Ali, kada se malo zagrebe ispod površine ima tu svega zanimljivoga. E, sada onaj običan puk nije zavrijedio ni da se barem zadovolji nekakav privid i da kroz javnu raspravu eto i oni koji kroz razne poreze, takse i tko zna još koje čega pune proračun, čuju i kažu koju glede toga kako će se novci trošiti narednih godinu dana. Nisu tu čast imali ni novinari, jer se, ova nova, somborska vlast nije udostojila ni da na konferenciji za novinare kaže koju o gradskom proračunu. Da kaže, ali i da bude pitana. A htjela sam im postaviti nekoliko pitanja o nekoliko proračunskih stavki koje su mi »upale u oči«.

Pa krenimo redom. U stanci sredstva za tradicionalne manifestacije gdje je planirano 3,5 milijuna dinara piše »crno na bijelo« – Dužionica HKUD *Vladimir Nazor* 150.000 dinara, Dužionica UG *Bunjevačko kolo* 150.000 dinara. I tu ništa ne bi bilo sporno, ali Grad Sombor sa 150.000 dinara financirat će i Bunjevačko nacionalno vijeće, također za Dužionicu. Ja sada logički pitam zašto onda ne i Hrvatsko nacionalno vijeće također za Dužionicu ili neko drugo nacionalno vijeće za neku manifestaciju također tradicionalnu za manjinsku zajednicu. Pitam, ali nemam koga. Pitam, ali opet nemam koga kako to da se u Direkciji za izgradnju grada planira čak 14 milijuna dinara (što je tek nešto manje od njihovih godišnjih zarada) za plaćanje citiram doslovce – novčanih kazni i penala po rješenju sudova. Kakve to novčane kazne treba da se plaćaju, tko je kriv zbog toga i hoće li taj kazneno i materijalno odgovarati zbog načinjene štete?

Platit će gradski proračun ove godine i 70 milijuna dinara JKP *Energani* za nastavak toplifikacije grada. Ma što to značilo. Gdje je u toj priči 80 posto Somboraca i onih koji žive u selima koji nemaju privilegij da ih grije gradska toplana? Istovremeno se za realizaciju srednjoročnog programa vodoopskrbe planira upola manje novca. I to u situaciju kada žitelji somborskih sela zbog arsena vodu piju iz cisterni. Što je bitnije osigurati zdravu vodu ili pokrivati dugove toplane, koja, treba i to reći, uvjerljivo vodi po visini zarada? Možda za sva ova pitanja postoji neko logično objašnjenje i valjda barem oni koji pune blagajnu zavrjeđuju čuti ga.

I za kraj još samo jedna rečenica. U novoj 2015. godini Somborce je dočekao novi cjenik vode. Nazdravlje nam bilo!

**Z. Vasiljević**

JOSIP PAVLOVIĆ, PREDSJEDNIK HKD ŠID

# Omasoviti udrugu

*Kako se ove godine obilježava 75. obljetnica smrti Ise Velikanovića, planiramo 21. kolovoza organizirati manifestaciju šireg društvenog značaja u oblasti kulture*



**T**ijekom prošle godine na mjesto novog predsjednika Hrvatskog kulturnog društva *Šid*, umjesto dotadašnjeg predsjednika **Josipa Hodaka**, imenovan je dotadašnji potpredsjednik te hrvatske udruge, **Josip Pavlović**. Ova mlada udruga koja će ove godine proslaviti pet godina postojanja, iza sebe već ima brojne uspjehe kako na općinskom, tako i na zonskoj i pokrajinskoj smotri folkloru, a trenutačno su aktivnosti predsjedništva udruge, usmjerene k omasovljavanju društva, kao i još neke druge aktivnosti, u cilju još uspješnijeg rada. O tim novinama, razgovarali smo s predsjednikom udruge Josipom Pavlovićem.

Može se reći da je HKD *Šid* u ovoj godini imao uspjeha u svom radu i mnogo više gostovanja nego u prethodnom periodu. Možete li istaći koje su za vas najznačajnije aktivnosti sekcija udruge?

Veoma sam zadovoljan postignutim rezultatima. Naša

folklorna skupina sudjelovala je i na općinskom i na zonskom i pokrajinskom natjecanju gdje je postigla zavidne rezultate. Kulturno blago hrvatske nacionalne zajednice redovito je predstavljala naša udruga žena *Šokice* na gotovo svim kulturnim manifestacijama, kako u Šidu tako i u ostalim mjestima. Po prvi puta smo sudjelovali u okviru udruge građana *Tragovi Šokaca* iz Bača na drugoj po redu manifestaciji narodnog izvornog češljanja mladenki i po prvi puta se predstavili na 51. saboru izvornog narodnog stvaralaštva u Topoli u okviru tradicionalne oplenačke berbe, kao i na audiciji za emisiju RTS-a *Šljivik* u kategoriji narodnog plesa i sviranje na narodnim instrumentima. Prvi su put na pokrajinskoj smotri recitatora na hrvatskom jeziku u Subotici, sudjelovali **Luka Ralbovski** i **Srdan Mendan** iz Sota, što je vrlo pohvalno za njihovu vjeroučiteljicu **Anu Hodak** koja drži nastavu na hrvatskom jeziku u Sotu. Nadam se da ćemo biti još bolji jer su nam planovi omasoviti društvo i osnovati još jednu sekciju.

Koji su vam najznačajnije aktivnosti planirane za ovu godinu?

Pripremili smo redoslijed aktivnosti u 2015. godini, a kao značajno događanje istaknuo bih obilježavanje obljetnice rođenja **Isidora-Ise Velikanovića** 29. ožujka u okviru književnih večeri u prostorijama udruge. Kako

se ove godine obilježava 75. obljetnica smrti Ise Velikanovića, planiramo 21. kolovoza organizirati manifestaciju šireg društvenog značaja u oblasti kulture. Organizator te manifestacije bit će Hrvatsko nacionalno vijeće i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i HKD *Šid* u svojstvu domaćina. I ove godine folklorna skupina sudjelovat će na općinskoj smotri, a svibnja ćemo sudjelovat na *Radionici tradicijskog češljanja i ogavlja Hrvatica u regiji* koje će biti održano u Baču. Naravno, i ove godine proslavit ćemo obljetnicu osnivanja naše udruge, kao i likovne kolonije u suradnji s hrvatskom likovnom udrugom *Croart* iz Subotice.

Članovi hrvatske udruge iz Šida, od ove godine će plaćati članarinu. Zbog čega ste se odlučili na uvođenje članarine?

Na uvođenje članarine smo se odlučili zbog pokrivanja materijalnih troškova, kupovinu tamburaških instrumenata, izradu novih nošnji, za aktivnosti tamburaške sekcije, književnog kluba, likovne kolonije i glumačke sekcije koja je u osnutku pod vodstvom profesorice **Vere Radivojkov** i renomiranog redatelja **Cvetina Aničića**. Članarina za 2015. godinu iznosit će 500 dinara za odrasle i 250 dinara za djecu, učenike i studente i taj iznos se odnosi na cijelu kalendarsku godinu. Cilj nam je u narednom periodu znatno povećati broj članova društva, čime ćemo opravdati što skoriji početak izgradnje pastoralnog centra u Šidu i nadamo se da ćemo za to dobiti blagoslov srijemskog biskupa mons. **Đure**

**Gašparovića**, kao i pomoć šire društvene zajednice i pojedinaca – sponzora, kako u Republici Srbiji, tako i u Republici Hrvatskoj. Tvorac ove ideje, izgradnje pastoralnog centra je vlč. **Nikica Bošnjaković**, koji je u narednom razdoblju spreman svu svoju energiju usmjeriti u tom pravcu, ali je potrebno da i mi župljani, članovi HKD *Šid*, budemo aktivni sudionici tog projekta.

Nedavno je tamburaški orkestar koji djeluje u okviru HKD *Šid*, dobio novog profesionalnog voditelja. Jeste li zadovoljni i ima li zainteresiranih?

Angažiranjem vlč. Bošnjakovića, od 15. rujna kao voditelj tamburaškog orkestra počeo je raditi **Zlatko Ćosić** iz Podgrađa iz Republike Hrvatske. Uglašbio je oko stotinu kompozicija, a isto toliko napravio tamburaških aranžmana. Probe se održavaju ponedjeljkom najprije za mlađe, početnike kojih na moje veliko zadovoljstvo ima dosta, a potom za odrasle članove orkestra. Do sada su već imali nekoliko uspješnih nastupa u Šidu, najprije na humanitarnom koncertu, a potom na polnočki u Šidu i Sotu skupa s crkveno mješovitim zborom. Poziv je i dalje otvoren svim mladima i u ostalim mjestima šidske općine, koji vole tamburašku skladbu i gaje ljubav prema očuvanju hrvatske tradicije i kulture. Vjerujem da će naša hrvatska udruga u Šidu nastaviti na putu uspjeha i očuvanju najvećeg blaga – hrvatske baštine, običaja i kulture.

Suzana Darabašić



## PROSLAVLJENA SVETA TRI KRALJA

## Igranka kraljaca

Igranka u povodu blagdana Sveta tri kralja održana je u subotu, 10. siječnja, u prostorijama Hrvatskog kulturno prosvjetnog društva *Matija Gubec* u Rumi.

Tradicionalni je običaj u Rumi da na sam dan Sveta tri kralja, *kraljci* – neoženjeni mladići, ukrašeni novogodišnjim ukrasima, obilaze obitelji i pjesmom *Narodi nam se kralj nebeski* javljaju radosnu vijest o rođenju Isusa Krista. Obitelji koje te večeri primaju *kraljce* u svoje domove iste čašćavaju hranom i pićem i daruju ih novcem. *Kraljci* prve naredne subote nakon blagdana od sakupljenog novca, hrane i pića organiziraju igranku. Tradicija je i da se *kraljci* od dana Sveta tri kralja pa do dana igranke svakodnevno okupljaju i druže.



Igranka je u subotu otpočela, što je također običaj, tako što su se pogasila svjetla a *kraljci* su na sredini sale za igranke okupljeni oko bačve vina pjesmom *Narodi nam se Kralj nebeski* otvorili igranku. Nakon toga sve nazočne je pozdravio rumski župnik **Ivan Čatić**. U ime HKPD *Matija Gubec* goste je pozdravio i **Pavle Škrobot**.

Igranka povodom *kraljaca* je tradicionalna na kojoj se okuplja najveći broj mladih i koja je po pravilu i najposjećenija i na kojoj se uvijek traži i stolac više. *Tamburaši s Brega* su i ovoga puta zabavljali brojne članove i prijatelje Društva do kasno u noć.

N. J.

## IZLOŽBA RADOVA S LIKOVNIH KOLONIJA ŠOKADIJE

## Dunavski motivi

Aktivnosti u 2014. godini članovi Kulturno prosvjetne zajednice Hrvata *Šokadija* zaključili su organizacijom retrospektivne izložbe selektiranih slika, nastalih na osam likovnih kolonija, do sada održanih u organizaciji ove institucije. Djela su izložena u rustikalnim prostorima kavane *Bačka 1923* u Sonti, uz pokroviteljstvo pokrajinskog Tajništva za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice.

Izložbu je otvorio predsjednik *Šokadije* **Zvonko Tadijan**. »Današnju izložbu nazvali smo *Dunavski motivi*, jer su naše kolonije održavane poglavito na Dunavu i tu su naši slikari nalazili neiscrpe motive. Ovaj događaj posvetili smo sjećanju na našeg velikog prijatelja, dopredsjednika, tamburaša i slikara **Stipana Lukića**, koji nas je prerano napustio«, rekao Tadijan, a potom najavio TS *Šokadije* i izvedbu skladbe *Rastanak (Slavujev poj)*, u znak sjećanja na Stipana.

Otvaranju izložbe nazočili su i supruga pokojnoga Stipana Lukića, **Ana** te sudionici kolonija **Josip Horvat**, **Bojan Šimunović**, **Ana Tudor**, **Bara Dobraš**, **Svetlana Zec** i daroviti učenici OŠ **Ivan Goran Kovačić** iz Sonte, koji su sudjelovali na ovogodišnjoj koloniji.

I. A.

## TJEDAN U SRIJEMU

## U nove radne pobjede

Poslije svih proteklih blagdana, u Srijemu se sve polako vraća u normalan život. Srijemci se kao i svi ostali, nakon duže stanke, pripremaju za nove radne pobjede, doduše samo oni sretniji koji imaju posao. Čini se da smo se već svi umorili od jela i pića i da jedva čekamo da nam se život vrati u normalan tijek. Sudeći po najavljenom, čeka nas teška godina tako da će i Srijemci kao i svi ostali morati dobro »zasukati rukave« i početi razmišljati o tome kako osigurati egzistenciju za svoju obitelj. U šidskoj općini, na primjer, sve je više obitelji koji ostaju bez posla. Tako sam neposredno nakon božićnih blagdana imala priliku razgovarati s jednom obitelji, roditeljima dvoje malodobne djece, koji su oboje pred novogodišnje blagdane, ostali bez posla. Naravno mogućnosti za zaposlenje nema, jer na koja god vrata su pokucali odgovor je bio isti – posla nema. U takvoj situaciji treba biti vrstan mađioničar i uspjati iškolovati djecu i pružiti im normalan život. Sreća u nesreći je što tim ljudima nije stran niti jedan posao i nisu probirljivi, tako da je i rad za dnevnicu u takvoj situaciji dobro došao, a takvih poslova ovdje u Šidu jedino i ima, no, veliko je pitanje jesu li ta sredstva dovoljna za život.

Da uvijek od lošeg ima i goreg, govori nam činjenično stanje u mjestu Jamena stradalom u svibanjskim poplavama. Iako nam je svima poprilično teško, u svim ovim proteklm danima, nismo mogli ostati imuni i na one koji su u vrijeme poplava ostali bez svojih domova, a pogotovo na one najmlađe, kako u Jameni tako i u ostalim poplavljenim mjestima. Ima i dobrih ljudi koji su ih se sjetili i poslali im novogodišnje darove i barem na neki način im pokazali da nisu sami. Nažalost u ovome selu, neke obitelji još uvijek nemaju svoj dom. Vijest koja ih je ohrabrila prethodnih dana, jeste ta da su nakon stanke zbog božićnih i novogodišnjih blagdana, nastavljeni građevinski radovi na izgradnji 8 stambenih objekata od čvrstog materijala, a da se preostalih pet montažnih kuća nalaze u završnoj fazi. Ipak nijedan od 13 planiranih objekata, koji su uništeni u svibanjskim poplavama, nije završen niti useljen. Već su nam uši pune priča o tome da novca nema... Žalosno je to što je ljudi željnih posla puno više od mogućnosti za zaposlenje i što će takvih u ovoj godini biti još više. Nada za boljim vremenima, koja su čini se jako daleko, jedino je što nam svima preostaje.

S. Darabašić

## U TAVANKUTU, A NA ETNO SALAŠU BALAŽEVIĆ



Ovako je počelo

# Disnotor

*Pravile su se divenice, odvajali dijelovi za pača, čorbu i paprikaš, kuhala se obara. Čistila su se crijeva s kašikom, k'o kadgod – nadijevao švarglin i krvavice*

Kišica, ona dosadna kao jesenska, čobanska je rosila, ojužilo je, baš onda kad, po mišljenju okupljenih na Etno salašu Balažević, nije trebalo. No, pokazali su Tavankučani, članovi Gupca, njihovi prijatelji i gosti da ih je teško spriječiti u njihovome naumu.

Te subote, 10. siječnja, na

salašu je bio *disnotor*. Svinju je društvu darivao poznati proizvođač iz Đurđina **Ivo Dulić** zvan **Kum**, a oborili su je **Joso, Čevo, Branko i Marinko Skender** (onaj iz Mirgeša čija se Liza i tog dana s guštom pila), a kojeg da nije bilo možda bi i danas krmača tavankutskim atarom trčala. Marinko ju je i raspra-

vio, a glavni je beler bio **Branko Horvat**, a u sječenju mesa za *divenice* i slanine za žmare uvijek Tavankučanka, a i Zagrepčanka **Marija Hećimović**.

Znalo se tko gdje treba biti, tko što raditi, da sve bude na svojem mjestu, da što ne zafali, ne promakne – zasluga je organizatora **Ladislava Suknovića**,

predsjednika Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva *Matija Gubec*.

Pravile su se *divenice*, odvajali dijelovi za *pača*, čorbu i paprikaš, kuhala se obara. Čistila su se crijeva k'o kadgod – nadijevao *švarglin* i krvavice. Vrijedne su bile su bile i **Kata, Kaja, Ljubica, Jozefa i Stanislava** – ni jedna im se posuda, *vajlnig*, čaša, tanjur, *mašina* za meso nije otela – sve je blistalo i čisto bilo. Nije se ni **Luka** umorio iako su ga često zvali da što odnese, donese, vatru održava...

I odmaralo se, zasjelo i šalilo, okrijepilo rakijom kruškom i *zerdelijom*, dakako tavankutskom, pojelo se *ciganj* pečenje i nastavilo s radom do navečer.

Iz Zagreba je došla i **Slavica Nadu** koje je sprovedla oporuku pokojne **Jasne Balažević** čijom je voljom salaš Balažević pripao tavankutskom društvu.

Da ne bi bilo sve uobičajeno i završilo se s teta Staninim *fancima*



A di su ljudi?



K'o kadgod - čišćenje crijeva



Pranje



Vrijedna ekipa nadijeva divenice



Bilo je i pjesničke riječi



Stigla je krumpirača



Ovako se završilo

s plašom (kojih je bilo puno, a malo ostalo), slasnom krumpiračom i po kojoj čašom vina predstavljene su knjige **Mirka Kopunovića** – pripovijetke *Mrvljenje mrve neba* (knjiga koju je prije dvije godine završavao u Tavankutu u prostorijama HKPD Matija Gubec) i posljednja zbirka

mu pjesama *Pruži ruku mila* koju je kao i prethodne mu četiri knjige pjesma ilustrirao Tavankučanin slikar **Ivan Balažević**.

Zasvirali su gupčevi tamburaši, zaplesalo se i zapjevalo. I u miru kući pošlo.

I. D.

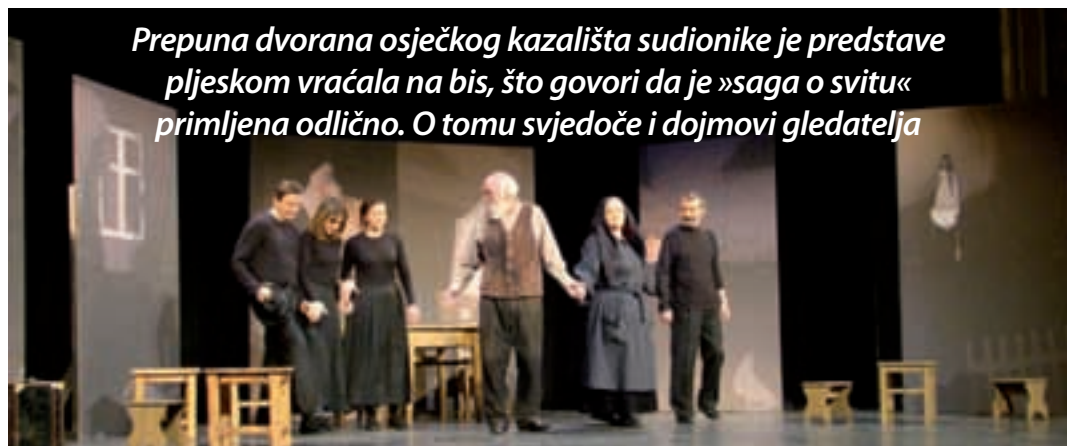
## S MRGINJA

Dio tima sa salaša *Kuća na mrginju* – **Tomislav Žigmanov**, **Antun Tumbas**, **Lazo Cvijin** i **Grgo Bačlija** koja je tog dana, zajedno s **Hrvojem Ambreušom**, **Darkom Sarićem Lukendićem** i **Nevenom Orčićem**, od raslinja očistila i za obnovu pripremila križ u čikerijanskom ataru posjetila je poslije urađenog posla okupljene na *disnotoru* na salašu *Balažević*.



## PREDSTAVA GOSTOVALA U OSIJEKU

# Bunjevački blues prid šokačkim svitom



Prepuna dvorana osječkog kazališta sudionike je predstave pljeskom vraćala na bis, što govori da je »saga o svitu« primljena odlično. O tomu svjedoče i dojmovi gledatelja

## BLISKE SUDBINE

Tomislav Žigmanov, po čijoj je knjizi rađena predstava, ističe zadovoljstvo dobrim prijemom *Bunjevačkog bluesa* u Osijeku. »Svakako da je i Osječanima ta sudbina vrlo bliska, jer to je vrlo sličan prostor gdje su se veliki potresi i lomovi prelamali preko leđa običnoga čovjeka, pa je ta vrst percepcije prepoznatljiva, a i reakcije u tome kontekstu.

To je znak da 'Bunjevački blues' ima onoga što se veže uz bunjevačke Hrvate ali uvelike korespondira sa sudbinom mnogih, pa je univerzalno razumljiv za sve gledatelje«, kaže Žigmanov.

onoj s kojom smo se susretali i na ovim prostorima, na cijelom panonskom prostoru.

I **Stipa Bunjevac**, Bunjevac samo prezimenom, jer inače je Šokac iz Starih Mikanovaca, koji je još onodobno s ocem i *didom* išao na vašar u Suboticu, oduševljen je predstavom. Odlično je predstavljen život kroz presjek povijesnih događaja, a sve je to tako blisko nama koji smo također prolazili kroz takve situacije.

S. Žebić

**P**redstava *Bunjevački blues* u izvedbi Glumačke družine *Histrion* iz Zagreba gostovala je prošloga petka na daskama Hrvatskog narodnog kazališta u Osijeku. **Vlatko Dulić** (ujedno i redatelj predstave), **Nela Erak-Svrtan**, **Dražen Kühn**, **Vesna Matačić-Tominac**, **Boris Svrtan** i **Ivana Buljan-Legati** udahnuili su dušu tekstu **Tomislava Žigmanova**, koji je *sagu o svitu* ispričao uvjerljivim jezikom, slažući dijelove sentimentalne i nostalgичne zbilje o mogućim i nemogućim ljubavima, strahu i sramu, tuzi i pamćenju, istinitu priču o drugima i drukčijima.

## PREPUNA DVORANA

Prepuna dvorana osječkog kazališta sudionike je predstave pljeskom vraćala na bis, što govori da je *Bunjevački blues* primljen odlično. Potvrdilo mi je to i nekoliko sugovornika, mada sam po licima brojnih posjetitelja mogao zaključiti isto. Da je bunjevačka problematika vrlo bliska šokačkoj potvrdila mi je i predsjednica *Šokačke grane*, **Vera Erl**, te pritom navela da u posljednjih desetak godina suradnje s bunjevačkim i šokačkim Hrvatima diljem Bačke, i

ne samo s udrugama već i njihovim institucijama, pridonose još jačem zbližavanju i boljem razumijevanju.

Još jedan Šokac, iz vinkovačkog kraja, **Ivan Đurkić**, ministar poljoprivrede u vladi **Zlatka Mateše**, oduševljen je predstavom. Odrastao je i ostao vjeran ovim prostorima, a imao je tu sreću pa je godinu dana proveo u vojsci u Subotici, pa mu je ova večer baš po volji. Također, od ranije zna autora, poznaje uglavnom i glumačku družinu pa je predstava bravurozno oslikala prilike koje su mu poznate, kalvariju jednog naroda suočenog s nizom poteškoća uzrokovanih vlastitim identitetom. No dobro je da su i tomu progovorili na ovakav način, jer danas, sutra, sve će ovo biti Europa, a uvjeren je da će Unija iznaći načine kako kvalitetno riješiti pitanje hrvatskog identiteta i na tim prostorima.

## ENERGIJA, EMOCIJA I EMPATIJA

I **Ivica Vuletić**, vlasnik Knjižare Nova u Osijeku, čovjek je koji dobro poznaje prilike na sjeveru Bačke, a neki su od tamošnjih književnika u Klubu njegove knjižare predstavljali

svoje knjige. **Vuletić** smatra da su i autor i redatelj uspjeli prenijeti na scenu silnu energiju, emociju i empatiju, a osječka je publika to prihvatila s uživanjem. Pa na koncu o tome svjedoči pljesak i za vrijeme i na završetku ove uspješne predstave.

Prof. **Ružicu Pšihistal** s Filozofskog fakulteta u Osijeku uz smijeh ističe da su i autor Žigmanov i redatelj Dulić nizom scenskih i povijesnih slika objektivno ponudili to bogatstvo bunjevačke baštine, koja bez sumnje ima tu autentičnu, melankoličnu, *blues* notu. Prof. **Josip Vrbošić** s Pravnog fakulteta u Osijeku priznaje da je presretan nakon predstave, tim prije jer je njegovo poznavanje bunjevačkih Hrvata literarnog karaktera, dakle čitajuće, pričajuće i razgovarajuće. To mu je ova predstava osvijetlila sa kud i kamo većom snagom i odličnim izričajem, a i tematika je slična





## Raspisani natječaji za područje kulture!

**SUBOTICA** – Grad Subotica je raspisao nekoliko javnih natječaja za područje kulture u 2015. godini. Raspisan je Javni natječaj za programe i projekte koji se odnose na književno stvaralaštvo, izdavaštvo, digitalno stvaralaštvo i multimedije od značaja za grad u 2015. godini, zatim Javni natječaj za programe i projekte očuvanja, unapređenja i razvoja kulture i umjetnosti i suvremenog umjetničkog stvaralaštva od značaja za grad u 2015. godini i Javni natječaj za organiziranje manifestacije od posebnog značaja za grad.

Prijave se podnose do 31. siječnja 2015. godine, a natječajni obrasci se mogu preuzeti sa službene internetske stranice Grada Subotice: [www.subotica.rs](http://www.subotica.rs).

## Vojvođani na Zimskoj školi folkloru u Crikvenici

**CRIKVENICA** – Četvero mladih Hrvata iz Vojvodine sudjelovalo je na ovogodišnjoj Zimskoj smotri hrvatskoga folkloru koja je održana u Crikvenici od 3. do 12. siječnja. To su: **Maja Andrašić** iz Sonte i **Anita Žanić** iz Golubinaca (skupina ples), te **Augustin Žigmanov** (skupina tradicijska glazbala) i **Davorin Horvacki** (skupina tambura) iz Subotice. Školu u organizaciji Hrvatske matice iseljenika ove je godine polazilo blizu stotinu sudionika iz više zemalja svijeta.

Polaznici su imali prilike upoznati plesove, nošnje, pjesme i glazbala hrvatskoga jadranskoga područja, točnije plesovi otoka Krka, Cres, Raba, Paga, Silbe, Splita, Trogira, Kaštela, Čiova, Makarskog primorja, otoka Šolte, Brača i Hvara, Korčule, Mljet i Lastova, poluotoka Pelješca, Dubrovačkog primorja, Konavala, Župe dubrovačke, Rijeke dubrovačke, doline Neretve, Dubrovačke kontradance, te plesove Šibenskoga uzmorja i otoka. Od plesova Hrvata koji žive u susjednim zemljama, a koji pripadaju jadranskome području, podučavala se južna Hercegovina i plesovi Hrvata Boke kotorske.

## Uspjeh za Galeriju dr. Vinko Perčić

**BEOGRAD** – *Politikina* nagrada za najbolju izložbu u Srbiji tijekom 2014. pripala je izložbi *Bili smo heroji* **Bálinta Szombathyja** priređenoj u dvije subotičke galerije – Modernoj galeriji *Likovni susret* i Galeriji dr. Vinko Perčić. Nagradu je jednoglasno donio ocjenjivački sud u sastavu: **Rade Leposavić** (predsjednik), **Ljiljana Činkul**, **Katarina Mitrović**, **Stevan Vuković** i **Marija Đorđević**.

Izložba *Bili smo heroji* se od utorka može pogledati u Kulturnom centru Beograda.

## XXIII. Razgovor u Subotici

**SUBOTICA** – Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost **Ivan Antunović** organizira XXIII. *Razgovor* koji će biti održan večeras (petak, 16. siječnja) u HKC *Bunjevačko kolo* u Subotici, s početkom u 19 sati. Tema ovogodišnjeg *Razgovora* bit će *Djeca iz rastavljenih brakova i obitelji: njihova opterećenja i njihovi brakovi i obitelji*. Predavač: prof. dr. **Pero Aračić**, profesor u miru i doskorašnji dekan Katoličkoga bogoslovnoga fakulteta u Đakovu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

*Razgovor* je tradicionalno okupljanje Hrvata u Subotici koje je započela Hrvatska prosvjetna zajednica na čelu s biskupom **Lajčom Budanovićem** 1934. godine.

## Godišnja skupština Matoša

**PLAVNA** – Godišnja skupština HKUPD-a *Matoš* iz Plavne, kojom će biti obilježena sedma obljetnica postojanja ove udruge, održat će se u nedjelju, 18. siječnja, u dvorani mjesnog Vatrogasnog doma s početkom u 17 sati. Poslije skupštine slijedi druženje, a nazočni će moći pogledati narodnu nošnju i novu tamburu koje je vodstvo udruge nabavilo sukladno planu i projektima tijekom godine. Članovi društva koji još nisu dobili *Monografiju Matoša* objavljenu u povodu pete obljetnice rada udruge, moći će je na ovom skupu dobiti. Vodstvo udruge poziva sve članove, simpatizere i prijatelje da nazoče ovom događaju.

## Veliko prelo 2015. u Subotici

**SUBOTICA** – *Veliko prelo 2015.* bit će održano u subotu 31. siječnja, u sportskoj dvorani Tehničke škole **Ivan Sarić** u Subotici, s početkom u 19.30 sati. Manifestaciju ove godine zajednički organiziraju HKC *Bunjevačko kolo*, Župa sv. Roka – Kersko prelo i *Pučka kasina 1878.* Goste će zabavljati poznati pjevač **Zvonko Bogdan** uz pratnju najboljih vojvođanskih tamburaša, te ansambl *Hajo* iz Subotice. Istu večer bit će upriličen i izbor *najlipče prelje*, te će biti proglašena *Najljepša preljaska pisma*, pisana za ovogodišnje *Veliko prelo*.

Tim su povodom organizatori raspisali natječaj za najljepšu *preljsku pismu* koji je otvoren do 28. siječnja. Tekstovi se mogu slati na email adresu [hkcunjevacokolosubotica@yahoo.com](mailto:hkcunjevacokolosubotica@yahoo.com), putem pošte (HKC *Bunjevačko kolo*, Preradovićeve 4., 24000 Subotica) ili se mogu dostaviti osobno u ured Centra.

Ujedno se pozivaju i djevojke starije od 16 godina da se prijave za izbor za najljepšu prelju ovogodišnjeg prela.

Ulaznice po cijeni od 2.500 dinara mogu se kupiti u prostorijama HKC-a *Bunjevačko kolo* (tel.: 556-898) i u župi sv. Roka (tel.: 554-896).

Ž. V.

## Gupčev bal u Tavankutu

**TAVANKUT** – VII. *Gupčev bal* bit će održan u subotu 7. veljače, u sportskoj dvorani Osnovne škole **Matija Gubec** u Donjem Tavankutu, s početkom u 19 sati. Za dobru zabavu pobrinut će se tamburaški sastavi *Biseri* i *Klasovi* iz Subotice. Cijena ulaznice, u koju su uračunati večera i neograničena konzumacija pića, je 1500 dinara. Ulaznice za bal se mogu rezervirati do 1. veljače na broj: +381 64 2015274.

## Natječaj za nagrade Dana hrvatske knjige

**ZAGREB** – Društvo hrvatskih književnika (DHK) raspisuje natječaj za nagrade Dana hrvatske knjige, na kojem mogu sudjelovati i hrvatski književni autori koji ne žive na području Republike Hrvatske. Autori ili nakladnici koji se žele natjecati trebaju dostaviti pet primjeraka knjige do 31. siječnja u DHK. Adresa je: Društvo hrvatskih književnika; za Nagrade Dana hrvatske knjige; Trg bana Jelačića 7/I 10000 Zagreb.

Nakladnici ili autori mogu se natjecati za *Judit*, nagradu koja se dodjeljuje za najbolju knjigu ili studiju o hrvatskoj književnoj baštini, posebno o humanističko-renesansnoj u 2014. godini, nagradu *Davidias*, koja se dodjeljuje za najbolji prijevod djela iz hrvatske književne baštine na strane jezike ili najbolju knjigu odnosno studiju inozemnog kroatista o hrvatskoj književnoj baštini u 2014. te za nagradu *Slavić* koja se dodjeljuje za najbolji autorski knjigom objavljeni prvi jezik u 2014. godini. Nagrade će biti dodijeljene 22. travnja u Splitu.

U SUBOTICI ODRŽANI RAZGOVORI PUČKE KASINE 1878.

# Kasina i Bunjevačka matica zajedno o jubilejima

**P**učka kasina 1878. i Bunjevačka matica ove godine će zajedničkim aktivnostima obilježiti 200 godina od rođenja biskupa **Ivana Antunovića** i 100 godina od smrti svećenika **Paje Kujundžića**, budući da su obje kulturne organizacije u svojim ovogodišnjim programima aktivnosti planirale obilježavanje ovih jubileja. O ovome je postignut načelan dogovor na manifestaciji *Razgovori Pučke kasine 1878.* održanoj 13. siječnja u subotičkoj Gradskoj knjižnici, a kojoj su nazočili i predsjednik Bunjevačke matice **Ivan Sedlak** i dopredsjednik **Marko Marjanušić**. **Ljudevit Vujković Lamić** iz *Pučke kasine 1878.*



je predložio da se u Subotici podigne spomenik **Ivanu Antunoviću**, te ponovno postavi ploča s likom **Paje Kujundžića** na njegov nadgrobni spomenik na Bajskom groblju. Ivan Sedlak

je kazao da će Bunjevačka matica povodom jubileja tiskati novo izdanje ili reprint Antunovićevog molitvenika *Čovjek s Bogom* i tiskanje jednog do sada neobjavljenog rukopisa, ističući da bi

to mogao biti zajednički projekt.

Osim ovih, na *Razgovorima Pučke kasine* bilo je riječi o još dvije teme – financiranju hrvatskih udruga i političkom stanju hrvatske zajednice danas u Subotici. Tijekom diskusije izrečene su oštre kritike na rad Hrvatskog nacionalnog vijeća, čule su se ocjene o neophodnosti promjene Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina i izbornog zakona za ta vijeća, ali i pitanje treba li hrvatskoj zajednici nova politička stranka. Iscrpnije izvješće s *Razgovora* u organizaciji *Pučke kasine 1878.* bit će objavljeno u sljedećem broju *Hrvatske riječi*.

S. M.

## POSEBNO IZDANJE KNJIŽEVNOG ČASOPISA



## Objavljena bibliografija *Rukoveti*

**K**rajem prošle godine objavljena je *Bibliografija časopisa za književnost, umjetnost i kulturu Rukovet 1955.-2014.*, kao četverobroj (5-8) istoimenog subotičkoga časopisa za 2014. godinu. Bibliografiju su sačinili **Lazar Merković**, pokretač i glavni i odgovorni urednik časopisa od 1955. do 1960. i od 1970. do 1972. godine, te **Izabela Papdi**, diplomirana knjižničarka i suradnica *Rukoveti*.

U dvanaest tematskih separata objavljeno je 10996 bibliografskih jedinica čime se donosi pregled dosad objavljenih književnih uradaka i tekstova koji se bave umjetnošću, znanosti, kulturom... Tu je i registar suradnika *Rukoveti*, bibliografija

posebnih izdanja časopisa, a možete pronaći i informacije o radu Uredništva.

U uvodnom tekstu bibliografije **Lazar Merković** ističe kako se u proteklih šest desetljeća *Rukovet* pred čitateljima pojavila 314 puta na ukupno 31139 stranica. U časopisu je surađivalo oko 2600 domaćih i stranih pisaca, kao i veliki broj prevoditelja, likovnih umjetnika i fotografa.

Inače, časopis *Rukovet* je značajan za književnost vojvodanskih Hrvata jer su u njemu svoje, katkad i prve uratke, objavljivali ovdašnji hrvatski autori, ali i oni iz drugih krajeva tadašnje SFRJ.

D. B. P.



MIROSLAV PENDELJ, *ŠKOLJKA KOJA GOVORI*, NIU HRVATSKA RIJEČ, 2014.

# Bajka o životu i ljubavi

Krajem prošle godine u nakladi NIU *Hrvatska riječ* iz Subotice objavljena je knjiga **Miroslava Pendelja** *Školjka koja govori*. Knjiga ima podnaslov *Bajka za bivšu djecu, takozvane – odrasle*, a objavljena je u ediciji *Suvremena proza*.

Urednica knjige je **Marina Balažev** koja je u pogovoru ocijenila kako je u stvaralaštvu ovdašnjih Hrvata, a napose književnosti za djecu, Pendelj »ugodno osvježanje i, dakako, potreba«.

Po njezinim riječima, pitanja koja autor ovom pričom otvara mogli bismo nazvati egzistencijalnim. »Tako život, smrt, smisao postojanja – nalaze svoje mjesto u poglavljima *Školjke* prikazani kroz avanture školjke i njenih prijatelja te, upravo zbog toga, oslobođeni težine koja se često vezuje uz ovakvu tematiku. Lakoća rečenice i događaji

iz svakodnevice kojima se prezentiraju ta velika životna pitanja, oslobođeni su banalnosti zbog duboko humane poruke i stava kao i nepresušnog optimizma koji izvire iz stranica teksta«, zapisala je Balažev.

Ako ste mislili da ste prestari za bajke, dopustite da vam bajku ispriča jedna školjka, navodi se u pogovoru knjige. »Bit će to bajka o životu i o njegovim glavnim dilemama, a prije svega, bit će to bajka o ljubavi. Šećući kroz morske dubine upoznat ćete se s jednom osobitom školjkom i njenim prijateljima. Vidjet će te da, iako je svijet ispod površine mora različit, problemi koji muče njegove stanovnike vrlo su slični našima. Knjiga se odlikuje dubokom humanom porukom, vjerom u ljude i napose vjerom u mogućnost boljeg svijeta i sve to iz usta jedne školjke koja govori ljudski jezik!« zapisala je Marina Balažev.

Miroslav Pendelj rođen je 1956. godine u Vukovaru. Autor je šest TV scenarija, jednoga scenarija za kratki igrani film. Radio je kao koscenarist na jednom dugometražnom igranom filmu. Snimljeno je i izvedeno preko četrdeset njegovih radijskih dramskih tekstova, pretežito u žanru komedije i tekstova za djecu.

D. B. P.



## Kalendari

Četvru godinu za redom u produkciji profesionalnih hrvatskih ustanova i institucija u Srbiji (Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, NIU *Hrvatska riječ* i Hrvatskog nacionalnog vijeća) izrađen je kalendar koji tematizira neki segment života ove zajednice. Prve dvije godine (2012., 2013.) bio je to kalendar s fotografijama i biografijama istaknutih Hrvata i Hrvatice u Vojvodini na području umjetnosti, znanosti, politike, religije, sporta... Prošlogodišnje izdanje kalendara bilo je posvećeno topografiji naše zajednice, a ovogodišnje (naslovljeno *Živa baština*) u fokus stavlja nematerijalnu kulturnu baštinu Hrvata u Vojvodini.

Kalendari su naši svakodnevni pratitelji i vodiči tijekom 365 dana. »Konzultiramo« se s njima ujutro, prije obveza, ili navečer, planirajući sutrašnji dan. A osim ove uloge, kalendar ovdašnjih Hrvata nas svojim vizualnim i tekstualnim sadržajima, makar i na kratko, svakodnevno podsjeti ili upozna s djelićem ostavštine naših pretходnika, s nekim komadićem našeg kulturnog koda. Za neke takvi poticaji mogu značiti i poziv na konkretnu akciju kako bi u svojim lokalnim, ili pak širim okvirima, dali doprinos osnaživanju tzv. *kulture sjećanja*.

Još jedan je pozitivni aspekt ovih kalendara. Bez obzira na temu, oni nam daju jednu vrstu cjelovite slike, obrađujući sadržaje vezane uz sve regionalne i subetničke sastavnice hrvatstva u pokrajini.

Kalendar za ovu godinu nije zidni već stolni, a bavi se nematerijalnom baštinom: prikazani su jezik i dijalekti, govori i toponimika, usmena književnost svih vrsta, folklorno stvaralaštvo s područja glazbe, plesa, predaje, igara, obreda, običaja, kao i ostale tradicionalne pučke vrednote, te tradicijska umijeća i obrti. Tema je to o kojoj je bilo riječi i na ovogodišnjem Forumu hrvatskih manjina u Zagrebu, a jedan od zaključka toga skupa glasi: predložimo sustavno identificiranje, evidentiranje, dokumentiranje i stručnu obradu kulturne baštine hrvatskih manjina.

Na važnost ovog dijela naše baštine ne treba posebno ukazivati. Naime, poznato je da se nematerijalna baština prenosi iz generacije u generaciju te da, kao takva, pruža osjećaj identiteta i kontinuiteta.

D. B. P.

## PRIVATIZACIJA MEDIJA U SRIJEMU

# Protivljenje privatizaciji lokalnih radija

*Ožujak je presudan i tada će se konačno znati što će biti s lokalnim radijskim postajama*



Nikola Vidić

Među 502 državna poduzeća, Agencija za privatizaciju oglasila je i prodaju tri medijske kuće s područja Srijema. Više od stotine zaposlenih u još tri neprivatizirane informativne kuće u vlasništvu lokalnih samouprave, čeka privatizaciju i to: Radio-televizija Stara Pazova, Radio Šid i Radio Indija. Kako ističe Nezavisno udruženje novinara Srbije, od 80 pisama o zainteresiranosti za privatizaciju 50 medija, pristiglih na javni poziv Agencije za privatizaciju, tek desetak njih su poslale medijske kuće ili novinari. Ponudu za Radio Šid Agenciji za privatizaciju uputila su dva pravna i fizička lica, Sremska televizija sa sjedištem u Šidu koja ima licencu za regionalno emitiranje programa, a drugo pravno lice koje je zainteresirano za kupovinu RTV Indija je *Proniks* d. o. o. za konsalting i investicije, Novi Sad. O fizičkim licima zainteresiranim za kupovinu Radio Šida nema bližih podataka, dok

je za privatizaciju Radio televizije Stara Pazova interes pokazalo jedno pravno i fizičko lice, Radio Srem d. o. o. Ruma i **Vladan Kostić**.

## NE PRODAVATI RADIO

Od kako je najavljeno donošenje Zakona o privatizaciji svih medijskih kuća u Srbiji čiji su osnivač lokalne samouprave i država, u Radio Šidu su isticali određene razloge zbog kojih bi prodaja ove medijske kuće, bila neprihvatljiva i neracionalna za općinu Šid, zaposlene i građane. Na jednoj od sjednica skupštine općine Šid, održanoj u siječnju prošle godine, vijećnici su podržali zahtjev Radio Šida da se ova medijska kuća izuzme iz prodaje. Iako je na toj sjednici donesen zaključak da se od Republike i Pokrajine i Agencije za privatizaciju traži izmjena propisa, tako što bi se iz obavezne privatizacije izuzeli mediji koji emitiraju programe na jezicima nacionalnih manjina, do toga nije došlo: »Dobili smo službene dopise od predstavnika nacionalnih manjina koje traže da se suprotstavimo privatizaciji, jer novi vlasnik neće imati obvezu emitirati programe na jezicima nacionalnih manjina. Nitko ne misli da je zakonski prijedlog loš, samo smatramo da u više nacionalnim sredinama treba ostaviti radio stanice da rade na dosadašnji način«, rekao je tada na sjednici skupštine predsjednik općine Šid **Nikola Vasić**.

## TRADICIJA

Program na Radio Šidu emitira se punih 45 godina. Danas je u Radio Šidu zaposleno 25 ljudi, 24 na neodređeno i jedan radnik na određeno vrijeme, koji sa zebljom čekaju dan kada će se znati sudbina tog javnog poduzeća i naravno, njihova egzistencija. Osim informativnog programa, Radio Šid posjeduje kablovsko distributivni sustav kojim se osigurava distribucija 50 zemaljskih i satelitskih kanala. Iako se vodi kao javno poduzeće, uvođenjem kablovske mreže, ovo poduzeće je samostalno jer su radnici na taj način uspjeli na neki način sami sebe izdržavati: »Novac koji su zaposleni uložili u razvoj ovog poduzeća, kako bi mogli sami sebe izdržavati i ne ovisiti od općinskog proračuna, privatizacijom gubi svoj značaj i sve što je godinama rađeno, 'pada u vodu'. Taj novac je mogao biti potrošen na dohotke, odmomore, reprezentacije, ali novi zakon o informiranju i privatizaciji je takav i protiv toga se ne može. Ipak se nadamo da ćemo donošenjem određenih podzakonskih akata na nekim narednim skupštinskim zasjedanjima uspjati nešto izmijeniti«, ističe direktor Radio Šida **Nikola Vidić**. Kako navodi, razlozi protiv privatizacije su brojni. Prije svega sam podatak da posle privatizacije dosadašnjih 57 medija u Srbiji oni više ne postoje, govori više od svega: »Onaj tko bude kupio Radio Šid, pretežiti interes će mu biti kablovska mreža



odnosno ono što donosi novac. Svjesni smo da mi ovdje u Šidu ne možemo živjeti od propagandnog programa. Sredina je mala, gospodarstvo u rasulu i jedini način financiranja je kablovska televizija. Također, u pitanju je sudbina 25 zaposlenih radnika. Svi su oni starosti do 50 godina i vjerojatno će ostati bez posla. I pored toga što Zakon kaže da onaj tko kupi radio mora nastaviti emitirati istu programsku shemu u narednih pet godina, a pri tome posebno mislim na programe na jezicima nacionalnih manjina, nitko ne garantira da će taj program biti isti kao i do sada. On jednostavno može pustiti samo glazbu, što nije dovoljno i smatram da će mnogi u ovoj našoj višenacionalnoj sredini, biti uskraćeni za nešto što su desetljećima naučili imati – program na materinjem jeziku«, ističe Vidić.

## PRIVATNIM MEDIJIMA VIŠE NOVCA

Razloga protiv privatizacije lokalnih medija je mnogo. A





kako direktor Radio Šida navodi, isto mišljenje imaju i direktori ostalih lokalnih medija u Srijemu s kojima je stalno u kontaktu. Kako kaže, sredstva koja se iz općinskog proračuna izdvajaju za rad, konkretno Radio Šida, daleko su manja nego što uzimaju ostali privatni mediji: »Sredstva koja se našem radiju odobre

## PROGRAM NA VIŠE JEZIKA

Vijećnici šidske skupštine su na jednoj od sjednica zatražili da se nađe pravno rješenje na dobrobit svih građana Šida i okolice, koji se informiraju putem ovog medija. Tada je posebno ukazano na problem koji bi privatizacijom ovog medija mogao nastati kod informiranja nacionalnih manjina s obzirom da se na Radio Šidu emitira osim srpskog i program na slovačkom i rusinskom jeziku, a prema riječima direktora Radio Šida Nikole Vidića, u planu je i uvođenje emitiranja programa i na hrvatskom jeziku.

iz općinskog proračuna, ne realiziraju se ni 30 posto, a privatnim medijima 100 posto, što je još jedan od važnih razloga zbog kojeg se mi protivimo privatizaciji«, kaže Nikola Vidić. Ovlaštena kuća procijenila je imovinu Radio Šid na 17.000 eura što je prema direktorovim riječima, jako malo. Kablovska mreža nije uknjižena, a prostor u kojem je trenutno radio postaja je vlasništvo općine Šid i sve su to razlozi zbog kojih je cijena jako niska: »Moj dojam je da su procjeniteljske kuće dobile instrukcije da što manje procjene vrijednost, kako bi se što prije privatizirali. Prema pismima namjera, postoji 4 zainteresirana kupca, a kada se i oni suoče s činjenicom da prostorije u kojima mi radimo nisu uknjižene kao i kompletna tehnika, nisam siguran da će tko biti zainteresiran. U slučaju da se nitko ne javi na tender postoji opcija da se akcije podijele zaposlenima, ali pod ovakvim okolnostima, osobno ne bih sudjelovao u tome«, kaže Nikola Vidić. Kao najbolje rješenje direktor navodi da Radio Šid ostane ovakav kakav je sada, kako bi i dalje informirao građanstvo o svim aktualnostima u regiji. Iako je Zakon donesen i mora se postupiti prema njemu, ističe da se sa samo malo dobre volje može sve riješiti...

Suzana Darabašić

## ČEKAJU LI OPĆINU APATIN IZVANREDNI IZBORI?

# Sjednica Savjeta MZ Sonta u znaku nezadovoljstva naprednjaka

Na koncu svake kalendarske godine sumiraju se dojmovi, svode računi i utvrđuje se je li i koliko, godina na izmaku bila uspješna. Nekoliko dana prije isteka 2014. održana je 11. sjednica Savjeta MZ Sonta. Već na početku, u dopuni dnevnoga reda, dopredsjednik Savjeta **Dragan Radojević** (SNS) dao je neopozivu ostavku na ovu dužnost. Iako je sudjelovao na manje od polovice održanih sjednica, u kratkom obrazloženju ostavke naveo je da njegova očekivanja glede rada nisu ispunjena, te da su članovi SNS-a podzastupljeni u Komisijama. »Moja želja je bila da se mi, članovi SNS-a, aktivno uključimo u rad Savjeta i tako doprinesemo napretku našega sela. Nije bilo suradnje s SNS-om, koja je na vlasti. Trebamo iskoristiti sve mogućnosti, a do daljnjega, u svima glasovanjima ćemo biti uzdržani po direktivama središnjice naše stranke«, rekao je, među ostalim, u usmenom obrazloženju ostavke. Na mjesto Radojevića većinom glasova je izabran **Tomislav Siladić** (SPS). Dan nakon sjednice Savjeta na vidnim mjestima u selu istaknuti su plakati s logom SNS-a i pozivom *Pokrenimo Sontu*. I na posljednjoj sjednici Skupštine općine Apatin, iako su do tada bili u širokoj koaliciji stranaka na vlasti, zastupnici iz redova SNS-a glasovali su protiv mnogih usvojenih odluka, među kojima je i općinski proračun za 2015. godinu. Tako su potvrdili politički zaokret u odnosu na prethodno razdoblje, odnosno konačno se profilirali kao oporba. Poslije sjednice izdali su i priopćenje OO SNS Apatin, u kojem govore o katastrofalnom postotku neuposlenosti, nedomaćinskom poslovanju, neracionalnom trošenju novca građana u općini i o drugim problemima koji se »guraju pod tepih«. Pritom nisu ponudili rješenja, već samo borbu za izvanredne izbore. Poslije ovih atipičnih aktivnosti u lokalnom političkom miljeu, žitelji općine Apatin pitaju se jesu li slijedeći na listi općina predviđenih za prekomponiranje vlasti.

I. A.

## Božićni koncert u Petrovaradinu

Na božićnom koncertu Srijemske biskupije koji je održan na svetkovinu Bogojavljenja, 6. siječnja, u crkvi sv. Jurja u Petrovaradinu, srijemski biskup **Đuro Gašparović** zaželio je svima sretan Božić i blagoslovljenu novu godinu. Istu čestitku uputio je i vjernicima koji slave Božić po julijanskom kalendaru.



Srijemska biskupija organizirala je susret *Božićne pjesme i običaji* u Srijemu na kojem su sudionici koncerta slušateljima pružili bogat i stilski raznolik sadržaj. Sudjelovali su pjevači, svirači, orguljaši, zborovi i recitatori, koji su se predstavili igrokazima, božićnim pjesmama i običajima svojih predaka. Izvedene su pjesme i kompozicije tradicionalnih narodnih obrada, ali i poznatih skladatelja.

Sudjelovale su župe iz Srijemskih Karlovaca, Petrovaradina, Surčina, Šida, Sota, Morovića, Gibarca, Kukujevaca, te Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo *Jelačić* iz Petrovaradina s tamburaškim orkestrom pod ravnanjem **Stevana Moše** i mješovitim zborom pod ravnanjem prof. **Vesne Kesić Krsmanović** i *VIS Tekije* iz Petrovaradina. Izvođači su bila djeca, mladi, odrasli i stari, koji su duhovno obogatili posjetitelje. Koncert je izravno prenosio Radio Marija.

Na kraju koncerta biskup Gašparović se zahvalio svima sudionicima, a završetak susreta protekao je u zajedništvu i veselju u prostorijama Biskupskog ordinarijata i Centra za mlade Srijema.

T. M.

## Nastavljena obnova crkve u Stanišiću



Na crkvi posvećenoj Imenu blažene Djevice Marije u Stanišiću koja ove godine obilježava 200 godina od kako je podignuta, nastavljani su radovi na restauraciji koji su započeli prije par godina.

Po predračunu za kompletnu obnovu je potrebno 16 milijuna dinara od kojih je ove godine osigurano 3 milijuna i odlučeno da će se iskoristiti za obnovu tornja. Naime, učvrstit će se pozicija dotrajalog zvonika, te obnoviti prozori na njemu koji su propali i oštećeni pa ne predstavljaju prepreku golubovima koji prljaju unutrašnjost. Osim navedenog, konstrukcija ugrožava sigurnost vjernika pa je sanacija hitno potrebna i u posljednji moment se započelo s realizacijom. Ujedno će se obnoviti i sat za koji će se zauzeti poznati seoski urar **György Kurta**, dok su se mlađi vjernici obvezali da će preuzeti na sebe navijanje sata na svakih dvanaest sati. Novčana sredstva za obnovu osigurana su i ovoga puta iz proračuna Pokrajine. Naime, crkva je 2009. dobila pet stotina tisuća dinara što je utrošeno na obnovu kriptе koja se nalazi pod centralnim oltarom crkve, u kojoj je sahranjeno trinaest članova baronske obitelji **Redl**, koja je podigla crkvu te 2011., uz potporu općine Sombor tri stotine tisuća dinara za osvjetljenje istih. **Etelka Pekter**, istaknuta članica zajednice zauzela se za obnovu i koordinira radovima uz svesrdnu pomoć svih vjernika. Napominje da ih je u Stanišiću oko šest stotina, i da su svjesni svoje malobrojnosti, ali unatoč tome mole za pomoć kod svih nadležnih institucija kako bi se divno zdanje doma Božjega sačuvalo od devastacije te plamen vječnog svjetla ostao goriti u njemu još dugo, dugo.

Ž. Zelić

## Dani biskupa Ivana Antunovića

Na blagdan krštenja Gospodinova, 11. siječnja, u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske služena je svečana sveta misa o 126. obljetnici smrti i 200 obljetnici od rođenja biskupa **Ivana Antunovića**. Misno slavlje uz koncelebraciju braće svećenika predvodio je katedralni župnik mons. **Stjepan Beretić**, predsjednik Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović*. U prigodnoj homiliji mons. Beretić je istakao veliki značaj, djelo i rad biskupa Antunovića te je naglasio kako i danas u Subotičkoj biskupiji ima puno ljudi koji rade i nastavljaju djelo biskupa Antunovića.

U sklopu *Dana biskupa Antunovića* organizira se dvadeset i treći *Razgovor* koji će biti održan danas, 16. siječnja, s početkom u 19 sati u dvorani Hrvatskog kulturnog centra *Bunjevačko kolo*. Tema ovogodišnjeg *Razgovora* je *Djeca iz rastavljenih brakova i obitelji: njihova opterećenja i njihovi brakovi i obitelji*. Predavač na ovu temu bit će prof. dr. sc. **Pero Aračić** s Osječkog sveučilišta koji je autor brojnih članaka iz područja pastoralne telogije, voditelj i član međunarodnog projekta vezanih uz pastoralnu teologiju, organizator, voditelj te aktivni sudionik brojnih domaćih i međunarodnih skupova.

Ž. V.



## VIJESTI

## Zlatna krunica

Molitva *Zlatne krunice* započela je na blagdan Sveta tri kralja (6. siječnja). Brojne obitelji koje su se i ove godine okupile u zajedništvu utječu se Gospi u zagovor. Molitva ove pobožnosti traje sve do Marina (2. veljače) te svi koji žele mogu početi u krugu svoje obitelji ili organizirano s drugim obiteljima.

## Molitvena osmina

Molitvena osmina za jedinstvo kršćana započinje u nedjelju 18. siječnja i traje do 25. siječnja.

## Sveti Vinko

Blagdan Svetog Vinka, đakona i mučenika koji je rođen u III. stoljeću obilježavamo 22. siječnja, na dan njegove smrti. Sveti Vinko umro je mučeničkom smrću 304. ili 305. godine. Mrtvo su mu tijelo izložili lešinarima, koje je prema predaji obranio gavran. Zatim su mu tijelo bacili u more, ali je isplivalo na obalu. Kršćani su ga pokopali na današnjem Rtu svetog Vinka u južnom Portugalu. Vinogradari osobito slave ovaj blagdan. Toga se dana blagoslivlja vinograd i tim činom započinju sezonski radovi.

## Blagdan Sv. Pavla

Obraćanje svetoga Pavla, zaštitnika Subotičke biskupije koji slavimo 25. siječnja bit će proslavljen u subotičkoj katedrali bazilici dvojezičnom biskupskom svetom misom u 18 sati. Istoga dana se slavi i proštenje u sjemenišnoj kapeli sv. Pavla u biskupijskoj klasičnoj gimnaziji *Paulinum*. Sveta misa je u 10 sati.



Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Često, u različitim životnim prilikama tražimo Gospodina, želimo njegovu pomoć, a kada je ne iskusimo u obliku uslišenja naših molitava žalimo se kako nam je dalek. No, je li to traganje za Bogom? Ogleda li se u tome naša bliskost s njim, ili Bog od nas želi nešto drugo, nešto drugačije?

## BITI KRISTOV UČENIK

Evangelje nam spominje dvojicu Ivanovih učenika koji kreću za Isusom (usp. Iv 1, 35-42). Ali, Isus kada opazi da idu za njim upita ih »Što tražite?« (Iv 1, 38). Tim pitanjem preispituje njihove nakane, kao i nakane onih koji ga traže do današnjeg dana. Zašto ljudi danas traže Isusa? Razlozi su različiti, a među njima mnogo je krivih. Neki ga traže samo kao pomoć u ovozemaljskim problemima, žele od njega da poput nekog »čarobnog štapića« otkloni od njih muku i nevolju, neki ga traže iz navike, uvriježenih običaja, a ima i onih koji ga ne traže, čini im se da im on sada nije potreban, potražiti će ga kasnije. I još je mnogo krivih razloga za traženje Krista, Spasitelja. No, ono zašto se istinski treba tražiti Krista otkrivanju nam učenici iz spomenutog evanđeoskog ulomka: »Rabbi, što znači: Učitelju, gdje stanuješ?« (Iv 1, 39). Prije svega oni ga nazivaju učiteljem, time izražavaju želju biti njegovi učenici, učiti od njega. Ali, Isus nije poput drugih učitelja. Svaka škola ili

# Prihvatiti Božju blizinu

tečaj u kojima nas poučavaju neki učitelji ima svoje trajanje. Jednoga dana, kada se dostigne određeni stupanj znanja i škola završava, a učenici uz malo više truda mogu dostići svoga učitelja te i sami postati učitelji. S Isusom je drugačije. On je učitelj vjere i života iz vjere, u njegovu se školi ide cijeli život, a učenik ga nikada ne može dostići, niti može poučavati ono što nas on poučava. Cjeloživotno učenje od Isusa, ulaganje truda i napora u mijenjanje sebe, u ljubav i žrtvu, rezultat će nagradom u vječnosti. Učenici pitaju Isusa gdje stanuje, zapravo se žele s njim prisnije povezati, ne samo na razini učenik-učitelj. Prisno povezivanje Isus traži od svih nas. On traži cijelo naše srce, sve. Jedino se tako može biti njegov učenik. Kod njega nema dobar ili loš, niti onaj koji malo jeste malo nije. Kod njega samo ima jesam li ili nisam njegov učenik. Ako jesam onda se cijelim svojim bićem dajem da prihvatim i živim ono što me poučava, trudim se ako odmah ne uspijem i nikada ne odustajem.

## SLUŠATI GOSPODINA

U Prvoj knjizi o Samuelu opisano je kako Bog poziva Samuela dok je još bio dječak (usp. 1Sam 3, 1-21). Samuel nije shvatio da ga Bog poziva, pa ga je u to uputio svećenik Eli i rekao mu kako se na Božji poziv odgovara. Odgovor je: »Govori, Gospodine, sluga tvoj sluša« (1Sam 3, 9). Ovakvim odgovorom Samuel se stavio u službu Božju, a Pismo nam govori da je od tog trenutka Bog bio s njime. Bog želi biti uz svakog čovjeka i zato ga poziva, nudi mu svoju blizinu. Ali, Bog je dobar, poštu-

je čovjekovu slobodnu volju, pa ga ne želi prisiljavati. On nudi, a čovjek slobodno prihvaća ili odbija. Prihvatiti Božju blizinu ne znači samo tražiti njegovu pomoć i stavljati ga u svoju službu, već upravo suprotno, mi se moramo staviti u njegovu službu. Služiti Bogu u ovom svijetu znači, prije svega, ne dopustiti svijetu da nas zavede svojim ispraznim ponudama i površnim zadovoljstvima, koja u vječnosti nemaju nikakvu vrijednost, nego u srcu stalno nositi »govori Gospodine« za Boga, Stvoritelja i Spasitelja svoga. Isto tako znači da tamo gdje nas je Bog stavio, kroz slušanje njegovog poziva i poslušnost njegovoj riječi, vršimo odgovorno ulogu koja nam je namijenjena na ovom svijetu, ulogu oca, majke, brata, sestre, liječnika, učitelja, majstora... da svoj svjetovni život ne ispraznimo od duhovnog, od Boga, nego da u svim našim dužnostima, ali i odmorima, ostavimo mjesto za njega, da u svakom trenutku prihvatimo njegovu ponudu da nam bude blizu.

U vjerskom životu sve je to povezano i u jedno spojeno. Učiti od Isusa, slijediti ga, služiti Bogu i njegovu kraljevstvu ovdje na zemlji te i drugima Boga donositi. Iako se u našim sredinama gotovo svi smatraju vjernicima, većina njih zapravo Boga ne poznaje. Na Isusovim učenicima je da im ga donesu, kao što je Andrija, pošto je upoznao Isusa i bio s njim, otišao po svoga brata Šimuna (usp. Iv 1, 41-42). Prihvatiti Isusa i njegovu blizinu tako znači i činiti dobra djela, svjedočiti i naviještiti Krista ovom svijetu, koji je sve manje kršćanski, sve je od Boga udaljeniji, a Bog želi biti svima blizu.

Mila Markov Španović

# NOSIM SEBE SA SOBOM U SEBI



suвременa  
poezija



## HRVATI U BEOGRADU (II. DIO)

Piše: dr. sc. Mario Bara

# Dolazak isusovaca

Dubrovčani su 1612. godine doveli isusovce, dok su se bosanski katolici i dalje oslanjali na franjevce. Predstavnici isusovaca **Bartol Kašić** (1575. – 1650.), pisac prve hrvatske gramatike, prevoditelj *Biblije* i *Rituala rimskoga* i **Stjepan Szini** kao papinski vizitatori preobučeni u dubrovačke trgovce su potkraj jeseni 1612. godine obišli katolike u Beogradu. U to vrijeme u Beogradu je obitavalo više stotina katolika, među kojima većina iz Bosne te Dubrovnika. Dubrovčana je u prvoj polovici stoljeća bilo oko 350, a u drugoj polovici im se broj smanjio na oko 150. Tijekom boravka u Beogradu Kašić je napisao duhovno djelo *Perivoj od Dještva*, a svoj put i doživljaje opisao je u autobiografiji. Zbog velikog pomanjkanja svećenika u turskim krajevima i poraznog stanja katolika Kašić je tražio da se u Beogradu osnuje gimnazija za njihovu izobrazbu. Već sljedeći isusovci, pod vodstvom **Stjepana Szinija**, Mađara, i **Martina de Bonisa**, Šibenčanina, osnovali su i vodili prvu gimnaziju u Beogradu za 32 učenika. Njezino djelovanje pomagali su dubrovački trgovci. Gimnazija je djelovala do 1623., a od tada se spominje kao škola kršćanskoga nauka u isusovačkoj rezidenciji. Namjera turskih vlasti 1632. godine bila je da se isusovcima oduzme rezidencija i kapela. Zadnji u tom razdoblju bio je **Jakov Tugolin**, kojega su 1632. Turci protjerali iz Beograda pa s njegovim odlaskom prestaje djelovati škola.

## SUKOBI BEOGRADSKIH KATOLIKA

Razdor među beogradskim katolicima predstavljala je crkva sv. Petra. U njoj su bosanski franjevci



Crtež osmanskog Beograda nastao između 1602. i 1606.

tradicionalno služili kao kapelani, ali su na njeno korištenje pretenzirali novopridošli isusovci. Nju su Dubrovčani preko prizrenskog biskupa sa sjedištem u Beogradu Petra Katića (1618. – 1621.) oduzeli franjevcima i predali ju (1618.) isusovcima, koji su je jedno vrijeme posluživali. Crkvu je 1627. godine preuzeo smederevski biskup s rezidencijom u Beogradu fra **Albert Rendić**, podrijetlom Dubrovčanin. Njegovo postavljanje za biskupa bio je pokušaj stvaranja specifične misionarske hijerarhije u područjima pod turskom vlašću, uz direktno upravljanje iz Rima, ali taj pokušaj je doživio sudbinu kao i druge inicijative iste vrste. Takva nastojanja samo su rezultirala ozbiljnim sukobima s bosanskim franjevcima. Preuzimanjem crkve od biskupa Alberta Rendića nju počinju posluživati dva dubrovačka franjevca koje su u to vrijeme doveli Dubrovčani. Bosanski katolici su zbog toga sebi uredili drugu kapelu u jednoj kući koju je za tu svrhu darovala Bosanska Provincija. Interese bosanskih trgovaca zastupao je fra **Pavlo Papić**, koji je pred kraj svog boravka u Beogradu (1629.) došao u sukob s nekima od njih.

Vremenom je ovaj sukob izašao iz isključivo crkvenih okvira i prebacio se u beskompromisno nadmetanje dviju trgovačkih kolonija. U sukobe beogradskih katolika uplitali su se i turske vlasti. Sultan je pod lobiranjem Dubrovčana prvo presudio da crkva pripadne njima. Brojčani omjeri bili su na strani Bosanaca kojih je prema nekim navodima 1633. godine bilo oko 1.500, ali je politički utjecaj Dubrovčana bio veći. Zasiurno je taj brojčani omjer utjecao na sukobe oko prevlasti nad crkvom.

## USPJEH FRANJEVACA

Turske vlasti su kasnije (1632.) odredile da se isusovcima zaplijeni kuća i njihova kapela. Međutim, kako su se isusovci zadržali u Beogradu prema nekim podacima sve do 1651. čini se da su omeli izvršenje odluke mitom. Franjevce je u tom sporu podupirao skradinski biskup (administrator Bosanske Provincije) fra **Tomo Ivković**. Kompromis između Dubrovčana i Bosanaca, odnosno isusovaca i franjevaca postignut je 1643. godine. Međutim, pravi pobjednici bili su predstavnici turske

vlasti koji su desetljećima iz ovog sukoba izvlačili ogromne količine novaca. Franjevci su ostvarili daljnji uspjeh 1647. godine, kad je *Kongregacije za propagandu vjere*, uz podršku Austrije po prvi puta imenovala franjevca Bosne Srebrene fra **Marina Ibršimovića** s naslovom smederevskog biskupa i za beogradskog biskupa i apostolskog vikara za Ugarsku. Papa je potvrdio ovaj prijedlog, pa je fra Marin Ibršimović postao prvi biskup obnovljene Beogradske biskupije. Time su ionako utjecajni bosanski franjevci, zahvaljujući svojoj brojnosti, financijskoj snazi i dobrim odnosima s turskim vlastima, postigli poziciju najvišeg misionarskog autoriteta pod turskom vlašću. Ibršimović je 1649. u Beogradu krizmao 2001 osobu, a u nedalekom selu Višnjici još 14 osoba. **Matej Benlić**, bio je sljedeći beogradski biskup (1651. – 1674.) koji je stanovao samo povremeno u Beogradu, a većinu vremena u Velikoj, u Slavoniji. Bio je rođenjem iz Banja Luke, odakle je potjecalo i više bosanskih trgovaca u Beogradu. Pišući 1659. godine Kongregaciji u Rim o prilikama u beogradskoj biskupiji Benlić je naveo da je bilo ukupno 940 katolika, od toga 132 kuće Bosanaca i 31 kuća Dubrovčana koje su imale ukupno 840 katolika te, kako piše, još 100 »drugih« katolika. Postojala je jedna katolička crkva u kojoj su služila dvojica franjevaca. O crkvi su se brinuli dubrovački, a o svećenicima dubrovački i bosanski trgovci zajedno. Istodobno, nedaleko Beograda, u Višnjici živjelo je još 100 katolika. Biskup Matej Benlić je u Beogradu još u dva navrata podijelio svetu potvrdu, 1664. i 1669. godine.

(Preuzeto sa sajta Hrvatskog nacionalnog vijeća)

# Promina izgleda i uloge božićnjaka

**B**ožićnjak je kulturno blago bunjevački Hrvata poznato i s one strane kraja granica u kojem žive. Otkad se počeo širiti na velik glas sve je više čeljadi koji se kane dičiti njegovim izgledom i porukom. Kako će izgledati božićnjak o tom nema pravila, pa ga po svojoj volji prave i ona čeljad koja o njemu jedva štogod zna. Zato smo svidoci pokaza pa i opisa božićnjaka onakim kakim nije bio u vrijeme dok su ga pravile i njim se dičile naše reduše, ponajprija salašarke.

## TAL NAŠI PRIDAKA

Sve češća pojava pokaza el opisa božićnjaka onakim kakim ga nismo talovali od naši pridaka, nametnila je nakanu članovima Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović* (skr. *I. Antunović*) i redušama koje ga prave, da u cilju očuvanja ugleda zajedno opišu izgled i odrede bit opisa božićnjaka. Sve šta se opiše el na njemu drugačije pokaže, a izvan okvira je spominjanog opisa izgleda i bliti, neće se smatrat izvornim, starovinskim božićnjakom talom od naši pridaka.

To ne znači da i dalje druga čeljad neće smit praviti i dičiti se božićnjakom hotimice el nehotice u čemu drugačijim od onog kakog niguje i širi *I. Antunović*.

Moće se ko i do sad praviti izložba sjednani božićnjaka i pravoslavni slavski kolača, zajedno pokaz s božićnim pecivom drugog naroda, moće se pisat da je moglo bit okićen mačkom, da čobanin oko vrata nosi pulina (kera), da je on kriv i dr. neznanja el čak hotimična oskrnavljenja – al to *I. Antunović* neće ocinit valjanim.

Društvo *I. Antunović* će ukazivat na iskrivljen pokaz božićnjaka i suprotstaviti se zgledanjem



Božićnjaci na izložbi

el čak i javnom osudom oskrnavljenja naše svetinje: pokaz obrednog peciva, božićnog obiteljskog oltara, betlema prid kojim je u Božićnom vremenu obitelj s gostima blagovala i slavila rođenje Isusa.

## IZLOŽBA U ZAGREBU

Na suprotstavljanje na prominu značaja božićnjaka potiče 11. o.m. zatvorena Izložba slika od slame i božićnjaci u Etnografskom muzeju u Zagrebu. Članovima *I. Antunovića* nedokučiva je tajna kako je izvrnut dogovor članova *I. Antunovića* s članovima Društva vojvodanskih i podunavskih Hrvata iz Zagreba, za lanjsku adventsku izložbu božićnjaka u Zagrebu i pokazni nauk kako se pravi božićnjak.

Odjedared se prid izložbu počeo oglasom dičiti HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta kao organizator puta znatiželjnim gledačima izložbe u Zagrebu. Obavist je zaokružena da su se našem dogovoru o izložbi božićnjaka u Etnografskom muzeju na prvom mistu javili tzv. inicijatori izlož-

be *Matija Gubec* i Galerija prve kolonije naive u tehnici slame, Tavankut i onda su naređani oni koji su osmislili i dogovorili izložbu. Raspitivali smo se čudnoj promini izložbe u *I. Antunoviću* i u Društvu vojvodanskih i podunavskih Hrvata, svudan smo naišli na mûk tj. niko ništa ne zna el nije tío kazat. Tajna je slikovita s kukavičinim jajima npr. u šljukinom gnjizdu: zna se čija su jaja, al koja ih je tica snela to je tajna. Tako je i u ovom slučaju zna se učinio: nije N. N. već Cuculus c.

Brez nagađanja volili bi znat:

\* ko je zapovidio da se od udivanjene izložbe božićnjaka, brez pitanja pridnjaka *I. Antunovića*, napravi sjednana izložba slike od slame i božićnjaci?

\* Lipo bi bilo da se protumači šta je zajedničko božićnjacima s njevom etnološkom, teološkom i sociološkom porukom i pokazanim slikama od slame, od koji su nakaradne slike na pozivnici HKPD *Matija Gubec* (ocina povišničara umjetnosti).

\* Kad je već Etnografski muzej ustupio vridno misto za slike od slame, lipo bi bilo da

su puku i osobito stručnjacima pokazane vridnije slike od slame od pokazani slika, npr: *Križni put Kate Rogić i Marije Ivković-Ivandečić* i dr. koje po ocini stručnjaka nadmašuju izložene slike od slame.

\* U tekstu opisa božićnjaka ima tzv. materijalni grešaka: božićnjak se nije okruživo pletenicom, vinci... već oplescom (oplesac); mećale su se ružice: svudan jednako, koliko i zašto?; nije bilo nebeskih tila, uvijek jedno tilo; nisu se mećali vlati pšenice već: hrvatski: klas pšenice = bunjevački: vlat žita; nuz bure se hamade (skoro) uvijek pokazivala i evenka, znak da je bure s vinom itd.

Gledači su ostali uskraćeni za tačniji opis božićnjaka, a najviše fali opis šta je njegova blit – zato je i odnet na izložbu.

Ovaj opis su potakli članovi *I. Antunovića* i vodeće reduše pravljenje i pokaza pravljenja božićnjaka. Ako kogod nakani odgovoriti na prigovor, a s tematskog pride na osobno područje, nek se ne paštri jel je odgovor poznat unaprid.



SUBOTICA 1925. GODINE

Priredio: Dražen Prčić

# Nekoliko crtica koje oslikavaju gradski život

Kako je izgledala Subotica prije 90 godina pokušat ćemo dočarati fotografijom iz tog vremena i relevantnim povijesnim, arhivskim podacima. Najbolji sugovornik ove priče o fotografiji je profesor **Stevan Mačković**, ravnatelj subotičkog gradskog arhiva.

»Od samih početaka *povarošivanja*, izrastanja u gradsko naselje, od polovice XVIII. stoljeća, Suboticu odlikuju neke osobine koje se kao konstanta protežu maltene sve do danas. Jedna od njih je i vrlo specifičan teritorijalni raspored populacije. U 1925. godini, približno polovica se nalazila u užem gradu, s naznakama karakteristika građanskog sloja, a druga polovica po okolnim mjestima i salašima, s osobinama i karakteristikama bližim stanovništvu sela. U cjelini mora se govoriti o relativnoj zaostalosti u oblasti gradsko komunalne infrastrukture. Dovoljno je samo reći da Subotica u čitavom međuratnom razdoblju nije dobila javnu vodo-vodnu mrežu, opskrba je vršena s javnih arteških i privatnih bunara, kanalizacija je bila izgrađena samo u manjoj dužini, a i ta je bila dobrim dijelom otvorenog tipa, većina putova je bila bez kamenog kolovoza (kaldrme) ili asfaltnog sloja, to jest bili su to tzv. ljetni putovi, zimi gotovo neupotrebljivi zbog blata, javna rasvjeta je pokrivala samo manji dio centra grada. Upravo samo taj dio, oko monumentalne Gradske kuće, odavao je sliku i dojam grada, tu su bile koncentrirane zgrade javnih ustanova, kuće i palače bogatih građana, trgovačke i druge radnje, tu je bila tramvajska pruga, ulice kao i popločani trotoari. Već samo nekoliko blokova dalje od tog blještavog reprezentativnog dijela bile su skromne kuće od naboja siromašnijih Subotičana.



Periferija je još više sličila selu, kako po tipu nastambi, tako i po odsustvu infrastrukture, s blatnjavim ulicama bez ikakve rasvjete. Možda i u tim činjenicama treba tražiti i korijene raspostranjenog označavanja Subotice kao najvećeg europskog sela«, pojašnjava Mačković i nastavlja kratku povijesnu priču iz 1925. godine

## VLAST

Na čelu Subotice nalazio se gradski načelnik (gradonačelnik). Pored njega do 1931. godine postoji mjesto Velikog župana, kao izravnog predstavnika centralnih vlasti. Gradsko izvršno tijelo vlasti bio je Senat. Predstavničko tijelo je bila Skupština ili Prošireni senat. On se popunjavao odlukama centralnih beogradskih vlasti – dekretima o imenovanjima, gradski zastupnici su obično postavljeni u skladu s načelima vladajućih političkih snaga u trenutnoj državnoj izvršnoj vlasti.

Najvažnije funkcije vlasti obavljali su 1925. godine **Dragoslav Đorđević** kao Veliki župan, **Albe Malagurski** je bio gradonačelnik, podgradonačelnik **Aleksandar Rajčić**, a zatim dr. **Matija Evetović**. Funkciju

Velikog bilježnika imao je **Frano Vukić**, gradski odvjetnik je bio dr. **Kalor (Dragutin) Stipić**, gradski arhitekt **Kosta Petrović**.

## RIMOKATOLIČKA CRKVA

U okvirima Rimokatoličke crkve, te 1925. godine djelovale su u gradu sljedeće župe: Sv. Tereze (25.480 duša), Sv. Roka (14.653), Sv. Đurđa (10.950), Sv. Mihajla (13.500), a na pustarama u Staroj Torini (7.249), Tavankutu (8.362), Žedniku (8.025), Bikovu (3.400).

## ŠKOLSTVO

U Subotici je djelovala mreža prosvjetnih ustanova, vrtića, osnovnih škola, srednjih škola, stručnih i općih, te Pravni fakultet. Osnovne škole su pratile raspored stanovništva, te ih je bilo i po vanjskom dijelu teritorija grada. Takva je bila i organizacija školskih nadležnih tijela. Postojala je školska uprava za unutarnji i vanjski dio. U užem gradu je bilo 25 školskih zgrada, a u vanjskom 57. Kroničan problem je bio da nisu sva djeca – školski obveznici pohađali nastavu. Postotak one djece koja ne idu redovito u škole se kretao do 30 posto a zavisio

je i od sezone poljskih radova, godišnjeg doba, trenutačnog stanja putova i dr.

Zaživjela je i jedna nova škola, osnovana je Ženska gimnazija na adresi Vilsonova 38. Inicijativu za njeno otvorenje, pored upravitelja postojeće mješovite Gimnazije – profesora **Ivana Vojnića Tunića**, pokrenuli su i građani koji se obraćaju Senatu svojom molbom 9. srpnja 1925. Potpise na nju je stavilo ukupno 45 građana. Ukaz o otvorenju četverorazredne ženske gimnazije donesen je već 15. srpnja. 1925. Za ravnatelja nove školske ustanove je postavljen dr. Matija Evetović.

## HRVATSKE UDRUGE

»Za dalji kulturni rad u hrvatskom duhu na ovim prostorima, posebno je značajno bilo osnivanje Hrvatskog pjevačkog društva *Neven* 2. svibnja 1925. godine. To je izazvalo oštre napade prorežimskog tiska u kojima se nova udruga optužuje za političku propagandu, rad po nalogu iz Zagreba u smjeru koji kreiraju braća **Radić**, a novoizabrano vodstvo dr. **Kataneca** i **Jankača** nazivaju kuferasima. Tjelovježbačka i nacionalna organizacija *Hrvatskog sokola* zaživjela je nekoliko mjeseci kasnije 25. rujna 1925. godine. Slična je bila i *Hrvatska katolička orlica* u Subotici koja je utemeljena iste godine. Predsjednice su bile **Zlata Vrbanjac** i **Marija Cingderić**, a tajnica **Marija Čović**, koja se poslije osobito istaknula u križarskom pokretu. Vježbale su u istim prostorijama kao i članovi *Hrvatskoga katoličkoga orla* i s tom su organizacijom usko surađivale«, zaključuje na koncu ove priče iz 1925. godine naš sugovornik, Stevan Mačković, ravnatelj Subotičkog gradskog arhiva.

## Zašto? Kako? Molim?

### Tko je izumio skije?

Vrijeme je zimovanja i raznih zimskih sportova, no jeste li se ikada upitali tko je izumio skije? Odakle potječu? Evo zanimljivih odgovora.

Zapravo, koliko god tražili gotovo je nemoguće utvrditi kada su skije nastale i tko ih je izumio. Rekli bi da su skije stare koliko i čovjek. Lovci s daskama na nogama prikazani su i na slikama u špiljama još iz kamenog doba. Sa sigurnošću možemo reći da su počeci skijanja, ovoga kojega mi poznajemo vezani uz nordijske zemlje.



Prema jednoj Norveškoj legendi, korijeni skijanja sežu još u 8000 g. prije Krista kada se dogodila invazija na zemlje Skandinavije od strane »ljudi na skijama«. Najstarije sačuvane skije koje potječu iz 2500-te godine prije Krista nađene su na području današnje Švedske. Tadašnje skije bile su široke i teške. Umjesto dva štapa koristio se samo jedan koji je služio za odgurivanje.

Skije kakve danas poznajemo, uske, duge i s dva štapa nastale su tek sredinom XIX. stoljeća, a izumio ih je Norvežanin **Sondre Norheim**. On ih je suzio, dodao



još jedan štap, na njih je postavio i vezove za petu što je omogućilo lakše manevriranje. Slijedeći značajniji izum pojavio se tek 100 godina kasnije. Bili su to vezovi koji odvajaju skiju od noge u ključnim trenucima, tj. prilikom pada skijaša. Drvene skije tada su zamijenjene aluminijskim, a desetak godina kasnije plastičnim.

Skijanje kao sport također se razvio u Norveškoj, no ubrzo se proširilo na cijeli svijet. Prva disciplina bilo je trčanje na skijama, koje je nazvano *nordijsko skijanje*. Na Alpama se razvila druga disciplina brzog spuštanja niz planinu, *alpsko skijanje*. Postepeno su nastajali različiti skijaški sportovi koji koriste različite tehnike skijanja i različite oblike skija. No, do danas se sačuvala osnovna podjela na nordijske i alpske discipline, a izgled skija i štapova mijenjao se samo u nijansama.



**S**ve i svašta da poleti dječja mašta naziv je nove knjige **Nedeljke A. Šarčević** u kojoj možete zaista pronaći sve i svašta, a ako se udubite u čitanje može vam i mašta poletjeti. Pitate se gdje? Odgovor ćete dobiti u knjizi. Evo nekoliko prijedloga: S pjesmama i pričama, kao i zanimljivim pitalicama možete poletjeti među čudne zvijerke, među neobične rano-raniocce, u žablje klape, na nježni cvijet i čudan svijet...

A priče što na bajke slič, kako je rekla teta Nedeljka, nisu baš kao bajke jer među njima ima i onih stvarnih koje su se zaista dogodile pa čak i one iz života spisateljice.

#### PRVE TRI KNJIGE

Nije loše znati da je ova knjiga četvrta koju je napisala teta Nedeljka Šarčević. Prva knjiga je izdana 1995. godine pod naslovom *Što bi bilo, kad bi*

bilo koja je, kako je rekla naša sugovornica, sasvim spontano nastala. Sigurna sam da neki od vas imaju ovu knjigu, točnije vaši roditelji, sjetite se samo one *Šuška nešto* ili *Moja lutka*.

Druga po redu knjiga *Disnotor i prelo* izašla je 2007. godine i posvećena je zimskim običajima, a drugo izdanje ove knjige 2009. godine kada je izašla i knjiga *Zimske mirakule*.

#### INSPIRACIJA

O tome kako pronalazi inspiraciju, teta Nedeljka je rekla: »Neki puta je dovoljna sitnica da se pokrene inspiracija i onda uglavnom odmah napišem cijelu pjesmu od početka do kraja. Zatim ostavim da stihovi odmore i nakon izvjesnog vremena radim ispravke, ako ih ima. Ne razmišljam hoće li biti u rimi, to jednostavno samo dođe. Na kraju sve bude tečno, glatko, a to djeca najviše vole«, rekla je Nedeljka





Šarčević i odala nam jednu malu tajnu: uvijek sa sobom nosi olovku i papir, jer kako kaže, nikad ne zna kad će joj doći da zapiše koji stih.

### KNJIGA, MAŠTA, SVAŠTA...

Knjiga koju predstavljamo je tiskana u boji na A4 formatu, tvrdih je korica s mekom prednjom stranicom, pisana je na hrvatskom jeziku, a ispunjena je prekrasnim ilustracijama koje je uradila **Divna Lulić Jovčić**. Knjigu je izdala *Hrvatska čitaonica*. Na kraju knjige imate i jednu pjesmicu koja je uglazbljena na

stihove *Mnoge su želje*, te oni koji znaju svirati mogu čuti kako ona zvuči.

Na ovoj knjizi se radilo dugo, ali teta Nedeljka nije odustajala od svoje vizije i zamisli, hvala joj na tome jer sada imamo divnu knjigu koju svima toplo preporučam. Moram još nešto reći, ali neka ostane među nama, tijekom razgovora teta Nedeljka mi je

rekla da to još nije sve, da ona nije stala s pisanjem niti s idejama, a najbitnije joj je da knjiga dođe do vas djece, do vaših ruku.

Informacije za sve one koji žele imati ovu knjigu: može se nabaviti u *Hrvatskoj čitaonici*, u *Suvenirnici* u Subotici (ispod Gradske kuće) u knjižari *Danilo Kiš* i osobno kod teta Nedeljke Šarčević.



# **PETAK** **16.1.2015.**



06:40 Najava  
06:55 Dobro jutro, Hrvatska  
07:00 Vijesti  
07:05 Dobro jutro, Hrvatska  
08:00 Vijesti  
09:20 Hanna, slušaj svoje srce - telenovela  
10:10 Ta divna Francuska: Francuska Gvajana, dokumentarna serija  
11:05 Dr. Oz, talk show  
12:00 Dnevnik 1  
12:25 Boja strasti, telenovela  
13:10 Svaki dan dobar dan: Napokon svoja (R)  
13:40 Labirint  
14:25 Riječ i život  
14:55 Pozitivno  
15:20 Kulturna baština  
15:35 Znanstveni krugovi  
16:00 Što vas žulja?  
16:30 Regionalni dnevnik  
17:00 Vijesti u 17  
18:03 Stipe u gostima, humoristična serija  
18:37 Iza ekrana  
19:00 Javna stvar  
19:30 Dnevnik 2  
20:10 Ciklus James Bond: Špijun koji me volio, britansko-američki film  
22:15 Noćna kavana  
23:15 Sramota, australsko-južnoafrički film - Filmski maraton  
01:10 Opasna metoda, britansko-njemačko-kanadsko-švicarski film - Filmski maraton  
02:45 Kanjon osame, američki film - Filmski maraton (R)  
04:05 Svaki dan dobar dan: Napokon svoja (R)  
04:35 Riječ i život  
05:05 Što vas žulja?  
05:35 Hrvatska uživo  
06:15 Sve će biti dobro



06:30 Najava  
06:35 Dječja farma, crtana serija  
06:58 Najava  
07:00 Juhuhu  
08:58 Najava  
09:00 Školski sat: Dizajn i ulica  
09:30 Puni krug  
09:50 Degrassi, serija za mlade  
10:25 Wengen: Svjetski skijaški kup (M) - superkombinacija, prijenos  
11:45 Phil Spencer - Tajni agent za nekretnine, dokumentarna serija

12:35 Ubojstvo, napisala je  
13:20 Jela na žaru Darrena Robertsona, dokumentarna serija  
13:45 Tea Mamut  
13:55 Wengen: Svjetski skijaški kup (M) - superkombinacija, prijenos  
14:40 Kanjon osame, američki film (R)  
16:00 Školski sat: Dizajn i ulica  
16:30 Puni krug  
16:45 Juhuhu  
17:45 Briljanteen  
18:30 Glee, serija  
19:13 Da, ministre, humoristična serija  
19:43 Jela na žaru Darrena Robertsona, dokumentarna serija  
20:10 Zagrebfest 2015., prijenos  
22:13 Umorstva u Midsomeru, serija  
23:46 Zločinački umovi, serija  
00:36 Povratak u rodni grad, serija  
01:26 Ubojstva u visokom društvu, australski film  
03:01 Phil Spencer - Tajni agent za nekretnine, dokumentarna serija  
03:48 Noćni glazbeni program



06:40 RTL Danas, (R)  
07:05 Timon i Pumbaa, animirana serija  
07:55 Aladdin, animirana serija  
08:20 Tenkai vitezovi, animirana serija  
08:45 TV prodaja  
09:00 Najveći hrvatski misteriji, talk show  
09:50 TV prodaja  
10:05 Vatre ivanjske, dramska serija (R)  
11:10 Vatre ivanjske, dramska serija (R)  
12:25 Agent Cody Banks 2, igrani film, obiteljski (R)  
14:10 Idiot u uniformi, igrani film, komedija  
16:00 RTL Vijesti  
16:20 Vrijeme je za rukomet: SP - Katar 2015., emisija uživo iz studija  
17:00 SP u rukometu: Tunis - Hrvatska, prijenos 1. poluvremena  
17:45 SP u rukometu: Tunis - Hrvatska, prijenos 2. poluvremena  
18:30 Vrijeme je za rukomet: SP - Katar 2015., emisija uživo iz studija  
19:00 RTL Danas  
19:45 Vrlo zapetljana priča, igrani film, animirani  
21:30 Svemoguća Evan, igrani film, komedija

23:10 Početak kraja, film, (R)  
01:20 Astro show, emisija uživo  
02:20 RTL Danas, (R)  
02:45 Kraj programa

# **SUBOTA** **17.1.2015.**



07:05 Najava  
07:17 Putem europskih fondova  
07:35 Tulsa, američki film - ciklus klasičnog vesterna  
09:10 Normalan život  
10:00 Kućni ljubimci  
10:30 Subotom ujutro  
12:00 Dnevnik 1  
12:25 Veterani mira  
13:10 Duhovni izazovi  
13:45 Prizma  
14:30 Kulturna baština: 14:55 Wild Girl, američki film  
16:23 Potrošački kod  
17:00 Vijesti u 17  
17:20 Snaga volje  
18:05 Manjinski mozaik: Ljudi mora  
18:25 Lijepom našom: Sv. Ivan Zelina  
19:30 Dnevnik 2  
20:05 LOTO 7/39  
20:11 The Voice - Najljepši glas Hrvatske  
21:46 Martovske ide, američki film  
23:46 Kuća snova, američko-kanadski film - Filmski maraton  
01:16 Tulsa, američki film - Filmski maraton  
02:46 Subotom ujutro  
04:01 Duhovni izazovi  
04:31 Veterani mira  
05:16 Vijesti iz kulture  
05:23 Prizma  
06:08 Lijepom našom: Sv. Ivan Zelina



06:30 Najava  
06:35 Dječja farma, crtana serija  
06:58 Najava  
07:00 Juhuhu  
09:35 Film za djecu - strani  
11:50 Lidijina kuhinja, dokumentarna serija  
12:25 Wengen: Svjetski skijaški kup (M) - spust, prijenos  
13:50 Vrtlarska godina  
14:25 Ciklus James Bond: Špijun koji me volio, britansko-američki film  
16:25 Garaža: Rolin Humes  
16:54 Najava  
16:55 Kod budućnosti (R)  
17:20 Noćna kavana  
18:05 Subotom ujutro

19:30 Lidijina kuhinja, dokumentarna serija  
20:05 Pravila privlačnosti, američki film  
21:40 Tko je Dayani Cristal?, dokumentarni film  
23:10 Ples po rubu, serija  
00:40 Večer s Joolsom Hollandom  
01:40 Vrtlarska godina, dokumentarna serija  
02:10 Noćni glazbeni program



06:40 RTL Danas, (R)  
07:05 Timon i Pumbaa, animirana serija  
07:55 Aladdin, animirana serija  
08:20 Tenkai vitezovi, animirana serija  
08:45 TV prodaja  
09:00 Najveći hrvatski misteriji, talk show  
09:50 TV prodaja  
10:05 Vatre ivanjske, dramska serija (R)  
11:10 Vatre ivanjske, dramska serija (R)  
12:25 Agent Cody Banks 2, igrani film, obiteljski (R)  
14:10 Idiot u uniformi, igrani film, komedija  
16:00 RTL Vijesti  
16:20 Vrijeme je za rukomet: SP - Katar 2015., emisija uživo iz studija  
17:00 SP u rukometu: Tunis - Hrvatska, prijenos 1. poluvremena  
17:45 SP u rukometu: Tunis - Hrvatska, prijenos 2. poluvremena  
18:30 Vrijeme je za rukomet: SP - Katar 2015., emisija uživo iz studija  
19:00 RTL Danas  
19:45 Vrlo zapetljana priča, igrani film, animirani  
21:30 Svemoguća Evan, igrani film, komedija  
23:10 Početak kraja, film, (R)  
01:20 Astro show, emisija uživo  
02:20 RTL Danas, (R)  
02:45 Kraj programa

# **NEDJELJA** **18.1.2015.**



07:18 Najava  
07:32 Klasika mundi: Gala iz Berlina 2014. - Menahem Pressler i Berlinska filharmonija pod ravnanjem Sir Simona Rattlea (2. dio)  
08:20 Diamond Head, američki film - Zlatna kinoteka

10:10 Press klub  
11:00 Velečasni Brown, serija  
12:00 Dnevnik 1  
12:30 Plodovi zemlje  
13:25 Split: More  
14:00 Nedjeljom u dva  
15:05 Mir i dobro  
15:30 Gospodin Selfridge, serija  
16:30 Volim Hrvatsku  
17:45 The Voice - Najljepši glas Hrvatske  
19:30 Dnevnik 2  
20:05 LOTO 6/45  
20:15 Holding, hrvatski film  
22:05 Damin Gambit: Nevenka Petković Sobjeslavski  
23:00 Lovci na natprirodno, serija  
23:45 Diamond Dead, američki film - Zlatna kinoteka  
01:30 Press klub  
02:15 Nedjeljom u dva  
03:15 Damin Gambit: Nevenka Petković Sobjeslavski  
03:55 Mir i dobro  
04:20 Skica za portret  
04:40 Vijesti iz kulture  
04:47 Plodovi zemlje  
05:37 Split: More  
06:07 Reprizni program



06:30 Najava  
06:35 Dječja farma, crtana serija  
06:58 Najava  
07:00 Juhuhu  
09:00 Crtani film  
09:30 Pozitivno  
09:55 Wengen: Svjetski skijaški kup (M) - slalom, prijenos 1. vožnje  
10:50 Portret crkve i mjesta  
11:00 Gradište (kod Županje): Misa, prijenos  
12:00 Biblija  
12:55 Wengen: Svjetski skijaški kup (M) - slalom, prijenos 2. vožnje  
13:50 Rock the House, američki film  
15:15 Kruh i peciva Paula Hollywooda, dokumentarna serija (R)  
16:00 Olimp  
16:45 Košarka, PH: Split - Zagreb, prijenos  
18:35 Čudnovate zgode iz prirode, dokumentarna serija  
20:00 Zvezdani ratovi Epizoda IV: Nova nada, američki film  
22:10 Gorko-slatki život, korejski film  
00:05 Koncerti pop i rock glazbe  
01:35 Rock the House, američki film  
03:00 Noćni glazbeni program





**U tri riječi - SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

ЈКП "Суботичке пијаци"  
Szabadkai Piacok KKV  
JKP "Subotičke tržnice"



[www.supijace.co.rs](http://www.supijace.co.rs)

**Pretplatite se!**
**Uz popust od 20%**

**TUZEMSTVO**

☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara

☐ 1 godina = 2.000 dinara

**INOZEMSTVO**

☐ 6 mjeseci = 40 EURA

☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

**HRVATSKARIJEČ**

Ime i prezime: \_\_\_\_\_

Ulica i broj: \_\_\_\_\_

Mjesto i zemlja: \_\_\_\_\_

Telefon i e-mail: \_\_\_\_\_

**Hrvatska riječ u PDF-u**  
**Pretplata na internetsko izdanje tjednika**

\* Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje  
 \* Inozemstvo: 10 eura godišnje

**Nalog otvorite na: [www.hrvatskarijec.rs/pretplata](http://www.hrvatskarijec.rs/pretplata)**

SWIFT: VBUBRS 22  
 VOJVOĐANSKA BANKA  
 AD MS FIL. SUBOTICA  
 IBAN: RS35355000000200292421  
 NIU Hrvatska riječ,  
 Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:  
 NIU »Hrvatska riječ«,  
 Trg cara Jovana Nenada 15/II,  
 24000 Subotica  
 Uplatu izvršiti na broj žiro računa  
 355-1023208-69

# SVE NA JEDNOM MJESTU



ЈЕДНО КОМУНАЛНО ПРЕДУЗЕЋЕ "ПОГРЕБНО"  
 ЈАВНО КОМУНАЛНО ПОДУЗЕЋЕ "ПОГРЕБНО"  
 TETMETKÉZESI KOMMUNÁLIS KÖZVÁLLALAT SZABADKA

## JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

[WWW.POGREBNO.RS](http://WWW.POGREBNO.RS)

**KONTAKT TELEFON**  
 ZA DETALJNIJE INFORMACIJE  
**+381(24) 66 55 44**  
 DEŽURSTVO 0-24 SATA

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE



06.30 RTL Danas, (R)  
 06.55 Timon i Pumbaa, animirana serija (R)  
 07.45 Aladdin, animirana serija (R)  
 08.10 Tenkai vitezovi, animirana serija  
 08.35 TV prodaja  
 08.50 Vatre ivanjske, dramska serija (R)  
 09.50 Vatre ivanjske, dramska serija (R)  
 10.50 TV prodaja  
 11.05 Idiot u uniformi, igrani film, komedija (R)  
 12.45 TV prodaja  
 13.00 Vrlo zapetljana priča, igrani film, animirani (R)  
 14.45 Svemoguću Evan, igrani film, komedija (R)  
 16.30 RTL Vijesti, informativna emisija  
 16.50 SP u rukometu: Njemačka - Rusija, prijenos 1. poluvremena  
 17.45 SP u rukometu: Njemačka - Rusija, prijenos 2. poluvremena  
 18.30 RTL Danas,  
 19.00 Pet na pet, kviz  
 19.50 Priča o mišu zvanom Despero, igrani film, animirani  
 21.30 Sahara, igrani film, avanturistički  
 23.45 CSI: Miami, kriminalistička serija  
 00.35 CSI: Miami, kriminalistička serija  
 01.30 Astro show, emisija uživo  
 02.30 RTL Danas, (R)  
 02.55 Kraj programa

## PONEDJELJAK 19.1.2015.



06:40 Najava  
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska  
 07:00 Vijesti  
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska  
 08:00 Vijesti  
 09:20 Hanna, slušaj svoje srce - telenovela  
 10:10 Ta divna Francuska, dokumentarna serija  
 11:05 Dr. Oz, talk show  
 12:00 Dnevnik 1  
 12:25 Boja strasti, telenovela  
 13:10 Treća dob  
 13:40 Split: More  
 14:10 Jezik za svakoga  
 14:25 Društvena mreža  
 15:35 Glas domovine  
 16:00 Što vas žulja?  
 16:30 Regionalni dnevnik  
 17:00 Vijesti u 17

18:02 Stipe u gostima, humoristična serija  
 18:37 Potjera  
 19:30 Dnevnik 2  
 20:10 Glas naroda, humoristična serija  
 20:43 Adam i Eva, dokumentarna serija  
 21:15 Poslovna zona  
 21:45 Najava  
 21:50 Otvoreno  
 22:35 Dobra žena  
 23:30 Drugi format  
 00:15 Ciklus filmova Michaela Winterbottoma: The Look of Love, britanski film  
 01:55 Društvena mreža  
 03:00 Glas naroda, humoristična serija  
 03:30 Drugi format:  
 04:10 Vijesti iz kulture  
 04:17 Jezik za svakoga  
 04:24 Što vas žulja?  
 04:54 Hrvatska uživo  
 05:34 Sve će biti dobro



06:30 Najava  
 06:35 Crtani film/serija  
 06:58 Najava  
 07:00 Juhuhu  
 09:00 Školski sat  
 09:30 Znanost za djecu  
 09:50 Serija za djecu - strana  
 10:40 Briljanteen  
 11:20 Na obalama Irske: Belfast i sjever, dokumentarna serija  
 12:15 Phil Spencer - Tajni agent za nekretnine  
 13:05 Ubojstvo, napisala je  
 13:50 Jela na žaru Darrena Robertsona  
 14:20 Trail to Hope Rose, američki film  
 16:00 Školski sat  
 16:30 Znanost za djecu  
 17:45 RECI, info teen magazin  
 18:15 Dječja usta  
 18:30 Glee, serija  
 19:15 Da, ministre, humoristična serija  
 19:45 Jela na žaru Darrena Robertsona  
 20:15 Šlep Šou  
 21:05 Motel Bates, serija  
 21:50 Daleki rođaci II, francuski film - ciklus francuskih kometija  
 23:50 Zakon i red: Odjel za žrtve  
 00:35 Sestra Jackie  
 01:05 Šlep Šou  
 01:50 Phil Spencer - Tajni agent za nekretnine  
 02:40 Noćni glazbeni program



06.55 RTL Danas, (R)  
 07.35 Virus attack  
 07.55 Tenkai vitezovi  
 08.20 Pomorska ophodnja, (R)  
 09.10 TV prodaja  
 09.25 Pomorska ophodnja, (R)  
 10.20 TV prodaja  
 10.35 Hitna služba, serija (R)  
 11.30 Pomorska ophodnja, serija  
 12.20 TV prodaja  
 12.35 Pomorska ophodnja  
 13.30 Hitna služba, serija  
 14.20 Priča o mišu zvanom Despero, film, (R)  
 16.00 RTL Vijesti  
 16.20 Vrijeme je za rukomet: SP - Katar 2015., emisija uživo iz studija  
 17.00 SP u rukometu: Hrvatska - Iran, prijenos 1. poluvremena  
 17.45 SP u rukometu: Hrvatska - Iran, prijenos 2. poluvremena  
 18.30 Vrijeme je za rukomet: SP - Katar 2015., emisija uživo iz studija  
 19.15 RTL Danas  
 19.45 Uхвати Bingo ritam, glazbeno-natjecateljski show uživo  
 21.30 Dr. House, serija  
 22.25 RTL Vijesti  
 22.45 Kosti, serija  
 23.35 Heroji iz strasti, serija  
 00.25 Kosti, serija (R)  
 01.15 Astro show, (R)  
 02.15 RTL Danas  
 02.40 Kraj programa

## UTORAK 20.1.2015.



06:55 Dobro jutro, Hrvatska  
 07:00 Vijesti  
 09:20 Hanna, slušaj svoje srce  
 10:10 Ta divna Francuska, dokumentarna serija  
 11:05 Dr. Oz, talk show  
 12:00 Dnevnik 1  
 12:25 Boja strasti, telenovela  
 13:10 Svaki dan dobar dan  
 13:40 Poslovna zona  
 14:10 Jezik za svakoga  
 14:25 Društvena mreža  
 15:35 Turistička klasa  
 16:00 Što vas žulja?  
 16:30 Regionalni dnevnik  
 17:00 Vijesti u 17  
 18:02 Stipe u gostima  
 18:37 Potjera  
 19:30 Dnevnik 2  
 20:10 Piramida  
 21:15 Pogledi: Sama si je kriva, dokumentarni film  
 22:10 Otvoreno  
 22:55 Dobra žena  
 23:55 Glorija, snimka kazališne predstave

01:25 Svaki dan dobar dan  
 01:55 Društvena mreža  
 03:00 Turistička klasa  
 03:25 Reprizni program  
 04:25 Vijesti iz kulture  
 04:32 Jezik za svakoga  
 04:41 Što vas žulja?  
 05:11 Hrvatska uživo  
 05:51 Sve će biti dobro



06:30 Najava  
 06:35 Crtani film/serija  
 06:58 Najava  
 07:00 Juhuhu  
 09:00 Školski sat  
 09:30 Umjetnost za djecu (glazbena i likovna kultura za djecu)  
 09:50 Serija za djecu - strana  
 10:40 RECI, info teen magazin  
 11:07 Dječja usta  
 11:20 Pet rajskih otoka, dokumentarna serija  
 12:15 Phil Spencer - Tajni agent za nekretnine  
 13:05 Ubojstvo, napisala je  
 13:50 Jela na žaru Darrena Robertsona  
 14:20 Night of the Wolf, američki film  
 16:00 Školski sat  
 16:30 Umjetnost za djecu (glazbena i likovna kultura za djecu)  
 18:32 Glee, serija  
 19:17 Da, ministre, humoristična serija  
 19:47 Jela na žaru Darrena Robertsona  
 20:14 Generacija Y: Temperamenti  
 20:43 Nedjeljom ujutro, subotom navečer  
 21:15 Motel Bates, serija  
 22:05 Ljubav i čast, američki film  
 23:50 Zakon i red: Odjel za žrtve  
 00:35 Sestra Jackie  
 01:05 Nedjeljom ujutro, subotom navečer  
 01:30 Phil Spencer - Tajni agent za nekretnine  
 02:20 Noćni glazbeni program



07.30 RTL Danas, (R)  
 07.55 Virus attack  
 08.10 Tenkai vitezovi  
 08.35 Pomorska ophodnja, akcijska serija (R)  
 09.45 Pomorska ophodnja, akcijska serija (R)  
 10.50 Hitna služba, serija (R)  
 11.45 Pomorska ophodnja  
 12.55 Pomorska ophodnja  
 13.50 Hitna služba, serija  
 14.45 Gore od najgorog, igrani

film, komedija  
 16.30 RTL Vijesti  
 16.50 SP u rukometu: Poljska - Rusija, prijenos 1. poluvremena  
 17.45 SP u rukometu: Poljska - Rusija, prijenos 2. poluvremena  
 18.30 RTL Danas  
 19.00 SP u rukometu: Francuska - Island, prijenos 1. poluvremena  
 19.45 SP u rukometu: Francuska - Island, prijenos 2. poluvremena  
 20.30 Savršena meta, film, triler  
 22.45 Dr. House, dramska serija  
 23.40 RTL Vijesti  
 00.00 Kosti, serija  
 00.50 Heroji iz strasti, serija  
 01.40 Kosti, serija (R)  
 02.30 Astro show, emisija uživo  
 03.30 RTL Danas, (R)  
 03.55 Kraj programa

## SRIJEDA 21.1.2015.



06:55 Dobro jutro, Hrvatska  
 07:00 Vijesti  
 09:20 Hanna, slušaj svoje srce  
 10:10 Ta divna Francuska  
 11:05 Dr. Oz, talk show  
 12:00 Dnevnik 1  
 12:25 Boja strasti, telenovela  
 13:10 Svaki dan dobar dan  
 13:40 Potrošački kod  
 14:10 Jezik za svakoga  
 14:25 Društvena mreža  
 15:35 Eko zona  
 16:00 Što vas žulja?  
 16:30 Regionalni dnevnik  
 17:00 Vijesti u 17  
 18:02 Stipe u gostima  
 18:37 Potjera  
 19:30 Dnevnik 2  
 20:05 LOTO 7/39  
 20:15 Ribolov u Hrvatskoj - vode Slavonije, dokumentarni film  
 21:15 Paralele - europski magazin  
 22:50 Dobra žena  
 23:50 Hannah Arendt, njemačko-izraelsko-luksemburško-francuski film - Kino Europa  
 01:40 Svaki dan dobar dan  
 02:10 Društvena mreža  
 02:25 Društvena mreža - Pogledi: Sama si je kriva, dokumentarni film  
 03:15 Reprizni program  
 04:32 Jezik za svakoga  
 04:42 Što vas žulja?  
 05:12 Hrvatska uživo  
 05:52 Sve će biti dobro





06:30 Najava	06:45 RTL Danas, (R)
06:35 Crtani film/serija	07:15 Virus attack
06:58 Najava	07:30 Tenkai vitezovi
07:00 Juhuhu	07:55 Pomorska ophodnja, (R)
09:00 Školski sat	08:50 TV prodaja
09:30 Školski sport	09:05 Pomorska ophodnja, (R)
09:50 Serija za djecu - strana	11:05 Pomorska ophodnja
10:40 Generacija Y:	12:15 Pomorska ophodnja
Temperamenti	13:10 Hitna služba, serija
11:07 Dokumentarna	14:00 Bumerang, film, komedija
emisija/film - kratka forma	16:00 RTL Vijesti
(Napravljeno po mjeri)	16:20 Vrijeme je za rukomet:
11:20 Pet rajskih otoka, (R)	SP - Katar 2015., emisija
12:15 Phil Spencer - Tajni agent	uživo iz studija
za nekretnine	17:00 SP u rukometu:
13:05 Ubojstvo, napisala je	Makedonija - Hrvatska,
13:50 Jela na žaru Darrena	prijenos 1. poluvremena
Robertsona	17:45 SP u rukometu:
14:20 Out of the Woods (Zov	Makedonija - Hrvatska,
prirode), američki film	prijenos 2. poluvremena
16:00 Školski sat	18:30 Vrijeme je za rukomet:
16:30 Školski sport	SP - Katar 2015., emisija
17:43 Ni da ni ne: Kriterij upisa	uživo iz studija
u srednje škole	19:15 RTL Danas
18:35 Glee, serija	19:45 Mumija, igrani film,
19:20 Da, ministre	avanturistički
19:50 Jela na žaru Darrena	22:05 Dr. House, dramska serija
Robertsona	22:55 RTL Vijesti, informativna
20:15 Top Gear	emisija
21:10 Motel Bates, serija	23:15 Kost, kriminalistička
22:00 Košarka, Eurocup: Virtus	serija
Roma - Cedevita, snimka	00:05 Heroji iz strasti, dramska
23:45 Zakon i red: Odjel za	serija
žrtve	00:55 Kost, kriminalistička
00:30 Sestra Jackie	serija (R)
01:00 Top Gear	01:45 Astro show, emisija uživo
01:50 Phil Spencer - Tajni agent	02:45 RTL Danas, informativna
za nekretnine	emisija (R)
02:40 Noćni glazbeni program	03:10 Kraj programa



**ČETVRTAK**  
**22.1.2015.**



06:40 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
09:20 Hanna, slušaj svoje srce - telenovela
10:10 Ta divna Francuska, dokumentarna serija
11:05 Dr. Oz, talk show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Boja strasti, telenovela
13:10 Svaki dan dobar dan
13:40 Paralele - europski magazin
14:25 Društvena mreža
15:30 Babina Bilka, emisija pučke i predajne kulture
16:00 Što vas žulja?
16:30 Regionalni dnevnik
17:00 Vijesti u 17
18:02 Stipe u gostima, humoristična serija
18:37 Potjera
19:30 Dnevnik 2
20:10 Večer na 8. katu
21:05 Labirint
21:55 Otvoreno
22:40 Dobra žena
23:30 Pola ure kulture
00:15 Svaki dan dobar dan
00:45 Društvena mreža
01:45 Reprizni program
04:25 Vijesti iz kulture
04:32 Jezik za svakoga
04:42 Što vas žulja?
05:12 Hrvatska uživo
05:52 Sve će biti dobro, telenovela



06:30 Najava
06:35 Crtani film/serija
06:58 Najava
07:00 Juhuhu
09:00 Školski sat
09:30 Kokice
09:50 Serija za djecu - strana
10:30 Ni da ni ne: Kriterij upisa u srednje škole
11:20 Pet rajskih otoka, dokumentarna serija (R)
12:05 Phil Spencer - Tajni agent za nekretnine
12:55 Ubojstvo, napisala je
13:40 Jela na žaru Darrena Robertsona, dokumentarna serija
14:05 Raider of the South Seas, kanadsko-novozelandski film
16:00 Školski sat
16:30 Kokice
17:45 Indeks
18:18 Village Folk
18:30 Glee, serija
19:15 Da, ministre, humoristična serija
19:45 Jela na žaru Darrena Robertsona, dokumentarna serija
20:15 Čudnovate zgode iz prirode, dokumentarna serija
21:10 Motel Bates, serija
22:00 Diamant 13, francuski film
23:45 Zakon i red: Odjel za žrtve
00:30 Sestra Jackie
01:00 Indeks

01:30 Čudnovate zgode iz prirode, dokumentarna serija
02:20 Phil Spencer - Tajni agent za nekretnine
03:10 Noćni glazbeni program



07:20 RTL Danas, (R)
07:45 Virus attack
08:05 Tenkai vitezovi
08:30 Pomorska ophodnja, (R)
09:35 Pomorska ophodnja, (R)
10:45 Hitna služba, serija (R)
11:40 Pomorska ophodnja
12:45 Pomorska ophodnja
13:40 Hitna služba, serija
14:35 Tvoji, moji i naši, igrani film, obiteljska komedija
16:10 Bumerang, igrani film, komedija (R)
16:30 RTL Vijesti
16:45 Bumerang, igrani film, komedija (R)
18:30 RTL Danas
18:50 SP u rukometu: Francuska - Island, prijenos 1. poluvremena
19:45 SP u rukometu: Francuska - Island, prijenos 2. poluvremena
20:30 Izbrisani - TV premijera, film, akcijski triler
22:20 Dr. House, dramska serija
23:15 RTL Vijesti
23:35 Kost, serija
00:25 Heroji iz strasti, serija
01:15 Kost, serija (R)
02:05 Astro show, emisija uživo
03:05 RTL Danas, (R)
03:30 Kraj programa

## HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetnik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

## GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

## ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

## GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom *Glas domovine*, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 13.20 sati.

## PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

### SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00  
Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog *Bolja Srbija* • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija • Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik *Govorimo hrvatski*

### 19.00 - 19.30

• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna glazba (ponedjeljom) • *Na valovima hrvatske glazbene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

### 19.30 - 20.00

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljom) • *Kulturna povijest* (utorkom) • *Znanjem do zdravlja* (srijedom) • *Razmišljanje dopušteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

### 20.00 - 20.30

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljom) • *Aktualije* (utorkom) • *Otvoreni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

### 20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

### SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba  
• 18.15 Vojvođanski tjedan  
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan  
• 19.00 Vjerska emisija, duhovna glazba  
• 20.00 Divni novi svijet  
• 20.55 Odjava programa

### Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana  
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)  
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan  
• 19.30 Putnici kroz vrijeme emisija za djecu Hrvatskoga radija  
• 20.00 Hrvatima izvan domovine - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)  
• 20.55 Odjava programa



104, 4 Mhz

## NAKON ADAPTACIJE PROSTORIJA

# ZKVH na novoj adresi

*Sjedište ustanove je u ulici Laze Mamužića broj 22 u Subotici \* Preseljenju su prethodili radovi na adaptaciji i uređenju prostora*



pletna obrada zidova od skidanja tapeta, popravaka vlažnih dijelova, gletanja i saniranja popucalih stropova do završnog bojanja, obnovljena je kompletna drvena rija, kao i parket, te napravljena dodatna ulazna vrata, osposobljene su postojeće rolete na prozorima, postavljena je kompletno nova instalacija za etažno grijanje na plin, uz ugradnju novog plinskog kotla, postavljena je nova instalacija za električnu energiju, za umrežavanje računalne opreme i za telefonske veze. Također, dvije prostorije koje su prethodnom vlasniku služile za kupaonicu odnosno ostavu, potpuno su preuređene na način da je srušen zid između njih i podignut novi kako bi se dobio manji prostor za toalet i povećao prostor za čajnu kuhinju. Tu je urađena i kompletna vodovodno-kanalizacijska instalacija, kao i grijanje. Te su prostorije također do kraja opremljene odgovarajućom opremom. Na vanjskom dijelu objekta nije rađeno ništa, s obzirom na to da je u relativno dobrom stanju», kaže Dulić Mészáros.

**Z**avod za kulturu vojvođanskih Hrvata preselio se 27. prosinca prošle godine u nove prostorije. Sjedište ove ustanove je sada u ulici Laze Mamužića broj 22 u Subotici, odnosno u drugom dijelu kuće u kojoj je smješteno Hrvatsko nacionalno vijeće.

Preseljenju su prethodili radovi na adaptaciji i uređenju prostora. Za uređenje i adaptaciju prostorija, koje je za potrebe trajnog rješavanja sjedišta Zavoda kupilo Hrvatsko nacionalno vijeće i to sredstvima Grada Zagreba i Vlade Republike Hrvatske u visini od ukupno 60.000 eura, Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje osiguralo je sredstva u visini od oko 2,5 milijuna dinara (oko 20.000 eura), a

dio sredstava osiguran je iz redovitih sredstava Zavoda, tako da je za adaptaciju i uređenje ukupno potrošeno 2.945.000 dinara, kaže administrativno-poslovna tajnica ZKVH-a **Ljiljana Dulić Mészáros**.

»Ove iznose posebno naglašavam budući da su se u javnosti pojavili netočni napisi o utrošku sredstava za sjedište Zavoda, u kojima se javnost obmanjuje da su za ovaj prostor utrošena znatno veća sredstva«, dodaje ona.

## ADAPTACIJA PROSTORIJA

Naša sugovornica ističe kako je prostor bio u prilično zapuštenom i derutnom stanju, te je trebalo obaviti značajne građevinske zahvate. »Obavljena je kom-

## SLUŽBENO OTVORENJE

»Službeno otvorenje i blagoslov prostorija organizirat ćemo kada se do kraja obavi selidba iz starog poslovnog prostora u Harambašićevoj ulici, kao i kada se do kraja smjestimo u ovaj prostor. Naime, za dio naših stvari koji je još u kutijama, ali i za onaj dio koji još nije iseljen odatle, moramo osigurati i određene preduvjete, poput nabave odgovarajućeg namještaja za smještaj knjižnice, osiguravanje prostora za skladište knjiga itd., što planiramo uraditi tijekom ovoga mjeseca. S druge strane, želja nam je da na otvorenju budu nazočni i predstavnici institucija koje su osigurale sredstva za ovaj prostor, pa će i samo otvorenje biti upriličeno kada uspijemo organizirati da se svi oni ovdje okupe na jednom mjestu, što, naravno, ne ovisi samo o našim željama... U svakom slučaju, javnost će biti na vrijeme obaviještena o tom, za nas svakako jako važnom događaju, i svi koji to budu željeli bit će dobrodošli!« kaže Ljiljana Dulić Mészáros.





Prije...



i poslije useljenja

Najveći dio ovih radova izvela je, u roku od 24 dana koji je dala u natječajnoj dokumentaciji, subotička tvrtka *Expres servis d.o.o.*, s kojom je sklopljen ugovor o izvođenju radova i to nakon što je proveden zakonom obvezni postupak javne nabave male vrijednosti. »Izvođenje radova, kao i prethodni postupak natječaja, provedeno je na temelju projekta koji je izradila tvrtka *North Engineering* iz Subotice, i u kojem su do najsitnijih pojedinosti opisani svi potrebni radovi na adaptaciji, kao i potreban materijal. Na kraju ovoga posla možemo reći da smo zadovoljni učinjenim, budući da su svi radovi kvalitetno urađeni sukladno planu i u očekivanom roku«, kaže ona.

### TRAJNO RJEŠENJE

Prelazak u nove poslovne prostorije za ZKVH znači trajno rješavanje pitanja sjedišta te ustanove. »To se pitanje nažalost moralo rješavati na ovaj način, budući da nam AP Vojvodina kao naš osnivač nije mogla ustupiti neki državni prostor, jer u

Subotici ne posjeduje nekretnosti, a Grad Subotica, budući da smo pokrajinska ustanova, nije nam željela izaći ususret i dodijeliti prostor u svojem vlasništvu. No, srećom je naš drugi osnivač – Hrvatsko nacionalno vijeće, našlo način kako da nam osigura stalan prostor za sjedište, te je to u konačnici i realizirano«, kaže naša sugovornica.

Ovaj prostor, iako ne puno veći od prethodnoga, ima drugačiji raspored i kvadraturu pojedinih prostorija, pa će Zavodu za njihove manje manifestacije, poput znanstvenih kolokvija i tribina, biti na raspolaganju nešto veća prostorija od one koju su imali na staroj adresi. »Konačno ćemo imati i dostatan prostor za ustroj i smještaj zavičajne knjižnice, što nam je bila želja od samoga početka djelovanja Zavoda. Dvorište koje dijelimo s Hrvatskim nacionalnim vijećem, a koje je sada odijeljeno zidom, bit će jedinstveni prostor koji kanimo preurediti kako bismo i u njemu tijekom toplih dana mogli održavati

razne priredbe. Ono što u ovom trenutku nedostaje, to je skladišni prostor za knjige, no preuređenjem podrumskih prostorija ili garaže koja se nalazi u dvorištu, nadamo se da ćemo i to riješiti«, pojašnjava Dulić Mészáros.

### DODATNA SREDSTVA

U pogledu financijskog aspekta preseljenja, u proračunu Zavoda, za koji se nadaju da će biti barem na prošlogodišnjoj razini, ostajati će gotovo šest tisuća eura godišnje, budući da više neće morati plaćati najamninu. »To će omogućiti Zavodu

dodatna sredstva za realizaciju programskih sadržaja, odnosno, dodatne aktivnosti vezane uz kulturne događaje, izdavanje publikacija i slično«, navodi ona.

Što se tiče radnog vremena Zavoda, ništa se nije promijenilo. Ono je svakog radnog dana od 8 do 16 sati, s time da je od 9 do 13 sati takozvano uredovno vrijeme za stranke, što znači da u to vrijeme svatko tko je zainteresiran može doći u njihove prostorije bez prethodne najave. Za posjete izvan tog vremena, kako kažu, očekuju prethodni dogovor.

D. B. P.

## POGLED S TRIBINA

## Kauboji

Susretom protiv Austrije u petak, 16. siječnja, započinje za Hrvatsku reprezentaciju Svjetsko rukometno prvenstvo u Kataru. U boj za još jedan vrijedan sportski rezultat, i očekivani plasman među četiri najbolje momčadi rukometnog planeta, izbornik **Slavko Goluža**



odlučio je povesti sljedeće *kauboje*: **Mirko Alilović** (Veszprem), **Filip Ivić** (PPD Zagreb), **Manuel Štrlek** (Kielce), **Ivan Ninčević** (Beşiktaş), **Ivan Čupić** (Kielce), **Zlatko Horvat** (PPD Zagreb), **Igor Vori** (PSG), **Željko Musa** (Kielce), **Ilija Brozović** (PPD Zagreb), **Marko Kopljar** (PSG), **Luka Stepančić** (PPD Zagreb), **Damir Bičanić** (Chambery), **Ivan Slišković** (Celje PL), **Jakov Gojun** (PSG), **Igor Karačić** (Vardar), **Domagoj Duvnjak** (Kiel).

Ždrijeb SP-a svrstao je hrvatsku momčad u skupinu B u kojoj se još nalaze i Makedonija, Tunis, BiH i Iran, i sve osim osvajanja prvoga mjesta u skupnoj fazi natjecanja objektivno se može tretirati kao neuspjeh. Svaki bod je važan, i svaki susret se mora odigrati s maksimalnom koncentracijom i stopostotnim odnosom prema igri. Dvama pobjedama protiv Srbije u dvomeču generalne probe pred nastup na SP-u, kauboji su pokazali dobru formu i punu spremnost za još jedan veliki turnirski izazov.

Momčad koja u svom sastavu ima nekolicinu najboljih svjetskih igrača koji igraju za najbolje europske klubove, uz dugogodišnju pobjedničku reputaciju i tradiciju odličnih plasmana na najvećim natjecanjima, uvijek ima šampionski imperativ. A konkurencija je jaka.

Danska, Francuska, Poljska, Španjolska, Rusija, Švedska, Island, Njemačka, ali i Makedonija, Argentina, Egipat. I svatko može iznenaditi.

Iskustva s prijašnjih natjecanja veliki su nauk i opomena.

Ali velike momčadi igraju najbolje kada najviše treba. Zato su i velike.

Sljedeća dva tjedna će to i dokazati.

D. P.

## KOŠARKA

## Zadar deklasirao Cibonu

Pomalo neočekivano u 17. kolu ABA lige Zadrani su visokim rezultatom svladali *Cibonu* (77:51), nanijevši joj jedan od najtežih poraza od kada se natječe u Regionalnoj košarkaškoj ligi. Treći hrvatski

predstavnik *Cedevita* doživjela je minimalan poraz (56:55) na gostovanju protiv *Metalca*.

Unatoč porazu *Cedevita* je ostala treća, *Cibona* je peta, a *Zadar* je deveti na prvenstvenoj tablici.

## TENIS

## Australian Open

Otvoreno prvenstvo Australije u tenisu započinje u ponedjeljak po našem vremenu susretima prvoga kola u kojima, zbog ozljede ramena, neće biti najboljeg hrvatskog tenisača **Marina Čilića**. Preostala trojica mušketira **Ivo Karlović**, **Ivan Dodig** i **Borna Ćorić** pokušat će stići što dalje u ždrijebu prvog Grand Slam turnira sezone koji se igra od 19. do 31. siječnja.

## NOGOMET

## Kramarić u Leicesteru, Čop u Cagliariju

Dva najbolja strijelca 1. HNL, **Andrej Kramarić** i **Duje Čop**, promijenili su klupske boje u zimskom prijelaznom roku. Vodeći topnik lige napušta *Rijeku* i igrat će u Premiershipu za *Leicester*, dok će *Dinamov* centarfor svoje golegetersko umijeće morati pokazati na terenima Serie A u *Cagliariju*.

## HOKEJ

## Četiri pobjede i poraz

Hokejaši *Medveščaka* završili su rusku turneju sa skorom od četiri pobjede i jednim porazom. Zadovoljstvo potpunog učinka prekinula je u posljednjem susretu momčad *Lokomotiva* iz Jaroslavlja (4:3). Slijedi niz od četiri domaća susreta koje će medvjedi igrati pred svojom publikom u ledenoj dvorani Doma sportova u Zagrebu.

NAMA JE DOVOLJNO

DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

- Telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: [www.funero.co.rs](http://www.funero.co.rs)

e-mail: [funero@funero.co.rs](mailto:funero@funero.co.rs)

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun  
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.



**Naprodaj:** nova el. kosilica, el. štednjak s ravnom pločom, koturaljke, roze i bijele leandere, komplet crno muško odijelo s čaškirama i prslukom, kožne čizme, razna bunjevačka ruva, sefiri, marama, stol na razvlačenje sa stolicama, virangaši, parača s krimerim, ručni kemberidž valjak jednodijelni, ekskluzivna talijanska vjenčanica, tepih, tepih staze, ječmena i žitna slama. Tel.: 060-0532570 i 024/528-682.

**Prodaju se:** koturaljke, nova el. kosilica, cijele i polutke opeke velikog formata (13 din komad). Tel.: 024 528682.

**Prodajem** klasičan trosoban stan centar grada 116 m<sup>2</sup> pogodan za poslovni prostor potrebna adaptacija. Tel.: 024 526-243.

**Izdajem** stan od 40 m<sup>2</sup> u centru Zagreba – kod Britanca, potpuno opremljen na prvom katu. Cijena stanarine 300 Eur. Tel.: 063 517 007 ili 063 506 110.

**Molim** Zvonka Rodenovića, koji me putem jednog časopisa obavijestio da je u Švicarskoj da se javi ako ima prijatelje u Orahovici, Varaždinu, Kr. Toplice, da bi me prihvatili. I druga mjesta. Tel.: +381/628377263.

**Prodajem** vilerove goblene. Tel.: 063 8579679.

**Dajem** satove engleskog jezika za sve uzraste. Tel.: 528-944.

**Prodajem** kuću u Keru, 385a površine, 4 sobe, 2 kuhinje. 2 kupatila. Tel.: 528-994.

**Poklanja** se veći crni pas, kratkodlak, a prodaju: »IMT« jednobrazi plug. tel.: 528 682 i kukuruz u klipu. tel.: 532 570.

**Tražim** mlađu ženu, oko 40 godina, radi tjednog ili po dogovoru spremanja. Tel.: 024 520 764, zvat i oko 14 sati.

**Poklanjam** bijele i šarene mace po izboru i prodajem trajnožareći štednjak, veći i manji. Tel.: 024 528 682.

**Prodajem** soju (može i sjeme). Tel.: 024 532 570.

**IZDAJEM** dvo i četverokrevetne APARTMANE i SOBE u Lumbardi na otoku Korčuli. Svaki apartman i soba ima svoju TERASU i poseban ULAZ. Mogućnost ljetovanja VEĆIH GRUPA. Gostima je na raspolaganju veliki ROŠTILJ. Svi gosti imaju osiguran PARKING za automobile i plovila. Udaljenost od mora 150 m. Sve detalje možete vidjeti na [www.apartmanikorcula.com](http://www.apartmanikorcula.com). email: [marko.gusak@apartmanikorcula.com](mailto:marko.gusak@apartmanikorcula.com) Kontakt osoba: Marko Gusak, prof. 091/6012021 098/ 9622059.

**Prodajem** garažu od 18 m<sup>2</sup> u ulici Bore Stankovića 5. Prva s lijeve strane. Tel.: 064 1759512.

**Makarska** – iznajmljujem sobe sa kupatilom, frižiderom, upotrebom kuhinje i parkingom za sezonu 2014. godine. Telefon za Srbiju: 060-6331910, telefon za Hrvatsku: 00385-21617909.

**Subotica** – centar prodaje se nov dvosoban stan 56 m<sup>2</sup> treći kat, lift, klima, dvije terase, cijena 42 000 eura. Tel.: 024 529 745 ili 063 518 218.

**Prodaje** se roljka za glačanje veša i drvena vaga s tegovima (mjeri do 500 kg). Tel.: 064 3910112

**Izdaje** se jednosoban namješten stan na Radijalcu. Tel.: 069 2887213.

Tročlana obitelj prima stare osobe na dvorbu za nekretninu ili penziju. Tel. 062 1941729.

**Kupujem** njivu – poljoprivredno zemljište u jednom komadu većem od 5 ha. Tel.: 064 1759512

**Subotica, prodaje se** solidna kuća sa zasebnom garažom i prostranim dvorištem. Infrastruktura. Legalizovano. Cena po dogovoru. Vlasnik. Tel.: 065-5053962.

**Prodajem** kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suteronom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG, u središtu Sombora. Tel.: 025-5449220 ili 064-2808432.

**ZAGREB**, uži centar Černomerec, trosoban stan 60 m<sup>2</sup> zamjena za odgovarajuću nekretninu u Subotici, uz odgovarajuću doplatu – 62 000 eura. Tel.: 063/740-1895.

**Sombor** – prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suteronom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

**Prodaje se** plac na obali jezera Palić, 2 motike. Informacije na telefon: 069 2887213.

**Zagreb**, u Srednjacima izdajem jednosobni stan, soba, kuhinja, kupatilo. gr. grijanje, telefon, renoviran, nov namještaj. Tel.: 024 547 204.

**Prodaje se** kuća u Petrovaradinu, Marina Držića 2a. Površina zemljišta je 100 m<sup>2</sup>, stambena površina je 40 m<sup>2</sup>. Tel.: 064 0125719.

**Poklanjam** crno-žute kratkodlake štence niskog rasta. Tel.: 024 528682 i 024 532570.

**Podajemo** obiteljsku katnu kuću 210 m<sup>2</sup> na placu od 670m<sup>2</sup> – garaža, kotlarnica, ljetna kuhinja i vinska komora sve opeka, plin, etažno grijanje, telefon, interfon, do autobusa 5 minuta. Subotica. Tel.: 024 546 061 ili 064 468788.

**Prodajem** Tv Samsung ekran ravan 82 cm, daljinski, namještaj visoki sjaj – regal 3,8, klupski stol, škrinja za jastuke i regal 2,v /2š. Tel.: 064 4681788.

**Prodajem** noviju trosobnu kuću na uglu, s placem od 524 m<sup>2</sup> u Novom naselju – Aleksandrovo. Tel.: 063-553-447.

Hrvatska likovna udruga **CroArt** prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: [horvat.josip.su@gmail.com](mailto:horvat.josip.su@gmail.com)

**HKC Bunjevačko kolo**, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel.: 024/556-898 ili 555-589.

## Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi VAŽI DO 23. 1. 2015.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo



### OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

### IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova  
*Hrvatska riječ*, Trg cara Jovana Nenada 15/II,  
24000 Subotica

### UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)  
Ivan Gregurić, Mato Groznica,  
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,  
Josip Stantić, Thomas Šujić,  
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

### DIREKTOR

Ivan Karan  
e-mail: [hrdirektor@tippnet.rs](mailto:hrdirektor@tippnet.rs)

### GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić ([hrurednik@tippnet.rs](mailto:hrurednik@tippnet.rs))

### POMOĆNIK I ZAMJENIK

GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:  
Zvonko Sarić

### REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)  
Slavica Mamužić (novinarka)  
Dražen Prčić (sport i zabava)  
Željka Vukov (društvo)  
Zlata Vasiljević (dopisništvo Sombor)  
Suzana Darabašić (dopisništvo Šid)

### ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović ([mkopunovic@hrvatskarijec.rs](mailto:mkopunovic@hrvatskarijec.rs))

### TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik) ([tsujic@hrvatskarijec.rs](mailto:tsujic@hrvatskarijec.rs))  
Jelena Ademi (grafička urednica) ([jademi@hrvatskarijec.rs](mailto:jademi@hrvatskarijec.rs))

### FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević ([nsudarevic@hrvatskarijec.rs](mailto:nsudarevic@hrvatskarijec.rs))

### UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

### ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević ([distribucija@hrvatskarijec.rs](mailto:distribucija@hrvatskarijec.rs))  
Ljubica Vujković-Lamić ([tajnice@hrvatskarijec.rs](mailto:tajnice@hrvatskarijec.rs))  
Branimir Kuntić ([pravnik@hrvatskarijec.rs](mailto:pravnik@hrvatskarijec.rs))

### KOMERCIJALA:

Mirjana Dropulja ([komercijala@hrvatskarijec.rs](mailto:komercijala@hrvatskarijec.rs))

**TELEFON:** ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;  
++381 24/53-51-55

**ŽIRO RAČUN:** 355-1023208-69

**E-MAIL:** [hrvatskarijec@tippnet.rs](mailto:hrvatskarijec@tippnet.rs)

**WEB:** [www.hrvatskarijec.rs](http://www.hrvatskarijec.rs)

**TISAK:** Rotografika  
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila  
Agencije za privredne registre Republike Srbije  
pod registrarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija  
u publikaciji Biblioteka  
Matije srpske, Novi Sad  
32+659.3(497.113=163.42)

## ČESTITAMO ROĐENJE INES

# Najmlađa Lemešanka

Dugo očekivana prinova u obitelji **Kufner, Kristijana i Karoline** iz Lemeša obradovala je sve članove šire i uže obitelji baš na prvi dan ove godine. U četvrtak, 1. siječnja, mlada majka (25) na svijet je donijela drugo zajedničko dijete, kćer **Ines**. Za sada još uvijek najmlađa Lemešanka koja danas puni šesnaesti dan svog života ujedno je i prva beba na teritoriju općine Sombor. Tom prigodom majku i bebu u Općoj bolnici *Dr. Radivoj Simonović* na odjelu rodilišta među prvim posjetio je gradonačelnik grada Sombora **Saša Todorović** u društvu člana Gradskog vijeća za oblast zdravstvene i socijalne zaštite dr. **Zorana Parčetića** i uručio paket za



novorođenče te čestitku, korpu cvijeća i ček porodilji u iznosu od 100.000 dinara, što tradicionalno godinama unazad dobiva prvorodeno dijete u Novoj godini.

Obitelj Kufner zasnovala je bračnu zajednicu 2009. u Lemešu u crkvi Rođenja blažene Djevice Marije, ubrzo nakon polaganja bračnih zavjeta dobili su i prvu prinovu, sina **Leonarda**. Ovoga puta roditelji su priželjkivali kćerku za što su zagovor tražili kod Majke božanskoga Čeda i isprosilili ga pa su sigurni u spol djeteta birali samo ženska imena. Reakcije starijeg brata, do sada jedinca, još uvijek su ishitrene, ali polako se vraća harmonija i mir u obitelj. Pripreme za dolazak novog člana zahtijevale su angažiranje svih ukućana pa se tako obitelj tijekom ljeta preselila na novu lokaciju ne bi li time zadovoljila svačije potrebe.

Ponosni roditelji, inače oboje Lemešani, zorno planiraju još jedno krštenje u crkvi za koju su veoma vezani jer još od davnih dana svi članovi obitelji sve sakramente primaju po naslovniku župe Maloj Gospi. Ako im uspije, kako je krenulo, vrlo je moguće da će biti i prvo dijete koje će biti zabilježeno u matici krštenih za tekuću godinu.

Ž. Zelić

## IZ IVKOVIĆ ŠORA

## Kako će privagnit



Piše: Branko Ivković

Faljni čeljadi moja, kako od kaleg, ja prid ovu televiziju. Sidim i gledim kugod da će mi te visti kruva dat. Bože iz čovikom, misto da štogod počnem radit, ja trevljam ko će pobedit za predsednika, kugod da će to pomoć štogod nama ode. Bome sam se

niki študiram da će bit kako je i bilo, a ono što se trevlja med državama rešavaju oni na vrvu a ne mi što gledimo u televiziju kugod u šarena vrata. Sve je to lipo, al Branišu bome više teško ubedit da je nebo drugčije neg plavo – prošla su ta vrmena čeljadi moja, sad virujem kad vidim ako mož i opipam. Av sve gledim pa se mislim šta je ovo sa svita, samo se štogod nemilo dešava kugod ona nesrića u Francuskoj. Misto da se lipo svit slaže on se tamani med sobom, ta mante se čeljadi nevolje, inako je vik čovikov kratak. E evo meni mog **Jose**, sad ćemo mi prič lipo u kujnu, tamo mož pušit, a imade i bokalčić vina pa da se počastimo kako i dolikuje ode kod nas u Ivković šoru. »Di si ti moj rođo, meni kad triba pomoć svi se šorošani izgube kugod u magli«, kaže mi Joso. »U kaku si nevolju zapo moj rođo, jel nisi sam mogo popit onu balončinu vina što si niki dan sakrijo na tavanac u ketrencu?« šalim se ja, al on ozbiljan skroz pa vidim da vrag odno šalu. »Ta lako bi ja s tim moj rođo, neg bome mi se počela telit krava, ja zvao veterinara a ono ajak, kažedu mi tamo vama nismo mi izabrani doktor, vama mora doć iz velikog Bajmaka, to je sad nova odluka«. Kad sam onda sunijo nako bisan ko ker: »Kakog Bajmaka, kaka odluka, izem vam očale vaše, pa mi ode u selu desetak kilometri od varoši nemademo ni mi čeljad izabranog doktora a ne josag, već nam dolazidu iz varoši svaki put drugi i drugi, malkoc namažedu nokte, napijedu se kafe, izruže ovaj siroma svit i odedu«. A baš smo imali dobrog veterinara i njegovog pomoćnika, znali s josagom, al šta ćeš, po selu se divani svašta, al neću vam kajst, nisam ciguran, al eto... Otkako se prominila vlast u varoši prominiyo se i veterinar u selu, a ukinili nam i triput nediljno doktora. To mi nika briga za manjine... U našim selu je većina svita staro, a bome ni ovi mi se ogadili s itne pomoći, triput sam zvao kad mi materi bilo rđavo i uvik su imali izgovor da nemađu vozilo, a izašli su tek kad je sirota umrla. »Eto Joso moj, zato više ne virujem nikom, a tolike godine plaćali cocijalno pa nikom na kraju ništa. Šta se ti onda sikiraš za josag kad ove nije briga ni za ljude, neg idi ti na salaš, a ja ću nać još par ljudi pa ćemo ti pomoć, pa nismo valjda jedared i sami otelili kravu. Neg ti spremi samo vruće vode i ladnog vina«, kažem ja njemu. »A šta ti misliš, da će tvoj bokalčić ostat netaknit? Ded bar jednu čašu da razbijem tremu«, kaže mi Joso. Sveca mu njegovog, ovaj se i nevoljom ne da zbunit! »Jevo ti gutaj i naprid. Poso zove, ne možeš i sad samo mislit na reprizintaciju, znaš da mi je Jela srezala skroz budžet«, moro sam mu kazat na kraju. Čeljadi moja, ajd zbogom do drukput, a mi idemo radit. Ko će kome pomoć ako neće komšija komšiji, a koliko posto razlike će bit, vidićemo.



## BAĆ IVIN ŠTODIR

# Ni ni ositijo ka je prošlo po miseca

Bač Iva jako voljijo svece. Za njega sve slavlje počimalo još tri nedilje pri Božića. U kuće dva rođendana, jedan imendan, a oma potli Božića još jedan, pa ko kuma Tune i Božići, a bome, otkako su jim snaje došle u kuću, slavu i dvi slave, svetoga Nikolu i svetoga Stefana. Kumstvo je kumstvo i to je tribalo ispoštovat, mada se baš ne bi moglo zakunit da je noti slava sve išlo po staromu pravoslavnomu adetu. Sića se još iz dičji i mladi dana da je za svetoga Nikolu išo sa dadom i materom u Sombor na slavu ko dadine najmlađe sestre, udala se u pravoslavnu kuću. Znade samo da su tamo jili prvo nikakoga slatkoga žita, pa potli sva-kaki jila o ribe, suparnoga gra i još koišta, al ništa masno. A baš su bili imućna familija. A ko kuma Tune bilo i ribe i prasetine i jagnjetine i pečena čurka i tri vrste paprikaša, pa ko je šta tijo. Jedino ni bilo slatkoga žita, velu to triba jako dugo pripravljat, ko će sve stignit? Misto žita su skuvali pirinča. Ka su išli na svetoga Jovana, kum Tuna svaj snuždit. Veli, ajd da ispoštuju snaje, pa on i njegova išli š njima za Badnjak u njevu crkvu. Prid crkvom su potpalili veliku vatru, vada bijo naredan meter bukve. Potli ražarili i u nju turili badnjak, a on bijo blizu, pa mu nasradala nova bunda. Kupijo je prid naš Božić, ni bila ni jeftina, ima se, može se. Sad više i ni za nosit, osim ka ide u stražnji dvor. Bač Iva još o Tri kralja njegovu tira da kuva soparni i sosini, svega drugoga mu priko glave. U vi misec dana se kanda malo i podotavijo, pa štogod se lati radit, samo stenje. Nadut od silnog ića i pića vi protekli blagdani, osića se ko da ga ko napumpo. Sad se istom štodira šta mu je to tribalo. Eto i odjutros, njegova se naudarala luka i slanine, on se nakanjiva uzet koji zalogaj, al smislijo samo malo lepinje i kisela kupusa. Uto naišo i kum Tuna, veli da gucnu po jednu dudovaču pri fruštuka. On to volji nako po starovircki, iz polučka, a kod nji u kuće se piju samo lipa i skupa pića i to iz malo finiji štamblika. »Bome, kume, taki sam nikaki naduvan, čudo jedno. Ni to ni lako u kuće izdurat blage dane od dvi vire, al šta ćemo, moramo ispoštovat i snaje«, veli kum Tuna i povuče iz polučka. Bome, kume, u moje vrime, ka bi se naša cura udala u familiju druge vire, adet ni minjala kuća, neg snaja. Danas vidim da ako našima u kuću dojde snaja, familija se oma š virom primunduri na nježno. Ako se naš deran slučajno priženi u kuću druge vire, znade se, nema tu onda ništa po muške strane, oni neće minjat familijarne adete«, umiša se u divan bač Ivina. Kum Tuna taman naslonijo polučak na laloke, pa se jako zakašljio. »Bome, ka se sitim tetkini slava i Božića, ja samo vidim da su i ti adeti nikake nove mode, a možda baš nisu ni dobro naučiti.«, veli bač Iva i nalje jim još po polučak.



Piše: Ivan Andrašić

## MISLI POZNATIH

- **Tesla:** Nije mi žao što su ukrali moje ideje, već što nisu imali svoje.
- **Dostojevski:** Kad bi na zemlji sve bilo razumno, ništa se ne bi dogodilo.
- **Shaw:** Opasno je da budete iskreni, osim ako niste i glupi.

## KVIZ

## Ivan Picelj

Koje godine i gdje se rodio hrvatski slikar **Ivan Picelj**?  
 Gdje je stekao akademsku naobrazbu?  
 Kako se zove skupina koju je osnovao 1951. godine?  
 Koji godine je imao svoju prvu samostalnu izložbu?  
 Što je organizirao prvi u Hrvatskoj?  
 Po čemu je bio specifičan u slikarskom opusu?  
 Kako se zove međunarodni pokret u čijem je nastanku sudjelovao?  
 Kada i gdje je umro Ivan Picelj?

Rodio se 1924. godine u Okučanima  
 Studirao je na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu  
 EXAT – 51  
 1952. godine  
 Izložbu industrijskog dizajna  
 Po apersonalnom smjeru geometrijske apstrakcije  
 Novе tendencije (1961. – 1967.)  
 Umro je 2011. godine u Zagrebu

## FOTO KUTAK



**Čija je paprika, jel ona dobra, naša?!**

## VICEVI

Razgovaraju dva prvašića:

- Gdje si ti rođen?
- Kod kuće, a ti?
- Ja sam rođen u bolnici – odgovori drugi.
- Zašto? Što ti je bilo?

Pita žena muža:

- Dragi, kako ti se dopada moj novi šešir?
- Divan je, zaklanja ti cijelo lice!

## SPORTSKI KLUBOVI NA TERITORIJU VOJVODINE

# NK *Dinamo* Sonta



**N**ajstariji sportski klub u Sonti, NK *Dinamo*, osnovan je, sudeći po zapisu u crkvenim knjigama, 1928. godine. Po imenima i prezimenima članova uprave i nogometaša dalo bi se zaključiti da su osnivači, članovi uprave i igrači poglavito bili njemačke nacionalnosti. U vrijeme od oslobođenja do danas velika većina nogometaša i članova uprave bili su pripadnici lokalne šokačke populacije. Od osnut-

ka do danas klub je nastupao pod svojim izvornim imenom, osim u prvenstvu održanom pred sam II. svjetski rat, kad se iz razloga administrativne naravi natjecao pod nazivom NK *Slavija*. Naime, te godine Sončanima je pristupio tadašnji vratar vrlo visoke kvalitete, kasnije igračka legenda na ovim nogometnim prostorima, **Stipan Mrvičin** – Pula. Kako nije dobio potrebno dopuštenje matičnog kluba za pristupanje *Dinamu*, rješenje se našlo u lukavstvu administrativne naravi. NK *Dinamo* je rasformiran, ali je istodobno osnovan NK *Slavija*, pa je pod novim imenom nastavio natjecanje. Već od naredne natjecateljske sezone *Dinamu* je vraćeno njegovo izvorno ime, pod kojim nastupa i danas. Najviši natjecateljski domet *Dinama* bila je Vojvođanska liga, u godinama neposredno poslije II. svjetskoga rata. Kasnijih godina, ulaskom više materijalnih sredstava u nogometne klubove dolazi do veće koncentracije kvalitetnih nogometaša u urbanim sredinama, pa većina seoskih ekipa ostaje bez svojih lokalnih zvijezda i razumljivo, u sustavu natjecanja pada na niže razine. Tu sudbinu nisu izbjegli ni Sončani. U novije vrijeme zabilježen je i trogodišnji prekid natjecateljskih aktivnosti. U interesu sigurnosti nogometaša početkom ratnih devedesetih i nemilih događanja vezanih uz ubrzano narastanje najgrubljih oblika nacionalizma na ovim prostorima, aktivnosti kluba su obustavljene. Da je sport jači od svih nedaća pokazala je skupina entuzijasta, od kojih su neki i danas angažirani u strukturama kluba, ponovnim pokretanjem aktivnosti *Dinama*. Ekipa je u ligaško natjecanje uključena od prvenstva 1993./94. godine, a danas je pri vrhu Međuopćinske lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula. U starijim generacijama najistaknutiji nogometaš *Dinama* bio je vratar Stipan Mrvičin, a u Sonti su ponikli i **Antun Krstin**, **Franja Miloš**, **Razim Hasanbašić**, **Vinko Danić**, **Goran Brkin**, **Srdan Vidaković** i dr.

I. A.

## ODBOJKA

### Srbija izborila EP u obje konkurencije

SUBOTICA – Muška i ženska kadetska odbojkaška reprezentacija Srbije uspješno su okončale kvalifikacijske turnire u Subotici i izborile se za odlazak na prvenstvo Europe. Kadetkinje Srbije su u sva tri meča zabilježile pobjedu, dok su mladi odbojkaši Srbije imali znatno teži posao ali su se ipak uspjeli plasirati na završni europski turnir.

## BOKS

### IV. Kup nacija

SUBOTICA – Tijekom ovoga tjedna, od 11. do 15. siječnja, Gradska dvorana sportova domaćin je IV. Kupa nacija, međunarodnog boksačkog turnira za žene. Na ovom velikom natjecanju sudjelovalo je 180 boksačica iz više od 20 zemalja svijeta.

Gradska uprava Grada Subotice temeljem članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl glasnik RS* br. 135/04 i 36/09) objavljuje:

### OBAVJEŠTENJE

Nositelj projekta DOO LOMAX COMPANY Subotica, Maksima Gorkog br. 20. podnio je ovom tijelu zahtjev za davanje suglasnosti na Studij o procjeni utjecaja zatečenog stanja projekta: Poslovni objekt HOTEL – Čarska šumski na životni okoliš koji se nalazi na katastrskoj parceli 14331 KO Palić, a koji pripada zaštićenom prostoru Parka prirode Palić.

Nakon sprovedenog postupka Gradska uprava, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj je dana 29. 12. 2014. godine donijela Rješenje broj IV-05/I-501-474/2014, kojim je dana suglasnost na predmetni Studij.

U cilju obavještanja javnosti tekst rješenja može se preuzeti na sajtu Grada Subotice [www.subotica.rs](http://www.subotica.rs), odjeljak Životni okoliš / Oglasna ploča, ili direktno na adresi <http://www.subotica.rs/index/page/id/8502/lg/sr/pr/1>.

Gradska uprava Grada Subotice temeljem članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl glasnik RS* br. 135/04 i 36/09) objavljuje:

### OBAVJEŠTENJE

Nositelj projekta AD TELEKOM SRBIJA Beograd, Takovska br. 2, Izvršna jedinica Subotica, Prvomajska br. 2. podnio je ovom tijelu zahtjev za davanje suglasnosti na Studij o procjeni utjecaja na životni okoliš projekta STANICA MOBILNE TELEFONIJE – Palić 3/SUU 80 SUU80 Palić koja se planira na poslovnom objektu parcele 917/1 KO Palić, koja pripada zaštićenom prostoru u skladu s odredaba Zakona o kulturnim dobrima.

Nakon sprovedenog postupka Gradska uprava, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj je dana 27. 11. 2014. godine donijela Rješenje broj IV-05/I-501-261/2014, kojim je dana suglasnost na predmetni Studij.

U cilju obavještanja javnosti tekst rješenja može se preuzeti na sajtu gradske uprave [www.subotica.rs](http://www.subotica.rs), odjeljak Životni okoliš / Oglasna ploča, <http://www.subotica.rs/index/page/id/8437/lg/sr/pr/1>



MARTIN MAČKOVIĆ, VESLAČ

Razgovor vodio: Dražen Prčić

# Najbolji sportaš Subotice u 2014. godini



*Studentska  
selidba  
sa sjevera  
Bačke na  
sveučilište  
Berkeleyu u  
Kaliforniji*

»Najdraža  
veslačka discipli-  
na mi je dvojac«

Odlučni rezultati tijekom protekłe sezone, prije svega treće mjesto na Svjetskom prvenstvu za veslače do 23 godine, donijeli su **Martinu Mačkoviću** naslov najboljeg sportaša Subotice za proteklu 2014. godinu. Njegov talent i veliki veslački potencijal prepoznalo je i glasovito američko sveučilište *Berkeley*, pa se početkom akademske godine preselio u Kaliforniju. Što za njega znači prestižno gradsko priznanje, kako ocjenjuje proteklu sezonu i kakvi su mu planovi u novom okruženju, Martin otkriva u razgovoru za naš tjednik: »Izuzetno mi je drago što sam izabran za najboljeg sportaša grada. Puno mi to znači, jer nisam očekivao kako ću već ove godine dobiti ovu nagradu. Nadao sam se da ću biti najbolji jednog dana u budućnosti, ali ne već u prvoj godini seniorske konkurencije«, priznaje Mačković i dodaje:

## IZVRSNA SEZONA

»Sezona iza mene je bila zbilja super, ali ako sada pogledam unazad možda je moglo biti i još

bolja. Najbolji i najveći uspjeh je bilo osvajanje trećeg mjesta na Svjetskom prvenstvu u Italiji za veslače do 23 godine. Osim toga sam imao još dosta solidnih nastupa i u drugim disciplinama na drugim natjecanjima, i mislim da sam dosta dobro pokazao u seniorskoj konkurenciji, i da se mogu posve ravnopravno boriti sa starijim rivalima.«

## SVEUČILIŠTE BERKELEY

Od konca prošloga ljeta Martin je preselio iz Subotice u Kaliforniju, postajući studentom jednog od najprestižnijih američkih sveučilišta: »Studiram u Kaliforniji, na sveučilištu *Berkeley*, još nisam izabrao što ću studirati jer imam vremena do kraja druge godine i sada uzimam samo neke satove koji me zanimaju. Sveučilište je jedno od najboljih na svijetu, super su profesori i treba se mnogo učiti. Veslanje je na vrhunskoj razini, jaka je momčad, ima puno dobrih veslača i oprema za veslanje je odlična.

Ritam je poprilično naporan. Treniramo svakoga dana jedino

je nedjelja slobodna. Svako jutro rano ustajem kako bi stigao sve uraditi. Na početku mi je bilo malo teško naviknuti se na novi način života i treninga, ali s vremenom sam se navikao i sad mi dosta dobro.«

## NATJECANJA

»Prošlog semestra imali smo samo jedno natjecanje u Bostonu, što je bilo relativno dobro, a sad ovog semestra počinje tek prava natjecateljska sezona. Imat ćemo oko 7-8 utrka, a prva regata je u travnju. Veslam u osmercu, a to je na mom sveučilištu najvažnije, a glavni fokus sezone će biti državno prvenstvo koncem svibnja. *Berkeley* je zadnji put pobijedio 2010. godine, a od tada je svake godine sveučilište *Washington* trijumfalo. Cilj nam je biti prvi, imamo jaku momčad, jaču nego prošle godine. Obično novi veslači veslaju samo za *freshmene* (prvogodišnjaci), kao prva godine, protiv ostalih *freshmena*, i poslije toga 2,3,4. godina zajedno, i tamo se rasporede u prvi-drugi-treći osmerac. Naravno najprestižnija i najvažnija je utrka prvog osmerca. Ja sam odmah izabran u prvi tim, i veslam u prvom osmercu, ali je mnogo žestok ritam, i puno se treba boriti da bi ostao tamo«, iskreno nam otkriva Martin.

## REPREZENTACIJA

Kakvi su Martinovi reprezentativni planovi za nastupajuću sezonu?

»Planiram nastupati za reprezentaciju Srbije i ove godine. Čim se ovdje završi državno prvenstvo vraćam se u Srbiju, a što je sigurno nastupit ću na Svjetskom prvenstvu U23 u Plovidvu (Bugarska), a poslije toga počinje zanimljivi dio sezone. Probat ću upasti u neki čamac za Svjetsko prvenstvo za Seniore A, i pokušat se kvalificirati za Olimpijadu. Nažalost, morat ću

izostati s Europskog prvenstva, jer ću još biti u SAD.«

## VESLANJE U SRBIJI I SAD

Ima li razlike u treninzima i vodenim podlogama?

»Razlika između američkog i srpskog stila grubo rečeno nije velika. Treba se trenirati što je moguće više, i veslati što jače. Ali ovdje u SAD, nemamo toliko puno vremena za trening i možda radimo malo kraće a intenzivnije, agresivnije treninge, dok u Srbiji radimo u razdoblju priprema, što podrazumijeva duže treninge. Ovdje imamo dva *boathousea* hangara, znači dvije mogućnosti gdje možemo veslati. Ponekad veslamo u nekom kanalu od oceana, a ponekad veslamo na nekom jezeru gore u planinama. Oba mjesta su za nijansu bolja od Paličkog jezera, ali iskreno govoreći više volim veslati na Paliću. Nekako je mirnije.«

## SLOBODNO VRIJEME

»Slobodno vrijeme provodim s kolegama veslačima, jer s njima živim zajedno u kući. Ponekad nađemo vremena otići malo u život izvan veslanja i pogledati neke stvari, gradove, ali iskreno nemamo toliko puno slobodnog vremena. I kad ga imamo onda obično spavamo, jer smo mnogo umorni. Mislim da sam se dosta dobro navikao na ovaj način života, drukčiji je dosta od toga kako je kod nas, ali meni se sviđa«, zaključio je razgovor najbolji subotički sportaš, a sada američki student Martin Mačković.

## ŽELJE

»Najveća želja mi je osvojiti državno prvenstvo u SAD, uzeti medalju na SP za seniore B, i kvalificirati se za Olimpijadu.«





HKC "Bunjevačko kolo"



"Pučka kasina 1878"



Župa sv. Roka - "Xersko prelo"

# Veliko prelo 2015.

31.01.2015. u 19.30 sati

Sportska dvorana Tehničke škole "Ivan Šarić", Trg Lazara Mešića 4

**Lvonko Bogdan** uz pratnju  
najboljih vojvodanskih tamburaša i  
Ansambla "Hajo" iz Subotice

Izbor najbolje prejske pjesme

Izbor najbolje prelje

Tomkola

Glavni izdavači: 2000 dinara. Prodaja ulaznica: HKC "Bunjevačko kolo", Pervuševićeva 4, Subotica  
Tel: 330-698 i u župi sv. Roka, Beogradske puti 32. Tel: 334-990